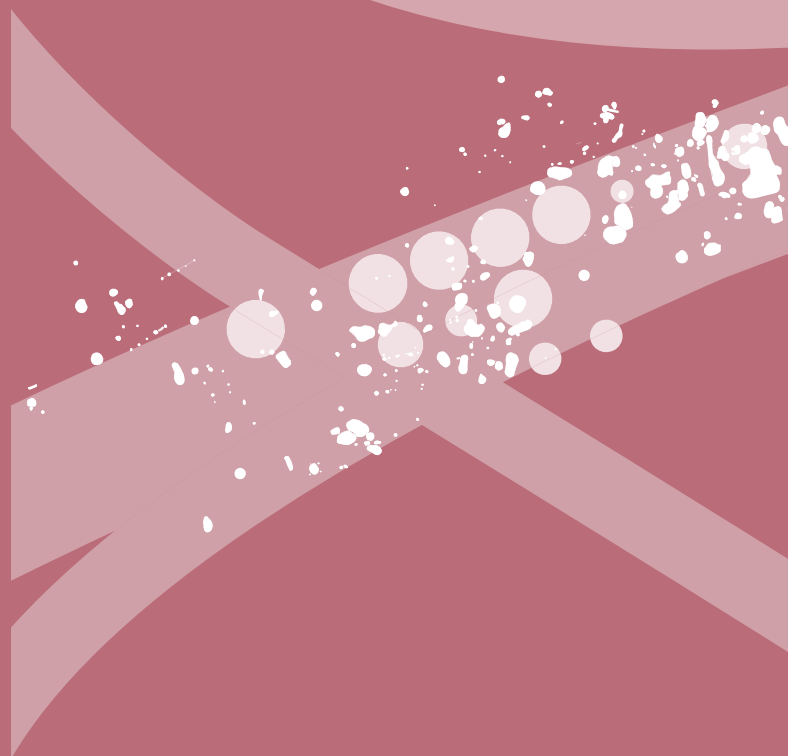

ZADRUGA V PRAGERSKEM

Marija Lubšina Tušek

102

Arheologija na avtocestah Slovenije

ZADRUGA V PRAGERSKEM

Marija Lubšina Tušek

⋮ Prispevki: Monika Arh, Matjaž Mori, Borut Toškan

Uredniški odbor

- Barbara Nadbath, glavna in odgovorna urednica
- Bojan Djurić, strokovni svetovalec
- Tomaž Fabec, pomočnik glavne urednice
- Nives Zupančič, oblikovalka zbirke in likovna urednica
- Vanja Celin, tehnična urednica
- Matija Črešnar, član
- Milan Sagadin, član
- Maša Sakara Sučević, članica
- Katharina Zanier, članica
- Bernarda Županek, članica

Izdajatelj

- Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
- Poljanska cesta 40, SI-1000 Ljubljana

Zanj

- Jernej Hudolin, generalni direktor

Avtorica

- Marija Lubšina Tušek
- Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije,
- Center za preventivno arheologijo
- Poljanska 40, SI-1000 Ljubljana
- marija.lubsina@zvksd.si

Ostali avtorji

- Monika Arh
- Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije,
- Center za preventivno arheologijo
- Poljanska 40, SI-1000 Ljubljana
- monika.arh@zvksd.si

- Matjaž Mori
- Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije,
- Center za preventivno arheologijo
- Poljanska 40, SI-1000 Ljubljana
- matjaz.mori@zvksd.si

- Borut Toškan
- Inštitut za arheologijo,
- Znanstvenoraziskovalni center SAZU
- Novi trg 2, SI-1000 Ljubljana
- borut.toskan@zrc-sazu.si

Recenzentke

- Alenka Tomaž
- Inštitut za arheologijo in dediščino,
- Fakulteta za humanistične študije,
- Univerza na Primorskem
- Titov trg 5, SI-6000 Koper
- alenka.tomaz@fhs.upr.si

- Martina Blečič Kavur
- Inštitut za arheologijo in dediščino,
- Fakulteta za humanistične študije,
- Univerza na Primorskem
- Titov trg 5, SI-6000 Koper
- martina.blecic.kavur@upr.si

- Irena Lazar
- Inštitut za arheologijo in dediščino,
- Fakulteta za humanistične študije,
- Univerza na Primorskem
- Titov trg 5, SI-6000 Koper
- irena.lazar@fhs.upr.si

- Špela Karo
- Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije,
- Center za preventivno arheologijo
- Poljanska 40, SI-1000 Ljubljana
- spela.karo@zvksd.si

Lektorici

- Nina Krajnc (slovenščina)
- Fiona Thompson (angleščina)

Prevod

- Maja Sužnik

Oblikovanje in prelom

- Nives Zupančič

Tehnična priprava publikacije

- Vanja Celin

Računalniška obdelava in priprava slik

- Danilo Cvetko, Matjaž Mori,
- Marija Lubšina Tušek

Fotografije – terenski posnetki

- Marija Lubšina Tušek

Terenske risbe

- Vesna Bandelj, Marija Lubšina Tušek

Vektorizacija terenskih risb

- Robert Lebar, Danilo Cvetko, Matjaž Mori

Načrt najdišča

- Marija Lubšina Tušek, Danilo Cvetko,
- Matjaž Mori

Risbe predmetov

- Samo Ohman, Marija Lubšina Tušek

Računalniška obdelava risb predmetov in postavitev tabel

- Marko Reš, Tamara Strmšek, Nataša Svenšek,
- Monika Arh

Fotografije predmetov

- Davorin Ciglar Milosavljević

Računalniška obdelava fotografij predmetov

- Davorin Ciglar Milosavljević, Monika Arh

Ljubljana, 2022

Spletna izdaja

Vse edicije zbirke Arheologija na avtocestah Slovenije so brezplačne.
<http://www.zvksd.si/sl/knjiznica/saas-e-knjige>

Vse raziskave je omogočil DARS, d.d.

Vsebina

1	Uvod	5
2	Geografski opis pokrajine in lega najdišča	6
3	Arheološka, kulturnozgodovinska podoba prostora	8
4	Metodologija in potek arheoloških raziskav	14
5	Predstavitev najdišča in rezultatov terenskih raziskav	21
	5.1 Stratigrafska slika najdišča	21
	5.2 Faza 1: prazgodovinska poselitev	23
	5.3 Faza 2: rimskodobna poselitev in rimska cesta	29
	5.4 Faza 3: zgodnj srednjeveška poselitev	33
	5.5 Faza 4: moderno obdobje	34
6	Gradivo <i>Monika Arh, Marija Lubšina Tušek</i>	35
	6.1 Faza 1: prazgodovinsko obdobje	35
	6.2 Faza 2: rimsko obdobje	37
	6.3 Faza 3: zgodnj srednjeveško obdobje	38
	6.4 Najdbe iz ornice	39
7	Analize	40
	7.1 Radiokarbonska analiza <i>Marija Lubšina Tušek, Matjaž Mori</i>	40
	7.2 Arheozoološka analiza <i>Borut Toškan</i>	41
8	Zaključek	42
9	Zadruga near Pragersko	44
10	Literatura <i>Marija Lubšina Tušek, Monika Arh</i>	46

11

⋮ Katalog struktur in stratigrafskih enot	51
⋮ 11.1 Plasti	51
⋮ 11.2 Prazgodovina	52
⋮ 11.3 Rimska doba, rimska cesta	64
⋮ 11.4 Zgodnji srednji vek	66
⋮ 11.5 Moderno obdobje	70

12

⋮ Katalog gradiva <i>Monika Arh</i>	71
--	-----------

1 Uvod

Arheološko najdišče Zadruka leži na polju zahodno ob naselju Pragersko, pod novim cestiščem Obvoznice Pragersko in ob cesti za naselje Pragersko pri Pragerskem gradu s kmetijskim posestvom Perutnine Ptuj, d.o.o., oziroma stare Zadruge, po kateri je bilo najdišče poimenovano.

V skladu s predpisano metodologijo za Avtoceste v Sloveniji (Arheologija na avtocestah Slovenije I, Metode in postopki, Ljubljana: SAAS 1994), ki je bila uveljavljena tudi pred izgradnjo glavne ceste G1–2, odsek 1290: Slovenska Bistrica–Hajdina, pododsek Obvoznica Pragersko, sta bila v letu 2000 na osnovi idejnega projekta Darsa izpeljana površinski in podpovršinski pregled zemljišč (Djurić 2000; Djurić 2001a). Na območju potencialnega arheološkega najdišča Zadruka je bil potrjen potek glavne rimske ceste *Celeia–Poetovio* (Via publica *Aquileia–Poetovio–Sirmium*), na površini viden kot proga proda in pod površino z ostanki prodnih nasutij, sočasnih ali starejših objektov pa na osnovi redkih površinskih najdb odlomkov prazgodovinske in antične keramike ni bilo mogoče ugotoviti (Pahič 1984, pril. 4; Djurić 2001b, 1–2). Predpisana sta bila arheološki nadzor med gradnjo obvoznice Pragersko in priključne ceste Pragersko na območju najdišča ter strojno sondiranje z dokumentiranjem na trasi rimske ceste (Djurić 2001b, 2).

Arheološki nadzor in dokumentiranje arheoloških ostalin med gradnjo (pogodba DARS 452/2004 in ZVKDS OE MB 528/04 za celotno traso) je na najdišču Zadruka izvajala arheološka ekipa Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije OE Maribor pod vodstvom arheologinje Marije Lubšina Tušek. V ekipi sta se kot arheološki tehnici izmenjavali Vesna Bandelj in Jasmina Majcen ter trije delavci, študenti iz Ptuja in okolice.

Arheološka dela na najdišču so potekala v več etapah, prav tako tudi dela izvajalcev zemeljsko-gradbenih del, in sicer v drugi polovici februarja, marca, maja in avgusta 2004. Območje gradbenih posegov in arheološkega dokumentiranja na najdišču je bilo razdeljeno na dva sektorja. Sektor 1 je označeval območje trase nove ceste Obvoznice Pragersko in sektor 2 območje širitve priključne, nekdanje magistralne ceste v Pragersko iz smeri Slovenske Bistrice. Odkrite so bile arheološke ostaline naselbin iz prazgodovine, rimskega

obdobja in zgodnjega srednjega veka ter posamične najdbe iz novega veka. Prečno sondiranje trase rimske ceste (sektor 2) je pokazalo značilno gradnjo cestišča na mokrih tleh Dravskega polja, na levem obrežju potoka Polskave, z več prodnatimi nasutji in obcestnimi jarki (Lubšina Tušek 2006, 168).

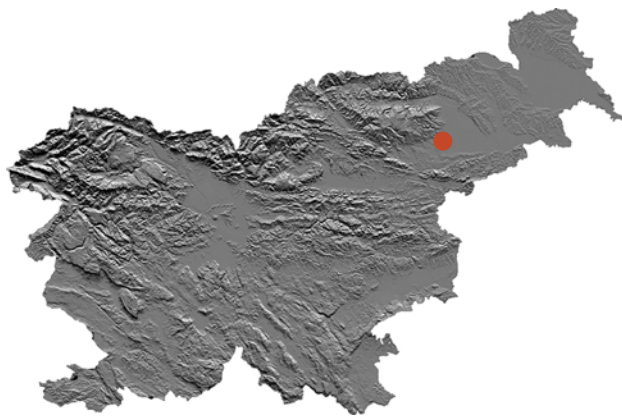
Odsek rimske ceste na obravnavanem območju, z imenom Spodnja Polskava – Rimska cesta *Celeia–Poetovio*, je razglašen za kulturni spomenik lokalnega pomena (Odlok o razglasitvi kulturnih spomenikov lokalnega pomena za občino Slovenska Bistrica, Ur. l. RS, št. 23/2013–852), z evidenčno številko EŠD 15301 v Registru kulturne dediščine Republike Slovenije (RKD). Območje večobdobnih naselbin, le delno raziskano pod novo zgrajenima cestama, je bilo leta 2005 vpisano v RKD kot Pragersko – Arheološko najdišče Zadruka, EŠD 20165, in je bilo prav tako leta 2013 razglašeno za spomenik lokalnega pomena v občini Slovenska Bistrica.

2 Geografski opis pokrajine in lega najdišča

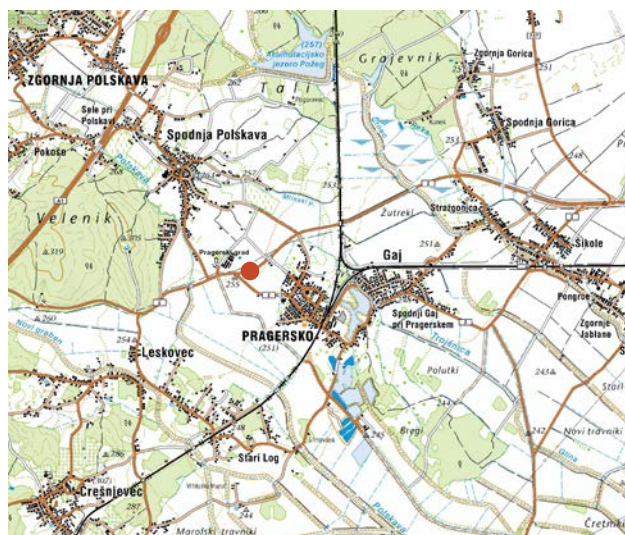
Arheološko najdišče Zadruga (EŠD 20165) leži na severovzhodnem delu Republike Slovenije, na jugozahodnem delu Dravskega polja in na zahodnem delu naselja Pragersko. Leži na zemljiščih polja med naseljem Pragersko in Pragerskim dvorom s posestvom Perutnine Ptuj, ob glavni cesti Slovenska Bistrica–Hajdina oziroma na delu Obvoznice Pragersko in zahodne ceste v Pragersko (sl. 1–4). V upravnem smislu sodi v občino Slovenska Bistrica, kjer leži na njenem vzhodnem robu, in v katastrsko občino Spodnja Polskava.

Najdišče leži na nadmorski višini 251 m (Pragersko), na ravnini Dravskega polja (Žiberna 2010, 61, op. 1), ki ga na zahodu omejuje Pohorje, na severovzhodu reka Drava in Slovenske gorice, na jugovzhodu Ptujsko polje ter na jugu Haloze, Dravinjske in Podpohorske gorice.

Obravnavano območje pripada dvema geotektonskima enotama, to sta Vzhodne Alpe in Panonski bazen. Pohorje je del Vzhodnih Alp, zgrajenih iz predneogenih metamorfnih kamenin, ki jih predirajo magmatske kamenine, vse pa so ponekod prekrite s terciarnimi sedimenti, na vzhodnem obrobju s posameznimi permotriasnimi, zgornjetriasnimi in zgornjekrednimi sedimenti. Pogreznjene predneogene kamenine Vzhodnih Alp in Karavank iz mladopaleozojskih in mezozojskih skladov predstavljajo tudi podlago Panonskega bazena in večjega območja mlajšeterciarnih sedimentov. Neotektonski premiki so povzročili nastanek več tektonskih enot: Slovenskih goric, Haloz in Dravinjskih goric, zgrajenih iz mlajšeterciarnih sedimentov miocenske in pliocenske starosti. Med njimi in Vzhodnimi Alpami je t. i. mariborsko-ptujška pliokvartarna udorina, zapolnjena s kvartarnimi sedimenti v obliki rečnih, predvsem dravskih naplavin proda, peska in gline, ki predstavljajo geološko podlago Dravskega polja. V akumulirani material na vzhodnem delu Dravskega polja je reka Drava vrezala več teras pleistocenske in holocenske starosti, ki so iz proda, peščenega proda, peska, melja in peščene gline. Na zahodnem in jugozahodnem delu Dravskega polja, med Mariborom, Pragerskim in Dravinjskimi goricami, so vodotoki s Pohorja na peščeno prodnato podlago odložili do 8 metrov debel sloj sive do sivorjave peščene gline, ponekod s tankimi lečami peščene proda (sl. 5). Več analiziranih vzorcev gline je vsebovalo zrna peloda vegetacije toplejšega interstadiala v würmu, ki kaže

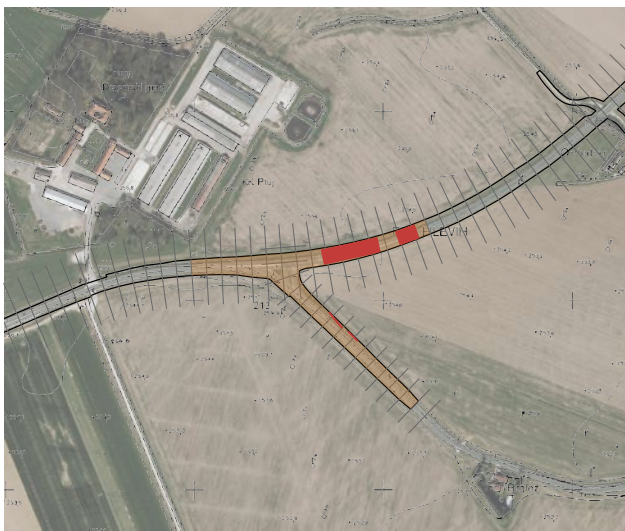

1 Geografski položaj najdišča na DMR 100; ©GURS.

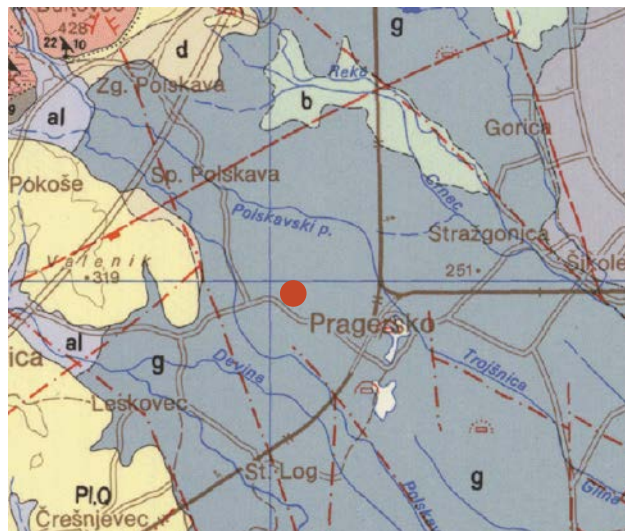

2 Položaj arheološkega najdišča Zadruga na geografski karti; vir: Atlas Slovenije, ©Mladinska knjiga Založba, d.o.o. Merilo 1 : 100 000.

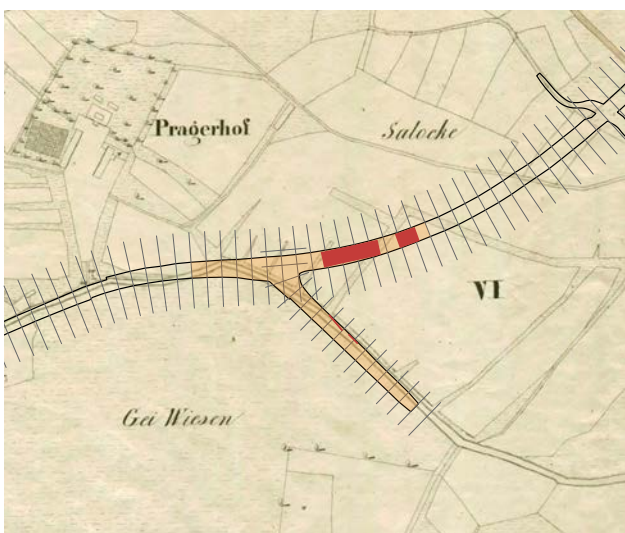
pašniško in stepsko obliko vegetacije, razvito verjetno pod vplivom velikih čred subarktičnega živalstva, saj odstopa od würmskega subarktičnega gozda, tajge, ki je poraščal tedanje območje Slovenije. Med Račami, Stražgonjco in Spodnjo Polskavo sta v povirju potokov Prednica, Reka in Črnc večji območji barjanskih meljasto-glinastih organogenih sedimentov (Meze 1975, 32–37; Šercelj 1975, 37–40; Rakovec 1975, 40–42; Duhovnik 1983, 483–489; Mioč, Žnidarčič 1989, 12–16; Geološki zavod Slovenije, Osnovna geološka karta Slovenije, Lista Maribor in Leibniz: <https://biotit.geo-zs.si/ogk100/>). Pohorski potoki so na prehodu v ravnino

3 Lokacija raziskanega dela arheološkega najdišča Zadruga na trasi glavne ceste G1-2, odsek 1290: Slovenska Bistrica–Hajdina, pododsek Obvoznica Pragersko; podlaga TTN 5000, list I261300 in idejni projekt DARS; ©GURS, ©DARS. Merilo 1:10 000.

5 Položaj arheološkega najdišča Zadruga na geološki karti; podlaga OGK SFRJ, list Maribor, Leibnitz; ©GURS. Merilo 1:10 000.

4 Lokacija raziskanega dela arheološkega najdišča Zadruga na Franciscejskem katastru; podlaga SI AS 177, list CRC505g E06; ©Arhiv Slovenije, ©DARS. Merilo 1:10 000.

odlagali droben material, peščeno ilovico, melj in pesek, njihove struge pa so se dvignile nad okolico (izgonska struga) in oblikovale značilno izgonsko pokrajino. Južno in jugovzhodno, kamor odteka večina potokov, med njimi Reka, Črnc, Polskavski potok, Polskava in Devina, so zaradi manjšega vodnega pretoka, občasnih poplav, zastajanja vode in visoke podtalne vode nastali mokrotni in močvirnati čreti. Kjer se plasti glinasto-ilovnatih nanosov izklinijo in pride na površje prodnata osnova, večina izgonskih potokov ponikne. Osrednji del Dravskega polja je zato bogat vir podtalnice in pitne vode (Radovanovič, Varl, Žiberna 1996, 91;

Žiberna 2010, 62–63, 66). Glinasto-ilovnato podlago prekrivajo oglejena tla oziroma hidromorfne prsti, kot so fluvisoli, glejsoli (amfiglej, zaradi vpliva podtalne in poplavne vode in srednje močen do močen hipoglej – prekomerno vlažna tla) in hidromeliorirane prsti – kultisoli, antropogene prsti, nastale z izsuševanjem (Stritar 1983, 494–495; Vovk Korže, Lovrenčak 2004, 45–53; Žiberna 2010, 63, 66–68).

Obsežni izsuševalni posegi v sedemdesetih in osemdesetih letih 20. stoletja so območje izgonske pokrajine in čreti močno spremenili. Zaplavljeni in zamočvirjeni gozdove in travnike (Titl 1980, 523; Titl 1983, 27–28) so zamenjali travniki in obsežne njivske površine s suhimi in zbitimi tlemi. Zaradi intenzivnega poljedelstva je podtalnica degradirana, zmanjšala pa se je tudi pestrost rastlinskih in živalskih vrst (Žiberna 2010, 68). Naselja se nizajo večinoma na zahodnem in južnem obrobju Dravskega polja ter na prehodu izgonske pokrajine in čret v prodnat svet Dravskega polja. Pragersko kot središče območja se je razvilo na križišču prometnih poti, železnice ter z opearskim obratom z izkoriščanjem naravnih ležišč glin in ilovice.

3 Arheološka, kulturnozgodovinska podoba prostora

Obravnavana pokrajina Dravskega polja, kjer leži najdišče Zadruga, in valoviti svet goric med Pohorjem, Bočem in Halozami, sta prehodno ozemlje med ravnici Podonavja na severovzhodu in osrednjo Slovenijo ter italiskim polotokom, ki ga je na osnovi najdb, raziskav in objav do osemdesetih let 20. stoletja arheološko opisal arheolog Stanko Pahič (ANSI 1975, 309–313; Pahič 1983, 39–90). Del območja je v novejšem času z arheološkimi zapisi predstavljen tudi v Zborniku občine Kidričevo (Tomanič Jevremov 2010, 78–87; Vomer Gojkovič 2010, 88–103). Od šestdesetih do konca osemdesetih let 20. stoletja sta se na zahodnem in južnem delu Dravskega polja izvajali melioracija obsežnih površin in regulacija vodotokov, vendar večinoma brez prisotnosti arheološke stroke na območjih izven takrat znanih arheoloških lokacij, kot sta območji gomil v Stražgonjci (EŠD 6504; Mikl 1962, 235) in v Sp. Jablanah (EŠD 6472; Tušek 1986, 46). Pomembne spremembe v razumevanju arheološke dediščine v prostoru, novelirane zakonodaje, nove metode in tehnike analize prostora ter varovanja dediščine v projektu izgradnje državnega avtocestnega omrežja (Djurić 2004, 7–24), katerega del je bila tudi t. i. obvoznica Pragersko, in pri drugih posegih v prostor so na ožjem območju Pragerskega poleg znanih sedmih najdišč in trase rimske ceste *Celeia–Poetovio* po letu 2000 doprinesle k odkritju devetih novih arheoloških najdišč, med drugim tudi najdišča Zadruga. Zaradi zgoščenosti in pestrosti arheoloških najdišč od prazgodovine naprej in drugih vrsti kulturne dediščine smo se omejili le na prikaz najbližjih obravnavanemu najdišču Zadruga (sl. 6).

Na tem območju še ni odkritih arheoloških najdb, ki bi nakazovale sledi človeške poselitve iz obdobja paleolitika oziroma starejše kamene dobe. Nedaleč v soseščini so znani sledovi bivanja paleolitskih ljudi na odprtih prostorih (npr. Punikve vzhodno od kraja Ivanec, Novi Golubovec, Martijanec) in v jamah v hrvaškem Zagorju, npr. Vindija pri Donji Voči, Krapina, Velika pečina pri Goranecu, Vilenica pri Novem marofu, Varaždinske Toplice – Gradišče (Vukotić 1967, 9–24; Malez 1979a, 83–102; Malez 1979b, 277–295; RANSZHR 1990, 58, 84, 100, 50, 65, 51, 91, 94), pa tudi preko prehodnih Haloz v slovenskem alpskem predgorju (npr. Mornova zijalka

pri Šoštanju, Potočka zijalka nad Solčavo, jama Špehovka v soteski Pake; Brodar, Osole 1979, 159–194). Domnevati je, da so se posamezne skupine tedanjih lovcev in nabiralcev gibale tudi na območju Dravskega polja, podpohorskih in Dravinjskih goric. Možno je pričakovati odkritje sledov njihovih dejavnosti in nekaterih uporabnih predmetov.

V vrtinah na trasi avtoceste pri Slovenski Bistrici in v odkopih glin pri Pragerskem je bilo v nekaterih würmskih sedimentih palinološko ugotovljeno, da je to območje takrat namesto subarktičnega gozda poraščalo pašniško ali stepsko grmovnato rastlinje, verjetno zaradi zadrževanja in prehrane velikih čred bizonov in turov. Za ostanke oglja v plasteh ni bilo mogoče ugotoviti ali so posledica naravne ali človekove dejavnosti, morda za vzdrževanje dobre paše lovnihi živali (Šercelj 1975, 39; Pahič 1983, 41–43).

Najstarejše arheološke najdbe z ožjega območja najdišča Zadruga predstavljajo posamične najdbe glajenega kamnitega orodja iz Stražgonjce, Črešnjeveca ter Spodnje in Zgornje Polskave, ki sodijo v čas mlajše kamene in bakrene, eneolitske dobe (Pahič 1983, 43–45; Lubšina Tušek 1993, 107, 125–126, t. 16: 4, t. 25: 6–10). Ostaline naselbin iz bakrene dobe so bile odkrite na večobdobnih najdiščih na trasi nove obvoznice Pragersko, in sicer na najdiščih Zadruga v Pragerskem (EŠD 20165), Cediljeki (EŠD 15552) in Gmajna z lokacijo Gorica (EŠD 15555) v Spodnji Gorici ter Lavše v Stražgonjci (EŠD 15554) (Dokumentacijski arhivi teh najdišč na ZVKDS CPA v pripravi za objavo; Djurić 2003, 241; Lubšina Tušek 2003, 170–172). Na omenjenih najdiščih in na najdišču Žutreki v Gaju pri Pragerskem (EŠD 15553) so bili odkriti ostanki stavb in materialno gradivo iz zgodnje, srednje in mlajše bronaste dobe oziroma zgodnje faze kulture žarnih grobišč (Lubšina Tušek 2003, 106–107; 133–134; 283–284). Iz starejših faz kulture žarnih grobišč (Bd D–Ha A) poznamo več gospodarskih enot na najdišču Dolge njive v Stražgonjci (EŠD 15556; Lubšina Tušek 2003, 122–123; Žižek 2005). Okvirno v čas zgodnje in pozne bronaste dobe sodijo naselbinske ostaline z najdišča Med cestami pri Šikolah (EŠD 15557; Lubšina Tušek 2003, 183–184).

Približno 700 metrov vzhodno od ostalin prazgodovinskih naselbin na Zadruzi so bili leta 1963 pri sondiranju trase rimske ceste *Celeia–Poetovio*, na takratni parceli 792/17,

območja, kjer naj bi bila obcestna postaja Pultovia, do Petovione in nato naprej proti vzhodu, zgradili eno od glavnih državnih vojaških in civilnih cest: via publica *Aquileia-Poetovio-Sirmium* (ANSI 1975, 309, 311, 315; Pahič 1969, 311–335; Pahič 1983, 55–57; Pahič 1984, 284–287; Jevremov 1972, 162–163; Šašel 1975, 74–99; Lubšina Tušek 2006, 168–171; Tomanič Jevremov 2010, 79–87; Vomer Gojkovič 2010, 101; EŠD 15301, 6886, 6511). Ob njej je bilo odkritih več rimskih naselbin, in sicer na že zgoraj omenjenih najdiščih pragerske obvoznice na Zadrugi v Pragerskem, na Cediljekih in Gmajni v Spodnji Gorici, na Lavšah z lokacijo Gmajna in na Dolgih njivah v Stražgonjci ter na najdišču Med cestami v Šikolah, kjer je bil raziskan del obsežnejše naselbine z grobiščem ob rimski cesti (Djurić 2003, 241; Lubšina Tušek 2003, 106–107, 122–123, 133–134, 170–171, 183–184). Morda gre sem locirati v virih izpričano obcestno postajo Pultovijo (*mutatio Pultovia*), ki jo Pahič sicer postavlja nekaj sto metrov zahodneje v Stražgonjco, z odcepi cest proti Flaviji Solvi in proti Vidmu pri Ptujju (ANSI 1975, 315; Pahič 1969, 329–331, 351, op. 59; Pahič 1983, 57, Arheološki zemljevid pokrajine ob jugovzhodnem Pohorju). Na zahodnem delu vasi Stražgonjca namreč ležijo sledovi rimskih stavb ob rimski cesti (Saria, Klemenc 1939, 60–61; Pahič 1970, 168–169; ANSI 1975, 309), ki so danes deloma zajeti na južnem robu najdišča Žutreki, odlomki rimske lončenine pa so bili odkriti tudi na severnem delu istega najdišča, na trasi pragerske obvoznice (Djurić 2001c; Lubšina Tušek 2003, 283–284). V smeri rimske ceste v Stražgonjci naj bi bil kamnit most z dvema prepustoma v osnovi antičen, nekje med Stražgonjco in Šikolami v zadnjem desetletju 19. stoletja najden ornamentiran marmorni kamen in izgubljen pa naj bi bil po Ferku mejnik med provincama Norik in Zgornjo Panonijo; izgubljene naj bi bile tudi v prvi četrtini 20. stoletja omenjene rimske najdbe iz Šikol (Saria, Klemenc 1939, 60; ANSI 1975, 309, 315; Tomanič Jevremov 2010, 81; Vomer Gojkovič 2010, 101). Leta 1975 je bila ugotovljena naselbinska plast z rimskodobno keramiko v Pragerskem, zahodno ob železniški progi Pragersko–Maribor, na parceli 745/2 k. o. Polskava, ob trasi rimske ceste, zahodno od profila št. 6 (Pahič 1978, 192, sl. 2, t. 22: 17–18, 21–24; Pahič 1983, 58) (sl. 19: 6). Preko iste železniške proge z odcepom proti Ptujju in južno ob rimski cesti s profilom št. 7 (Pahič 1977b, 244; Pahič 1978, sl. 2: Pragersko, profil št. 7) (sl. 19: 7) so bile leta 2012 pri arheološkem terenskem pregledu zemljišč na ledini Gmajna v Stražgonjci odkrite ostaline rimskodobne naselbine (EŠD 29833; Veršnik *et al.* 2012). Pri obeh raziskavah gre verjetno za območje iste rimske naselbine ob rimski cesti *Celeia-Poetovio*, ki jo je že sredi 19. stoletja presekala železniška proga Pragersko–Maribor–Ptuj. Leta 2010 sta bili pri sondiranju zemljišč na območju Praponce v Zgornjih Jablanah, ob

železniški progi Pragersko–Ptuj–Ormož, odkriti naselbinski plasti iz prazgodovinske in rimske dobe (EŠD 30074; Jovanović, Olić 2010). V Starem logu pri Pragerskem, ob potoku Devina, je 2 metra visoka in 20 metrov široka vzpetina z odkritimi kamnitimi temelji opredeljena kot ostalina rimske vile rustike (*villa rustica*) (EŠD 6893; Pahič 1965, 166; Pahič 1983, 63). V jugovzhodnem Veleniku, na gozdnem grebenu zahodno od Spodnje Polskave, so bile ostaline lesenih stavb z rimsko lončenino ugotovljene južno ob trasi rimske ceste, med profilom 24 in 25, v bližini pa poleg prazgodovinskih leži tudi več rimskodobnih gomil v več skupinah (EŠD 15300; Pahič 1970, 168–169; ANSI 1975, 309; Pahič 1976, 233–234, sl. 7–8, priloga 1–2; Pahič 1978, 132, 154–159, 169–186, sl. 1–2, 7–8, 12–21; Pahič 1983, 58, 61). Sem vmešča B. Djurić rimsko kamnoseško delavnico (Djurić 2001d, 61–70), leta 2015 pa je bil tu odkrit del grobne edikule (Ciglar, Umek, Vinder 2019, 66–73). Kot rimskodobna je opredeljena tudi gomila ob kolovozu višje na grebenu Velenika (EŠD 6905; Pahič 1967, 128; Pahič 1968, 342). Severovzhodno od vasi Spodnja Polskava so njive z ledinskim imenom Gomile (Pahič 1968, 342), o najdbah s tega območja pa ni poročil. Na pobočju griča severovzhodno od vasi Črešnjevec, v gozdu na ledini Gomilce, leži 24 rimskodobnih gomil (EŠD 6879; Pahič 1983, 61–62). Z omenjenih grobišč in morda tudi tistih z nekoliko širšega območja najdišča na Zadrugi izvirajo nagrobni marmorni kamni s podobami in napisi, ki orisujejo tedanje domače romanizirano prebivalstvo in tuje priseljence. Večinoma so vzdani v stene cerkvenih stavb in obzidja v Črešnjevcu in v Spodnji Polskavi (Saria, Klemenc 1939, 48; ANSI 1975, 309, 310; Pahič 1977a, 204–206; Pahič 1977c, 267–268; Pahič 1977e, 13–73; Pahič 1977f, 74–91; Pahič 1983, 63–72, 83–88; Curk 1983, 172–173). Na območju Gorice (Zgornje) je bilo v letih 1900 in 1902 najdenih več rimskih kamnov iz marmora, po opisih sodeč verjetno delov grobiščne arhitekture, ki so bili uničeni (Saria, Klemenc 1939, 23; ANSI 1975, 309). Na polju v Leskovcu pri Pragerskem, južno od rimske ceste *Celeia-Poetovio*, je bil leta 1907 najden lonec s 1200 novci rimskih cesarjev od Vespazijana do Maksimina Tračana, zakopan okrog leta 238 (Saria, Klemenc 1939, 37; ANSI 1975, 311; Pahič 1983, 72). Opisana rimskodobna krajina je sodila v upravno območje mesta *Poetovio*, ki je administrativno pripadala ali Noriku ali Panoniji (Ragolič 2014, 323–351).

Arheološke najdbe iz pozne antike na opisanem območju zaenkrat niso znane. Prebivalstvo, ki so ga pestile notranjepolitične in vedno slabše gospodarske razmere poznorimske države, in je od konca 4. stoletja naprej trpelo tudi zaradi vdorov in roparskih vpadov tujih plemen z vzhoda proti Italiji, posebej v koridorju rimske ceste, se je zdesetkano moralo umakniti v zavetje Pohorja. Od tam so znane

poznoantične naselbine na Brinjevi gori in Ančnikovem gradišču pri Jurišni vasi ter grobišče v Brezju pod Brinjevo goro, kjer je bilo poleg poznoantičnih odkritih tudi nekaj zgodnje-srednjeveških skeletnih grobov (Pahič, 1955, 324–337; Pahič 1983, 74, 76–79; ANSI 1975, 311, 296, 307).

Po odhodu Langobardov leta 568 v Italijo so vzhodnoalpski in predalpski prostor z Dravskim poljem do konca 6. stoletja poselili Slovani. Prvi val Slovanov naj bi po proučevanju jezikoslovcev prišel že po sredini 6. stoletja iz severne smeri s področja zahodnoslovanske jezikovne skupine do Karavank in ob Dravi proti jugovzhodu ter drugi po letu 582 iz jugovzhodne smeri z območja južnoslovanske jezikovne skupine, skupaj z Avari. V drugi četrtini 7. stoletja so Slovani živeli v zvezi slovanskih plemen in do konca 8. stoletja pod gospodstvom Avarov. Slovani so bili večinoma kmetovalci z neustaljenim poljem, ki so v velikih družinah in z župani živeli v župah, vaseh, razloženih naseljih in saminah, od frankovske dobe dalje v hubah (kmetijah) in hubnih vaseh. Kosezi so bili lastniki dvorov. Sestava prebivalstva je bila polietnična, poleg Slovanov so bili še razni staroselci, pripadniki sodobnih germanskih skupin, Avarov itd. (Štih 2001, 19–48). Po tem, ko so Franki ob koncu 8. stoletja izrinili Avere in po Ljudovitozem upor med letoma 819 in 820, je večji del slovenskega prostora po letu 828 postal del bavarske Vzhodne krajine in v državno-upravnem smislu del vzhodnofrankovskega kraljestva Ludvika Nemškega in naslednikov. Jugovzhodni obpohorski svet z Dravskim poljem se je znašel v frankovski mejni grofiji Spodnji Panoniji (Štih, Simoniti 2009, 49–56, 65). Razširilo se je krščanstvo, za katerega je po letu 796 oziroma letu 803 na območju južno od Drave skrbel oglejski patriarh z urejenimi misijonskimi postojankami (Koropec 1983, 91; Štih 2001, 50–53). Leta 898 so čez te kraje pričeli s svojimi vdori v Italijo in nazaj Madžari, njihovi plenilni pohodi pa so trajali več kot pol stoletja (Štih 2001, 79–82; Štih, Simoniti 2009, 73–75). Po porazu Madžarov v drugi polovici 10. stoletja, ko so jih Nemci potisnili na vzhod, naj bi v okviru takrat nastajajočega nemškega cesarstva okrog leta 975 nastala Podravska mejna grofija s sedežem na Pohorskem dvoru, imenovana tudi Krajina ali Ptujška marka. Na njenem jugozahodnem obrobju naj bi ležalo tudi naše obravnavano območje najdišča Zadruga, ki je v 11. stoletju sodilo v okvir hoške, vsaj od leta 1146 pa v slivniško pražupnijo. Slivniška se tedaj skupaj s konjiško pražupnijo omenja v listini patriarha Peregrina iz Ogleja, ki je podravskemu mejnemu grofu Bernardu Spanheimu z gradu Piramida v Mariboru med drugim dodelil v uživanje tudi dve tretjini cerkvene desetine v obeh pražupnijah (Koropec 1983, 92; Koropec 1996, 129–130; Blaznik 1986, 279, 350; Blaznik 1988, 295; Curk, 1996, 270; elektronski vir: <http://zupnije.rkc.si/>

hoce/). V novejšem zgodovinopisju je izražen dvom o obstoju Podravske mejne grofije oziroma neke trdne mejne krajine proti Madžarski. Odprta pokrajina je bila izpostavljena madžarskemu plenjenju do prvih desetletij 12. stoletja, tako da se v letih 980 in 985 omenjena posebna grofija (*comitatus Rachvuini comitis*) v slovenskem Podravju ni mogla oblikovati v posebno mejno krajino državno-pravnega značaja (Štih, Simoniti 2009, 77).

Ostaline naselbin iz zgodnjega srednjega veka so bile na obravnavanem območju prvič odkrite leta 2003 na trasi pragerske obvoznice v Spodnji Gorici na najdiščih Gmajna in Cediljeki ter leta 2004 na najdišču Zadruga v Pragerskem (Djurić 2003, 241; Lubšina Tušek, Murko 2016, 28). Najbližje znano grobišče s skeletnimi grobovi in z najdbo srebrnega obsenčnega obročka iz 11. do 12. stoletja je bilo odkrito v Črešnjevcu leta 1964, pri sondiranju ob cerkvi sv. Mihaela, v 46 × 34 m velikem obzidanem taboru (Pahič 1965a, 198, t. 10: 1; Kastelic 1964–1965, 116; ANSI 1975, 310–311).

Staroslovansko je ime Velenik za gozdni greben med potoki Polskavo in Devino, tudi slednje ime Devina naj bi izviralo iz staroslovanskega bajeslovja (Pahič 1983, 81). Med najstarejša slovenska krajevna imena naj bi med drugimi sodila Črešnjevec in Polskava; voda Polskava (*Pulzga*), polskavska voda, ki po mnenju jezikoslovcev pomeni belo vodo, se omenja že pred letom 1123, in voda Devina (*Deweine*) leta 1353 (Koropec 1983, 91, 144). Dravsko polje se že leta 890 omenja z imenom *Zistanesfeld* in leta 985 kot *Zitdinesfeld*, leta 1325 kot *Traueld*, 1331 *Traffeld*, 1352 *Travelld* ipd. (Blaznik 1986, 170–172; Hernja Masten 2004, 42, op. 2).

V srednjeveški čas segajo prve omembe fevdalnih postojank, pražupnij, cerkva in vaških naselbin v pisanih virih, različnih listinah in urbarjih. Na obravnavanem območju so to: fevdalna postojanka in vas Spodnja Polskava (EŠD 681) s cerkvijo sv. Štefana (EŠD 3386) in dvorcem Frajštajn (EŠD 6914), vasi Gorica (Spodnja, Zgornja), Stražgonjca, Zgornje in Spodnje Jablane, Pongrce, Šikole, Leskovec in Stari log pri Črešnjevcu, katerih zgodovinski razvoj se je nadaljeval skozi novoveško obdobje, ko je bil v 16. stoletju pozidan tudi Pragerski dvor (EŠD 6913), in se je v 19. stoletju razvilo naselje Pragersko, pa vse do danes. Kraji so v letih 1475, 1479 in 1483 trpeli zaradi ropanja Turkov, leto 1635 so zaznamovali uporni kmetje z napadi in požigi dvorov na Spodnji Polskavi in Pragerskem, leta 1646 je na območju od Zgornje in Spodnje Polskave do Črešnjevca razsajala kuga (Koropec 1983, 135).

Spodnja Polskava (leta 1164 *Pulzka*, 1207 *Pulzcau*, 1224 *Pulcka*, *Pulskha*, *Pulshka*, 1249 *Pultzkaw*, 1306 *Pusskawa*, 1402 *Nider Pulczkaw*, 1493 *Nider Pultzka*, 1654 *Puskava*, 1785

Spodnja Polska, 1850 *Spodnja Polskava*, 1915 *Poliskava*, 1947 *Poljskava*), vas s fevdalno postojanko, se v pisanih virih prvič pojavi leta 1164 z Riherjem I. Polskavskim. Riher II. Polskavski je pred letom 1245 na robu vasi zgradil lastniško cerkev sv. Štefana, ki je bila od leta 1249, ko je pri oglejskem patriarhu dosegel trajno nepodrejenost slivniški pražupniji in dedno pravico imenovati župnika, sedež samostojne spodnjepolskavske župnije. Na mestu srednjeveške je bila v letih 1675–1679 pozidana sedanja cerkvena stavba (EŠD 3386), posvečena leta 1686 (EŠD 3386). Bočni kapeli sta bili prizidani v 2. četrtini 18. stoletja, pokopališka kapela (EŠD 6998), ki jo prikazuje že Vischer okrog leta 1681, je poznobaročno predelana (Koropec 1983, 91–92, 96, 101, 105, 107, 119, 140–143; Curk 1983, 173–175; Blaznik 1988, 118–120). Župnišče (EŠD 7038) je v osnovi iz 17. stoletja, v sedanji obliki iz tretje četrtine 18. stoletja, enako tudi na majhnem trgu pred župniščem stoječa baročna kapela (EŠD 6999) (Curk 1983, 175), opredeljena v 19. stoletje. Na osrednjem vaškem trgu, kamor se stekajo vaške ulice, stoji stebrasto znamenje s kipom Matere božje iz sredine 19. stoletja (EŠD 6997). V vasi stojita še Pinčeva (EŠD 20307) in Caplova kapelica (EŠD 20221), severovzhodno od vasi znamenje Pri križu (EŠD 6996), prav tako iz 19. stoletja. Iz tega časa so tudi večina starih domačij (EŠD 2877, 7039, 7040, 7041, 7042, 7043, 7044, 23849, 23862) in rojstna hiša pisatelja Antona Ingoliča (EŠD 7076).

Frajštajn (*Vrainstain*), zaselek na Spodnji Polskavi in fevdalno gospodstvo, se omenja leta 1275 (*Chunradus de Vrainstain et filius suus Vlricus*) in leta 1375 v imenu *Iohannis de Freyenstain* (Blaznik 1986, 191, 193). Okrog leta 1500 je nastal Rozenbergov dvor (*Rosenberg*), ki se omenja leta 1511 in leta 1542 kot *Rosenbergerhof*, leta 1570 kot *Freyenstain* (Koropec 1983, 145). Leta 1532 so ga požgali Turki, med letoma 1559 in 1570 ga je ponovno pozidal Janez Adam Regall iz Rač, leta 1603 pa je bil prodan Juriju Stubenbergu. Med letoma 1608 in 1679 je bil Frajštajn (*Freistein*) v lasti Dietrichsteinov, ki so ga po kmečkem požigu leta 1635 obnovili. Med letoma 1679 in 1782 ga je posedoval samostan dominikank v Studenicah, potem deželni verski sklad, po letu 1828 grof Brandis, po letu 1904 grof Batthyany, med obema vojnama Ausch, v drugi polovici 20. stoletja ga je uporabljal Kmetijski kombinat Ptuj za stanovanja. Sedanja stavba dvorca v Spodnji Polskavi (EŠD 6914) je skoraj v celoti ohranjeno renesančno, večinoma kamnito, sedemkrat triosno, nepodkleteno, dveinpolnadstropno poslopje s štirikapno streho, v tlorisu pozidano v obliki črke T. Vischerjev bakrorez okrog leta 1681 prikazuje Frajštajn še obdan z gospodarskimi stavbami, stolpi in obzidjem (Vischer 1681, 22; Koropec 1983, 139–141, 145; Curk 1983, 173–175; Stopar 1991, 22–24).

Gorica, Spodnja in Zgornja, se omenja v letih 1220–1230 kot *Eigen*, leta 1249 *Ayten*, 1265–1267 *Minori Aigen*, *Maiori Aigen*, 1325 *Aygen in dem Traueld* (Blaznik 1986, 219). Do 2. svetovne vojne sta bila kraja Spodnja in Zgornja Gorica še eno naselje (KLS 1980, 250). V Spodnji Gorici stoji vaška kapela z zvonikom iz leta 1924 (EŠD 24944).

Stražgonjca se omenja leta 1237 kot *Drascoy* in leta 1461 kot *Sdressendorff* (Blaznik 1988, 344). V vasi stojita stebrno znamenje iz 17. stoletja (EŠD 23869), predstavljeno z bližnje prazgodovinske gomile, in kapelica Na polju (EŠD 26464), nastala verjetno v 18. stoletju v času baroka in predelana v 19. stoletju.

Jablane, Spodnje in Zgornje. Leta 1259 se omenja *Jablaniach Superiori*, 1312 *Fritzel von Yablanach*, 1331 *Yablaniach*, *Jablanach*, 1333 *Fridreich von Yablanach*, 1357 *Jablenach*, 1385 *dorff Jablanach* (Blaznik 1986, 299). V Spodnjih Jablanah stoji kapelica Pri starem križu iz prve četrtine 20. stoletja (EŠD 26461) in sredi vasi domačija iz 19. stoletja (EŠD 24232).

Pongrci. Do leta 1941 se je kraj imenoval Pongérci (KLS 1980, 414). Domnevno ta kraj se med letoma 1255 in 1273 omenja v imenu *Wulingus de Povmgarten*, *Wolvigus de Pongart*, *dominus Wlfingus de Poumgarten* ipd. (Blaznik 1988, 123). V vasi stoji kapela z zvonikom iz začetka 20. stoletja (EŠD 26468).

Šikole se omenjajo leta 1374 kot *Sycolach*, 1441 *dorf Syckhawlou*, 1493 *Sycolach im Traueld* (Blaznik 1988, 397). V vasi stojita neogotski kapeli z zvonikom iz 19. stoletja: Vaška kapela (EŠD 24787) in Foršatska kapela (EŠD 24968) ter domačija iz preloma 19. in 20. stoletja (EŠD 23613).

Leskovec (*Lieskowitz*) se prvič omenja leta 1300 (Koropec 1983, 144) oziroma leta 1409 kot *Leskaw*, 1436 *Lessko*, 1445 *Leska* in leta 1463 *Leskaw* (Blaznik 1986, 420).

Stari log pri Črešnjevcu se kot *Lacken* omenja leta 1490 (Koropec 1983, 145). V vasi stojita Frleževa kapelica iz leta 1932 (EŠD 20228) in Faleževa kapelica iz leta 1936 (EŠD 20227).

Velenik, gozdnat greben med potokoma Devina in Polska-vo, se kot *Wielnigkh* omenja med letoma 1563–1564 (Koropec 1983, 146).

Pragerski dvor (1551–1564 *hoff*, 1599 *Pragerischer Hoff*, 1715 *Edelsitz Pragerhof*, 1850 *Pražki dvor*, 1860 *Pragarsko*), kate-rega začetek je morda povezan z Ožbaltom Pragerjem, ki se je leta 1541 poročil z Aiglovo vdovo Ano z Gromberga, je nastal med letoma 1551–1578 na gromberški ledini Hrastje. Ime je dobil po Pragerjih, lastnikih Gromberga in dvora med letoma 1580–1629. Med letoma 1629–1674 so ga posedovali Dietrichsteini. Po letu 1635, ko so ga požgali uporni kmetje,

je bil obnovljen, v drugi polovici 17. stoletja je dobil Križevo kapelo, pristavo in hlev. Leta 1715 se omenja, ko je bil kot svobodni dvor Pragersko (*Edelsitz Pragerhof*) prodan baronici Wildenfels. Med letoma 1740–1946 so ga posedovali mnogi lastniki, potem je bil podržavljen in uporabljen za stanovanja ter v lasti Kmetijskega kombinata Ptuj. V neposredni bližini je pozidana obsežna farma (zadruga), danes v upravljanju Perutnine Ptuj. Dvorec v Pragerskem (EŠD 6913) je štirikrilna, pravokotna, enonadstropna stavba s pravokotnim notranjim dvoriščem in na sprednji strani z mlajšim prizidanim vhodnim stolpičem s kapelo v nadstropju. Zasnova z arhitekturnimi detajli stavbe je renesančna z baročnimi elementi iz 18. stoletja. Ob stavbi so ostanki parka (Koropec 1983, 141, 146; Curk 1983, 174–175; Stopar 1991, 110–112).

Pragersko je naselje, katerega nastanek je povezan z izgradnjo Južne železnice Dunaj–Trst (1841–1857) in proge Pragersko–Ptuj–Čakovec–Budimpešta (1857–1861) (Bogič 1998; https://sl.wikipedia.org/wiki/Zgodovina_%C5%BEeleznice_v_Sloveniji 9. 3. 2021). Ime je kraj dobil po Pragerjih, nekdanjih lastnikih bližnjega Pragerskega dvorca. Za razvoj naselja je bila pomembna tudi opekarna, ki jo je ob ležiščih gline in modre ilovice leta 1904 odprl Franz Steinklauber (KLS 1980, 546–547). Opuščeni del opekarne, ki je predstavljala tehniško in urbanistično dediščino svojega časa, je bil leta 2004 porušen (EŠD 15075, dokumentarno varstvo). Kot predstavnik iste dediščine sta ohranjena še vodni stolp, vodna postaja za parne lokomotive, zgrajena leta 1886 in v uporabi do leta 1961 (EŠD 30016), ter železniška postaja Pragersko (EŠD 30326). Zgrajena je bila leta 1846 v sklopu Južne železnice in obnovljena po 2. svetovni vojni. Je nadstropni objekt podolžnega tlorisa s simetrično enajstosno glavno fasado s trikotnim čelom v klasicističnem slogu. Imenitno profano dediščino v Pragerskem predstavljajo Hiša Ptujška 43 (EŠD 6918), t. i. Steinklauberjeva hiša, dvonadstropna stavba s historično členjeno fasado in terakotnim okrasjem z mitološkimi motivi, ki je bila zgrajena leta 1904 za upravni del Steinklauberjeve opekarne oziroma za njene delavce, nadalje Klasinčeva vila v poznosecesijskem slogu iz leta 1912 (EŠD 23859), in Nekrepova vila iz prve četrtine 20. stoletja (EŠD 23860). Ob cesti Pragersko–Slovenska Bistrica stoji kapelica z letnico 1899 (EŠD 20215) in v Pionirski ulici spomenik NOB, postavljen padlim domačinom v 2. svetovni vojni (EŠD 20152).¹

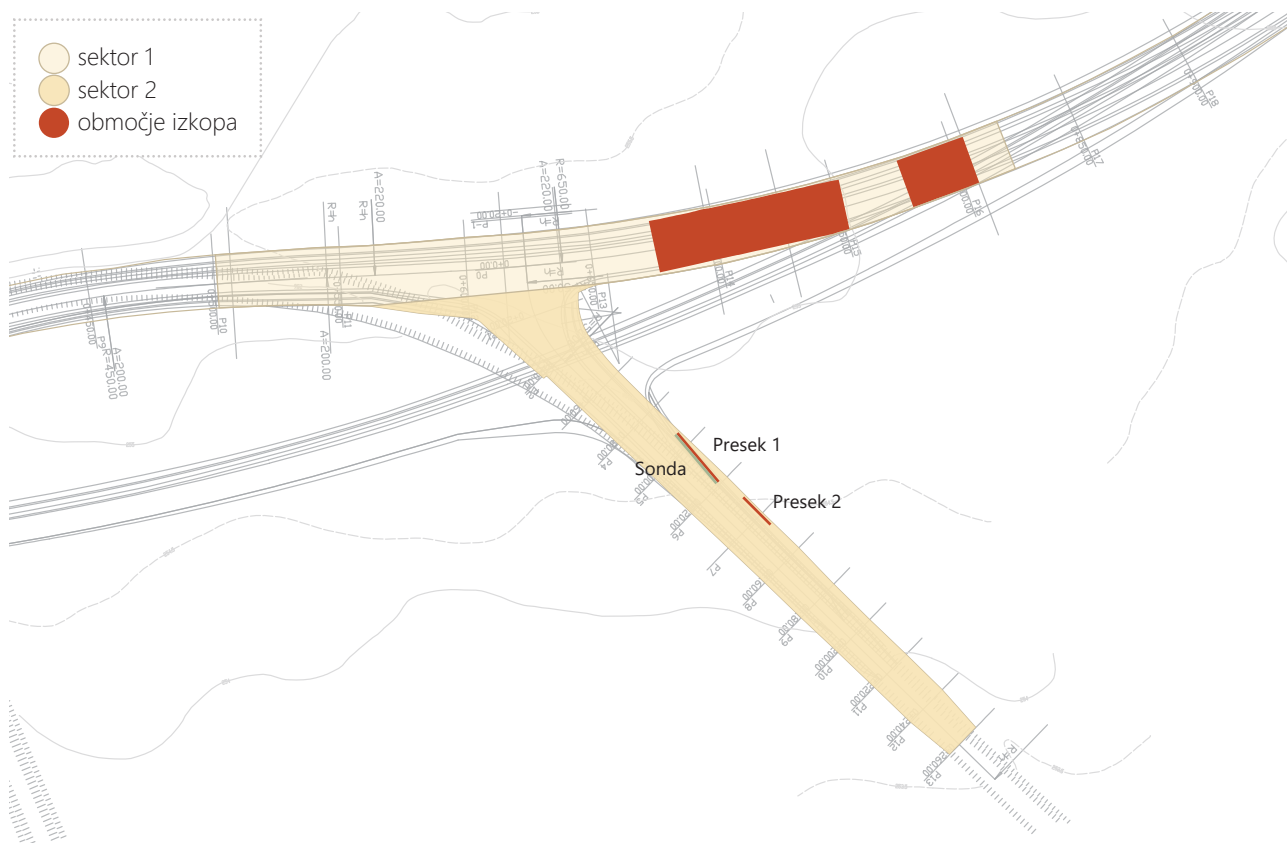
¹ EŠD, evidenčne enote dediščine, so opisane v Registru nepremične kulturne dediščine (<http://rkd.situla.org/>).

4 Metodologija in potek arheoloških raziskav

Trasa nove magistralne ceste G 1–2 Slovenska Bistrica–M. P. Središče ob Dravi, odsek 0392 Pragersko–Šikole, pododsek obvoznica Pragersko, se je pričela vzhodno od potoka Polskava in odseka ceste G 1–2/0391 Slovenska Bistrica–Pragersko (P 0/km+030,000 po BCP) in se končala vzhodno od Šikol (P 302–303/km 10+517,000 po BCP), kjer se je navezala na rekonstruiran odsek ceste G 1–2 /0393 Šikole–Hajdina. Območje gradbenih del s strojnim odzivom zemljine in arheološkega nadzora z dokumentiranjem na najdišču Zadruga v Pragerskem, ki so ga pred tem prekrivale njive in prečkala stara magistralna cesta Slovenska Bistrica–Pragersko–Hajdina–Ptuj–Središče ob Dravi, smo razdelili na dva sektorja (sl. 7). Sektor 1 je označeval območje nove ceste obvoznice Pragersko med gradbenimi profili od P 0 do P 55 (sl. 7–9) in sektor 2 območje širitve stare magistralne oziroma danes zahodne priključne ceste v Pragersko med gradbenimi profili P 1 do P 13 ter prečne sonde

čez traso rimske ceste *Celeia–Poetovio* (sl. 7, 10–11). Zemljišča so bila na osnovi gradbene dokumentacije od izvajalcev gradbenih del vzdolž tras bodočih cest prečno razdeljena z geodetsko odmerjenimi in oštevilčenimi gradbenimi profili (P) na vsakih 20 metrov oziroma na ustrezni razdalji glede na smer novega cestišča. Na te gradbene profile smo prostorsko vpeli opise okolja, plasti (prsti) in odkrite arheološke ostaline (sl. 12).

Odriv humusne zemlje so izvajalci gradbenih del opravljali z buldožerjem, izkope jarkov za odvodnjavanje in druge naprave ter vzhodni del cestišča v Pragersko pa z bagrom. V trasi obvoznice Pragersko, od gradbenega profila P 23 do P 33 v sektorju 1, in na prostoru novega križišča ter razširjenega vzhodnega dela cestišča v Pragersko od P 1 do P 4 v sektorju 2, je bila na njivski površini, ki se je raztezala od 0,5 do 1 metra pod nivojem bivše magistralne ceste z globokim obcestnim jarkom, odrinjena ornica v debelini do 0,3 m. Vsebovala je nekaj proda, odlomke novoveške opeke

7 Sektorska razdelitev najdišča in lokaciji presekov P 1 in P 2. Merilo 1 : 3000.

8 Pogled proti zahodu na območje ostankov naselbin, sek. 1.

10 Pogled proti severu na sondo z ostalinami rimske ceste Celeia–Poetovio, sek. 2.

9 Dokumentiranje naselbinskih ostalin, sek. 1.

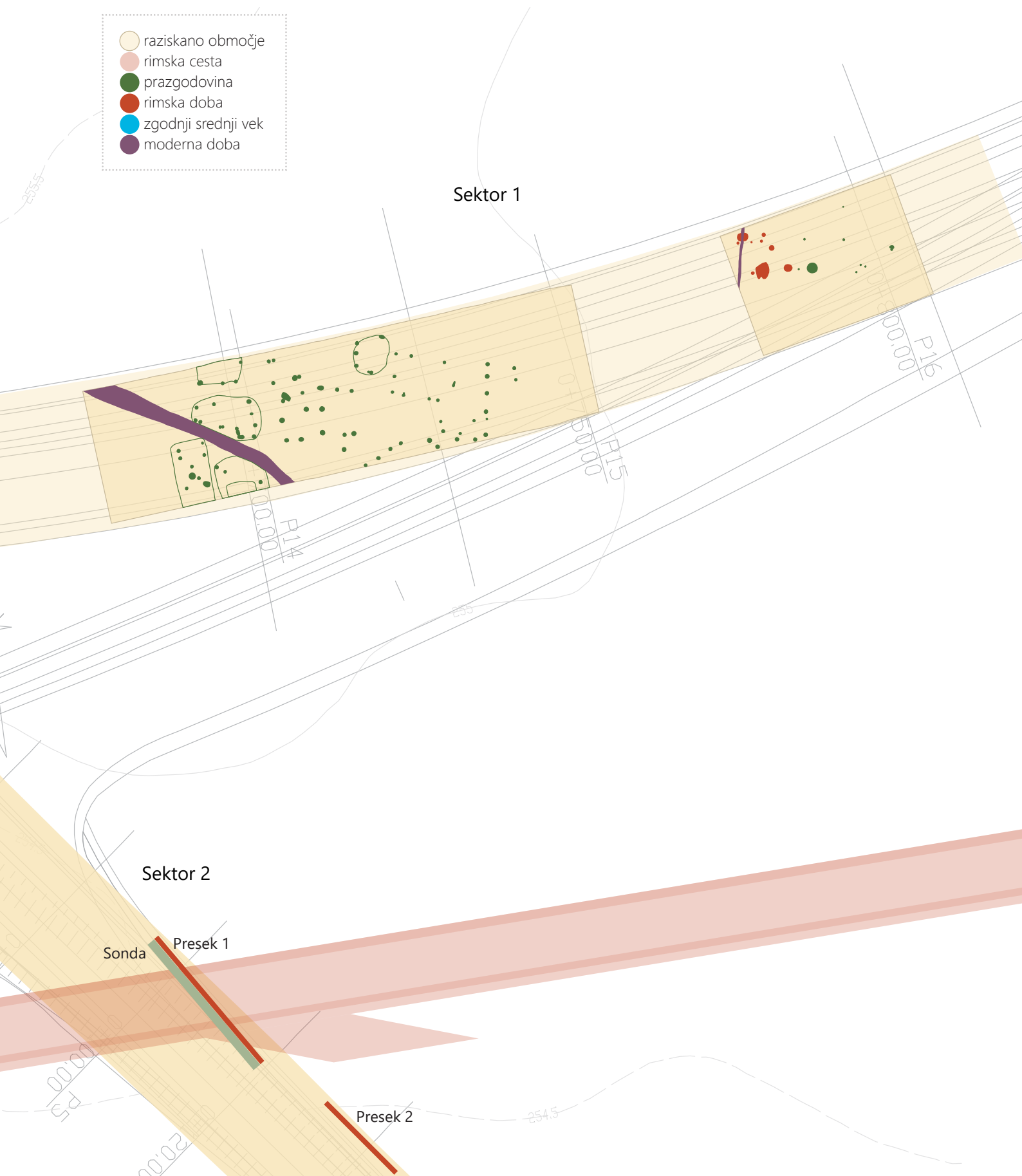

11 Pogled proti severozahodu na območje širitve priključne ceste iz/v Pragersko, sek. 2.

in obilo novodobnih odpadkov iz gume in plastike. Ostalin iz arheoloških obdobij na opisanem prostoru ni bilo zaznati niti v ornici niti v plasti pod njo, ki so jo gradbeniki prekrili z debelo plastjo prod kot osnovo novega cestišča. Pri arheološkem nadzoru nadaljnjega buldožerskega odnosa, ki se je nadaljeval ob koncu marca 2004, smo med gradbenimi profili P 34–P 41 v sektorju 1 našli razpršene odlomke lončenine iz prazgodovinskega, rimskega, zgodnjemedijskeveškega in novoveškega obdobja, prav tako iz kulturnih plasti pod njo, ter zamejili naselbinski prostor za arheološko raziskavo z dokumentiranjem. Zaradi finančne, kadrovske in časovne omejenosti ter hitro napredujočih, hkrati poteka-jočih cestnih gradbenih del v zgodnjepomladanskem času smo morali raziskavo prilagoditi tem okoliščinam. Žal se je sam način odnosa vlažne zemljine z buldožerjem, ki je odrinil ne le ornico, ampak tudi večji del kulturnih plasti do globine 0,40/45 m ali celo do 0,5 m pod površino, in z gosenicami nadrobil še ostanke le-teh ter različnih struktur na geološki podlagi, spet izkazal za popolnoma neprimerne na večobdobnem arheološkem najdišču. Iz zemlje nam je uspelo izluščiti jame za stojke, ki so oklepale 18 objektov ali njihove dele, in posamezne kulturne jame, ne pa tudi natančnejših stratigrafskih podatkov. Vse zaznane strukture

smo ročno očistili in izkopali ter jih dokumentirali v skladu z uveljavljenimi metodami arheološkega dokumentiranja, če so razmere to dopuščale: opisno v terenskem dnevniku, z izrisom v tlorisu v merilu 1 : 100 in posamično v merilu 1 : 20 ali 1 : 50 ter fotografsko. Večina fotografij zaradi neugodne svetlobe in uporabe umetne svetlobe ne kaže naravnih barvnih odtenkov. Vsaka plast in arheološka ostalina je kot stratigrafska enota (SE) dobila svojo številko (plasti zemlje – prsti so označene od SE 001 do SE 007, vkopane jame, jame za stojke in jarki od SE 1 do SE 139), kar je pomenilo sprotno označbo v opisu in risbi ali fotografiji. Zaradi načina odnosa zemljine in drugih okoliščin na gradbišču smo podatke o plastovitosti najdišča v sektorju 1 zajeli le opisno in jih uskladili s podobnimi v sektorju 2, kot jih prikazujeta presek P1 in P2 (sl. 14, 15). Dokumentirane arheološke ostaline v sektorju 1 smo prostorsko umestili s pomočjo odmerjenih gradbenih profilov P 34–P 38 in P 39–P 41 (sl. 13).

V skladu z navodili iz Poročila o rezultatih arheološkega pregleda na potencialnem najdišču Zadruga (Djurić 2001b, 2) smo po dogovoru z izvajalci gradbenih del, ki so dali na razpolago mali bager s strojnikom, že 20. februarja 2004 na območju sektorja 2 strojno izkopali 25 metrov dolgo in do 1,1 metra široko sondo (sl. 10). Sondo smo umestili na

12 Kompozitni načrt najdišča, sektorja 1 in 2. Merilo 1 : 750.

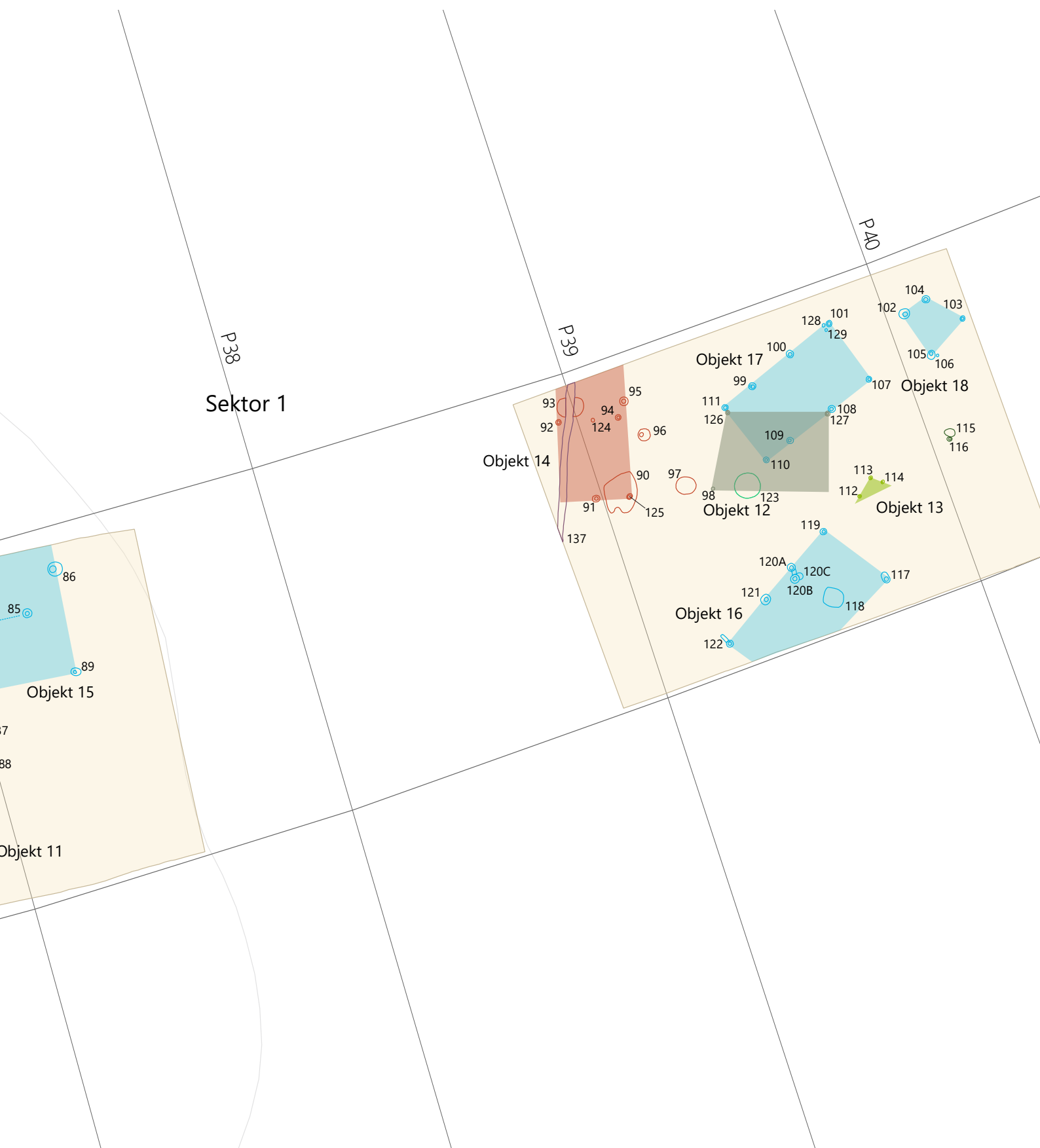
prostoru, kjer je bilo zaradi večje količine prodnikov na njivski površini pričakovati ostanke trase rimske ceste *Celeia–Poetovio*, in sicer ob skrajnem vzhodnem robu gradbenih posegov med geodetsko odmerjenimi gradbenimi profili P 4–P 6 (sl. 7, 12). Namen je bil, da v sondi, izkopani prečno čez potek rimske ceste, dokumentiramo njene ostanke in jo natančneje lociramo v območju gradbenih posegov. Zaradi prostorske omejenosti med zakoličenim vzhodnim robom gradbenega posega in globokim, v spodnjem delu z blatom in vodo zapolnjenim obcestnim jarkom ob vzhodnem robu takrat še obstoječe stare magistralne ceste v Pragersko, in drugih okoliščin prečna sonda ni potekala pravokotno na traso rimske ceste, temveč v zamiku v smeri severozahod–jugovzhod, kar se je odrazilo v njenem razpotegnjenem preseku (sl. 12, 18). Po strojnem izkopu v različno debelih režnjih smo ročno očistili vzhodni rob sonde s presekanih plastmi in ostanki rimske ceste – presek P1 (sl. 14, 16–17). Plasti prodnih nasutij ceste smo označili s črko N in številkami od najstarejše plasti (N1) do najmlajše (N6). Ostanke lesenih pilotov smo označili od K1 do K11 ter obcestne jarke s črkami A, B in C. Vse ostaline smo dokumentirali opisno v dnevniku arheološkega nadzora, fotografsko (barvni negativ in pozitiv – dia) ter v risbi v merilu 1 : 50. Na geodetsko odmerjene gradbene profile P 1–P 13 smo umestili pri arheološkem nadzoru gradbenih izkopov ob koncu avgusta 2004 odkrite posamične arheološke najdbe železnih predmetov in odlomkov lončenine iz ohranjenih delov kulturnih plasti (med gradbenimi profili P 6–P 9) ter najbolj izpoveden, tudi v risbi v merilu 1 : 50 dokumentiran, 15,4 m dolg presek P2 med gradbenimi profili P 6 in P 8 (sl. 15).

V sektorju 1 je bilo za radiokarbonsko analizo iz jam za stojke vzeti več vzorcev oglja, od katerih sta za analizo ustrezala dva, in sicer iz jam za stojko SE 84 in SE 99 (sl. 20–23).

Iz ornice (SE 001) v sektorju 1 in iz rimskodobne plasti (SE 003) v sektorju 2 je bilo za arheozoološko analizo pridobljenih šest ostankov živalskih kosti (sl. 24).

13 Detajlni kompozitni načrt najdišča, sektor 1. Merilo 1 : 300.

5 Predstavitev najdišča in rezultatov terenskih raziskav

5.1 Stratigrafska slika najdišča

Podatke o plastovitosti najdišča Zadruga smo v sektorju 1 zaradi načina odnosa zemljine in drugih okoliščin na gradbišču lahko zajeli le opisno in jih uskladili s podobnimi v sektorju 2, ki jih prikazujeta preseka P1 in P2 (sl. 14, 15). Razlike med obema sektorjema so bile le v globini stratifikacije nad kulturno sterilno geološko podlago navidezne ravnine na obravnavanem, zahodnem delu Dravskega polja.

Plasti na najdišču smo označili od SE 001 do SE 007, vkopane jame za stojke, jame in jarke pa smo označili od SE 1 do SE 139.

Plasti v sektorju 1

Celotno površino najdišča v sektorju 1 je prekrivala ornica SE 001. V zahodnem delu sektorja, med gradbenimi profili P 23 do P 33, je vsebovala posamezne odlomke novoveške in novodobne opeke, obcestni prod in obilo novodobnega odpada iz gume in plastike. Med gradbenimi profili P 34 do P 35 in P 37 do P 38 je vsebovala 5 ostankov živalskih kosti. Med gradbenimi profili P 38/39 do P 41 so se v ornici pojavile posamične keramične najdbe iz novoveške (G43), zgodnj srednjeveške, rimske in prazgodovinske dobe. Pod ornico je bila neskljenjena tanka rimskodobna naselbinska plast (SE 003) rjavkasto sivega glinenega melja z drobci oglja in ožganega ilovnatga ometa z ostanki rimskodobne lesene stavbe 14, istodobnimi jamami in najdbami lončenine ter odlomki železnih predmetov (G17–G28). Plast SE 003 so presekale tudi vkopane jame in jame za stojke, nekatere z odlomki srednjeveške, rimske in prazgodovinske lončenine (G29–G42), ki so sestavljale štiri zgodnj srednjeveške stavbe (15–18). Pod odrinjeno ornico in pod plastjo SE 003 je na območju med gradbenimi profili P 34–P 37/38 in P 39–P 40, do globine 0,47/0,5 m pod površino, ležala neskljenjena prazgodovinska plast SE 005. To je bila plast temno sivkasto rjavega glinenega melja s posameznimi prodniki in ostro robimi odlomki kamenja, drobci oglja, ožganega glinenega ometa in odlomki keramičnih posod (G1–G4) iz prazgodovinskih obdobij. V plasti so bile zaznavne temnejše lise ostankov naselbinskih struktur ali njihovih delov, nekatere z odlomki prazgodovinske lončenine (G5–G16), ki so se

izrazito pokazale po odstranitvi plasti, vtisnjene ali kot vkopi na sterilni geološki podlagi SE 006, kjer smo jih dokumentirali. Plast SE 005 je zahodno in vzhodno od omenjenih gradbenih profilov in arheološkega izkopnega polja vzdolž nove cestne trase prenehala na geološki podlagi rumenkasto rjavega glinenega melja SE 006, ki se je izpod plasti SE 005 dvignila do ornice, in je bila mestoma bolj svetlo rjava ali sive barve.

Plasti v sektorju 2 (sl. 14–15)

V sektorju 2 je ornica SE 001 prekrivala njegov severovzhodni del. V njej so bili maloštevilne novoveške najdbe (G53) in nekaj novodobnih odpadkov. Večja zgoščenost prodnikov različnih velikosti je bila opazna na območju poteka rimske ceste *Celeia–Poetovio* v smeri zahod–vzhod in na površini ornice v širšem pasu v smeri proti naselju Pragersko. Pod ornico sta v južnem delu sektorja ležali naplavinski plasti SE 002 in SE 003A. Deloma pod ornico SE 001 in deloma pod plastjo SE 002 in SE 003A je ležala kulturna plast svetlo rjavkasto sivega glinenega melja SE 003 z rimskodobnimi najdbami (G46–G52) in odlomkom ptičje kosti. Pod plastjo SE 003 je bila zbita plast peščenega proda SE 004, ki smo jo opredelili kot hodno površino v času rimske poselitve. Vanjo je bila vkopana edina na tem območju evidentirana sled rimske stavbne arhitekture, jama za stojko SE 138 z odlomki rimske posode (G45), dobrih 13 m jugovzhodno pa so na hodni površini in deloma v njej ležali kosi polomljene rimskodobne strešne opeke (sl. 15). Plast je bila deloma zaznavna tudi pod najstarejšima prodnatima nasutjema (N1, N3) rimske ceste (sl. 14). Pod plastjo SE 004 je ležala prazgodovinska kulturna plast SE 005. Gre za plast temno sivkasto rjavega glinenega melja s posameznimi prodniki, drobci oglja, lepa in odlomki prazgodovinske keramike (G44), ki je na severozahodu prenehala pri gradbenem profilu P4, na jugovzhodu pa pred gradbenim profilom P 9. Tudi nad njo ležeči hodna površina SE 004 in rimskodobna plast SE 003 sta na severozahodu prenehali med gradbenima profiloma P 3–P 4 ter na jugovzhodu med profiloma P 11–P 12, in sicer na geološki podlagi rumenkasto rjavega glinenega melja SE 006, ki se je dvignila do naplavinjskih plasti SE 003A na jugu in do plasti SE 002 ter ornice SE 001 na severozahodu sektorja 2. Kulturno sterilna geološka plast SE 006 je ležala

na valoviti in mestoma poglobljeni podlagi (kotanji) iz sive, delno sprijete gline z rumenorjavo marmoracijo (SE 007).

Na najdišču Zadruga so bile odkrite tri poselitvene faze – prazgodovinska (faza 1), rimskodobna (faza 2) in zgodnj srednjeveška (faza 3), najmlajšo, 4. fazo pa na najdišču predstavljajo ostaline moderne dobe (sl. 13). Glede na stratifikacijo in časovno opredeljive arheološke naselbinske ostaline gre za večslojno in večobdobno arheološko najdišče. Značilno je, da se poselitve v prostoru pojavljajo razpršeno z manjšimi ali večjimi skupinami stavb in skupnostmi, ki se skozi obdobja deloma ali v celoti prekrivajo. Eden od vzrokov za to je verjetno v manjših ugodnih površinah za postavitev stavb na večinoma vlažnih zemljiščih obravnavanega zahodnega dela Dravskega polja.

5.2 Faza 1: prazgodovinska poselitev

Prvo, prazgodovinsko fazo poselitve na najdišču Zadruga predstavljajo nesklenjena plast SE 005 v sektorjih 1 in 2, z razpršenimi drobcami oglja, ožganega glinenega ometa, odlomki prazgodovinske lončenine in ostanki 13 lesenih objektov stojkaste tehnike gradnje in verjetno bivalno-gospodarskega značaja ter jama SE 123 v sektorju 1 (sl. 13). Daljši čas prazgodovinske poselitve nakazujejo zgoščenost in lega objektov, na podlagi skromnih in slabo ohranjenih keramičnih najdb v ostalinah objektov, predvsem v jamah za stojke, pa lahko prazgodovinsko poselitev na najdišču Zadruga razdelimo na tri podfaze: poselitev v starejši bakreni dobi (faza 1a, objekt 13), zgodnji bronasti dobi (faza 1b, objekti 5, 6, 12) in srednji bronasti dobi (faza 1c, objekti 1–4, 7, 9, 10 in jama 123). Kulturna plast SE 005 z nekaj odlomki bronastodobne lončenine (G44) je bila odkrita tudi v sektorju 2, kjer pa ni bilo mogoče ugotoviti stavbnih ostalin.

Na ožjem prostoru ostalin objektov 8 in 11 v sektorju 1 ni bilo časovno opredeljivih najdb, vendar smo ju v prazgodovinsko obdobje opredelili, ker sta tako kot ostali prazgodovinski objekti ležala na območju, kjer so bili v plasti SE 005 razpršeni posamični odlomki prazgodovinske lončenine, ni pa bilo gradiva, ki bi ju drugače časovno opredeljevalo.

Faza 1a: bakrena doba

Najstarejše ostaline in prvo podfazo na najdišču (faza 1a) predstavljajo ostanki treh jam za stojke oziroma treh navpično zabitih stebrov SE 112, SE 113, SE 114, s premerom od 12 do 14 cm, ki so tvorili severozahodni del nadzemnega objekta 13, stojkaste tehnike gradnje, neznane velikosti in smeri v vzhodnem delu izkopnega polja v sektorju 1, P

39–P 40 (sl. 13). Lahko gre tudi za manjši objekt, velikosti 1,5 × 0,9 m, gospodarske ali druge namembnosti. Ostaline objekta opredeljujeta odlomek ostenja starejšebakrenodobne posode iz jame za stojko SE 112 in del istodobne sklede (G1) iz spodnjega dela plasti SE 005 med ostanki stebrov. Razpršeni posamezni odlomki starejšebakrenodobnih posod so bili najdeni tudi v osrednjem delu izkopnega polja v sektorju 1 (P 36–P 37–P 38) v plasti SE 005 oziroma na prostoru objektov 10 (SE 69) in 15 (SE 84, SE 89) iz mlajših obdobj.

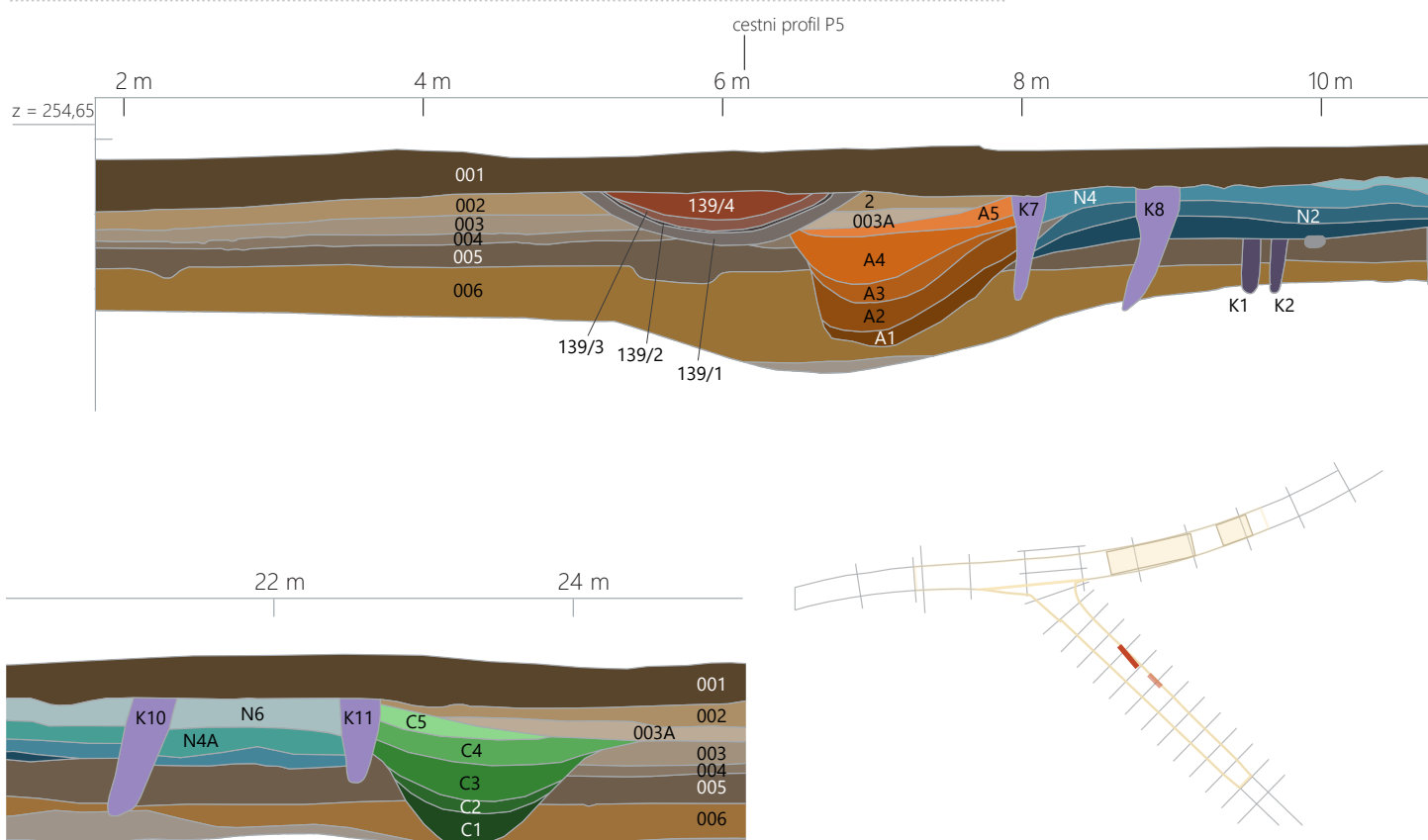
Faza 1b: zgodnja bronasta doba

V drugo podfazo prazgodovinske poselitve, fazo 1b, v čas zgodnje bronaste dobe, smo uvrstili ostaline treh nadzemnih objektov stojkaste tehnike gradnje, od katerih sta bila dva (objekta 5 in 6) v zahodnem delu in eden, objekt 12, v vzhodnem delu izkopnega polja v sektorju 1 (sl. 13).

Objekt 5, sek. 1, P 35–P 36, so sestavljale jame za stojke SE 1, SE 3, SE 39, SE 40 (zahodna stena), SE 7, SE 37, SE 38 (vzhodna nepopolna stena), SE 2 (severna nezaključena stena), SE 43 (južna nezaključena stena), SE 5, SE 6 (v notranjosti) in jama 4 (v notranjosti). Glede na razporeditev jam za stojke oziroma navpične lesene stebre nosilne konstrukcije, gre za tloris stavbe pravokotne oblike, vel. 9,6–13 × 4,4 m, z vsaj dvema prostoroma. Ovalna, do 0,15 m v tla poglobljena jama SE 4 je bila v osrednjem prostoru poleg jame za stojko SE 5, katere steber s premerom 0,26 m je dodatno podpiral ostrešje. Objekt je bil postavljen v smeri SZ–JV oziroma z 10-stopinjskim odmikom stavbne osi od severa proti zahodu. Štiri jame za stojko so bile okrogle oblike, premerov od 0,5 do 0,75 m, večina pa ovalne oblike, velikosti od 0,47 × 0,45 do 0,8–0,75 m. Po izkopu zasipov so tlorisi in preseki teh jam nakazovali okrogle stebre s premeri od 0,2 do 0,3 m. V zasipu jame za stojko SE 40 je bil večji prodnik, ki je dodatno utrjeval navpično postavljen steber, v zasipu jame za stojko SE 3 je ležal odlomek ostenja zgodnjebronastodobne posode s sledovi okrasa v tehniki metličenja in v jami za stojko SE 39 majhen odlomek ostenja prazgodovinske, natančneje neopredeljive posode.

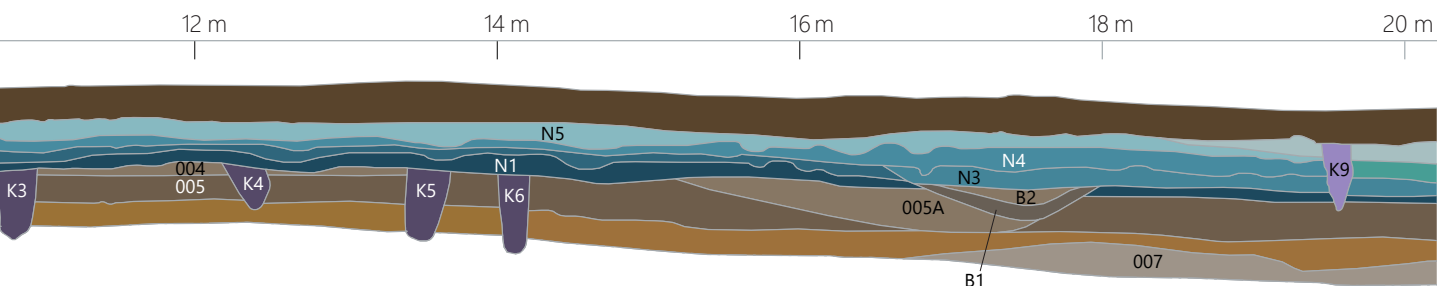
Objekt 6, sek. 1, P 35–P 3, so sestavljale jame za stojke SE 41, SE 52, SE 44, ki so tvorile zahodno steno, jami za stojko SE 42 in SE 48, ki sta zaključevali severno steno, jami za stojko SE 45, SE 47, ki sta zaključevali južno steno, in posamezna jama za stojko SE 46 južno od objekta. Glede na razporeditev jam za stojke gre za stavbo pravokotne oblike tlorisa, velikosti 7,3 × 5 m, postavljeno v smeri sever–jug. V vzhodni steni nismo zaznali ostankov jam za stojke in je šlo morda za proti vzhodu odprto stavbo, morda večnamensko lopo. K stavbi je sodil od njene južne stene 2,1 m oddaljen

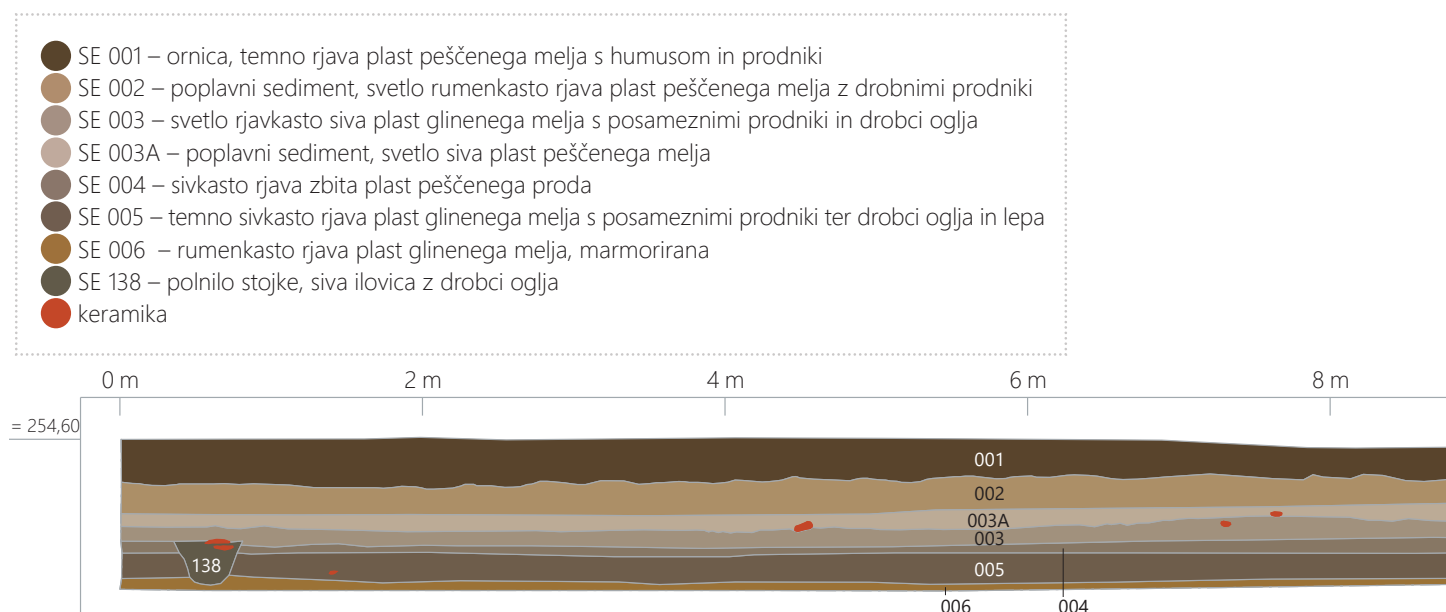
- A1 – temno siva plast melja s prodniki
- A2 – siva plast melja s prodniki
- A3 – sivkasto rjava plast melja z drobnimi prodniki
- A4 – siva plast melja s prodniki
- A5 – svetlo rjavkasto siva plast melja s prodniki
- B1 – temno siva plast melja s prodniki
- B2 – sivkasto rjava plast melja s prodniki
- C1 – siva plast melja s prodniki
- C2 – sivkasto rjava plast melja in drobcev oglja
- C3 – rjava plast melja s prodniki
- C4 – siva plast melja s prodniki
- C5 – siva plast peščenega melja s prodniki
- K1–6 – temno sivo polnilo glinenega melja s posameznimi drobnimi prodniki in drobci oglja
- K7–11 – sivo polnilo peščenega melja z drobnimi prodniki in drobci oglja
- N1 – plast proda s sivorjavim peščenim meljem
- N2 – plast proda s sivim peščenim meljem
- N3 – rjava plast peščenega melja s prodniki
- N4 – svetlo rjavkasto siva plast proda

14 Presek P1 z ostalinami rimske ceste *Celeia-Poetovio*, sek. 2. Merilo 1 : 50.

- N4A – svetlo rjava plast peščenega melja z drobnimi prodniki
- N5 – svetlo siva plast proda
- N6 – svetlo rjava plast peščenega melja z drobnimi prodniki
- SE 001 – ornica, temno rjava plast peščenega melja s humusom in prodniki
- SE 002 – poplavni sediment, svetlo rumenkasto rjava plast peščenega melja z drobnimi prodniki
- SE 003A – poplavni sediment, svetlo siva plast peščenega melja
- SE 003 – svetlo rjavkasto siva plast glinenega melja s posameznimi prodniki in drobci oglja
- SE 004 – sivkasto rjava zbita plast peščenega proda
- SE 005 – temno sivkasto rjava plast glinenega melja s posameznimi prodniki ter drobci oglja in lepa
- SE 005A – sivkasto rjava plast glinenega melja z drobci oglja in železovimi oksidi
- SE 006 – rumenkasto rjava plast glinenega melja, marmorirana
- SE 007 – siva plast gline, delno sprijeta, z rumeno rjavo marmoracijo
- SE 139/1 – siv peščen melj z redkimi prodniki
- SE 139/2 – tanka plast oglja
- SE 139/3 – rdečkasto siv peščen melj
- SE 139/4 – rdečkasto rumen peščen melj
- kamen

15 Presek P2, sek. 2. Merilo 1 : 50.

posamezni steber (jama za stojko SE 46), ki je bil morda funkcionalno povezan s stebrom v južni steni (jama za stojko SE 45). Povezana s prečnimi tanjšimi koli sta lahko tvorila napravo za sušenje kož, oblačil, zelišč idr. Večina jam za stojke je bila okroglih, premerov od 0,55 do 0,75 m, dve sta bili ovalni, velikosti 0,74 × 0,7 m in 1 × 0,6 m. Po izkopu polnil so tlorisi in preseki jam nakazovali okrogle stebre s premeri od 0,2 do 0,3 m. Polnilo jame za stojko SE 42 je vsebovalo odlomek ostenja zgodnjebronastodobne posode (G11).

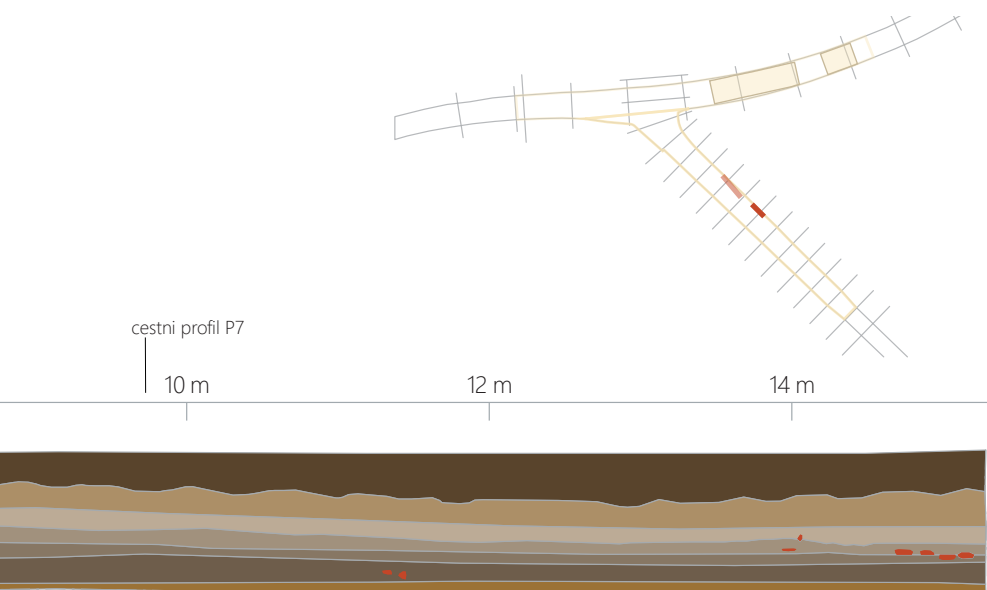
Objekt 12, sek. 1, P 39–P 40, smo opredelili glede na razporeditev jam za stojke SE 98, SE 126 (zahodna stena) in SE 127, ki je zaključeval severno steno. Tlorisna zasnova objekta je bila nepopolna, manjkale so ostaline vmesnih jam za stojke v stenah in jugovzhodna vogalna. Verjetno so bile uničene, saj so ostaline objekta 12 ležale v dvoriščnem prostoru kasnejše rimske stavbe (objekt 14), še nekaj stoletij kasneje pa jih je prekrila zgodnesrednjeveška stavba (objekt 17). Po razporeditvi ohranjenih jam za stojke smo razpoznali stavbo pravokotne oblike tlorisa, vel. 6,2 × 4,8 m, postavljeno v smeri zahod–vzhod. Ohranjene jame za stojke so bile okrogle oblike s premeri 0,3–0,32 m, po izkopu polnil pa smo iz njihovih tlorisov in presekov razbrali okrogle oblike stebrov s premeri 0,13–0,16 m in z ravnim ali rahlo zaobljenim zaključkom. Polnilo jame za stojko SE 98 je vsebovalo majhen odlomek ostenja zgodnjebronastodobne posode s sledovi okrasa v tehniki metličenja ali plitvega glavničenja. Na prostoru objekta in v njegovi okolici je bilo v plasti SE 005 razpršenih nekaj odlomkov zgodnjebronastodobne lončnine. Najdeni so bili tudi v zasipih jam za stojke rimskodobnega objekta 14 (SE 94, SE 95) in istodobnih jamah SE 90,

SE 97, v jami SE 118 znotraj zgodnesrednjeveškega objekta 16 in v jamah za stojke zgodnesrednjeveškega objekta 17 (SE 99, SE 110 – G39, SE 111 – G40), ki je bil postavljen dobri 2 tisočletji in pol kasneje na ostalinah objekta 12.

Sklep

Zgodnjebronastodobno naselje so sestavljale najmanj tri nadzemne stavbe stojkaste gradnje. Njihova razporeditev znotraj izkopnega polja nakazuje, da gre za dve skupini stavb in verjetno za dve gospodarski enoti znotraj vaše skupnosti, ki se je v neznanem obsegu širila zahodno od poplavne ravnine potoka Polskave. Tlorisi stavb so pravokotne oblike, velikosti: 7,3 × 5 m (objekt 6), 9,6–13 × 4,4 m (objekt 5) in 6,2 × 4,8 m (objekt 12). Postavljene so bile v smeri sever–jug (objekt 6), z manjšim odklonom stavbne osi od severa proti zahodu (objekt 5) in v smeri zahod–vzhod (objekt 12). Iz tlorisov in presekov jam za stojke smo razbrali okrogle oblike vkopanih stebrov, premerov 0,20–0,26 m, redki premerov 0,28 ali 0,30 m, katerih zaključki so bili večinoma ravni ali rahlo sedlaste oblike. Glede na skromne keramične najdbe iz ostalin vseh treh objektov, plasti SE 005 in drugotnih leg v mlajših kontekstih (G11, G14, G15, G39, G40) gre za zgodnjebronastodobno naselbino kulturne skupine Kisapostag, ki je uvrščena v III. stopnjo zgodnje bronaste dobe v okviru madžarske kronološke sheme oziroma v stopnjo bronaste dobe A v smislu srednjeevropske, Reineckejeve, periodizacije (Črešnar, Teržan 2014, 666).

Podobne zgodnjebronastodobne naselbinske ostaline nadzemnih objektov stojkaste gradnje kulturnega horizonta Kisapostag so znane z najbližjega najdišča Lavše v Stražgonjci (Lubšina Tušek 2003, 170–171), z najdišča Kotare – Krogi v

Prekmurju, kjer je zaenkrat znan le en podoben objekt (Kerman 2011b, 22–23, sl. 25), in z najdišča Loka pri Ruhi vasi na Dolenjskem, z gručasto razporejenimi eno ali triprostornimi bivalnimi in gospodarskimi stavbami okrog vaških trgov (Horvat M. 2003, 178).

Faza 1c: srednja bronasta doba

V čas srednje bronaste dobe, v tretjo podfazo prazgodovinske poselitve, fazo 1c, smo uvrstili ostaline sedmih nadzemnih objektov stojkaste gradnje (objekti 1, 2, 3, 4, 7, 9, 10) v zahodnem in jamo SE 123 v vzhodnem delu izkopnega polja v sektorju 1 (sl. 13), ki so vsebovale fragmentarno ohranjeno bronastodobno lončenino (G5–G7, G8–G10, G12, G13, G16, G29), in nepovezano plast SE 005 z odlomki istoobdobne lončenine v sektorju 1 (G2–G4) in sektorju 2 (G44).

Objekt 1, sek. 1, P 34–P 35, so sestavljale jame za stojke SE 16, SE 15, SE 19 (zahodna stena), SE 130, SE 131, SE 21/21a (vzhodna stena), SE 17, SE 20 (v notranjosti), jama SE 18 (v notranjosti južnega dela objekta) in plast SE 132, ki je bila velikosti $10 \times 5,3$ – $5,6$ m na geološki osnovi označevala prostor objekta. Jame za stojke so bile okrogle oblike, premera od 0,4 do 0,55 m. Po izkopu polnil so tlorisi in preseki jam nakazovali stebre okroglaste oblike, premerov od 0,22 do 0,26 m. Razporeditev jam za stojke za navpične lesene stebre kaže, da je šlo za stavbo stojkaste tehnike gradnje, nekoliko nepravilne pravokotne oblike tlorisa, velikosti $6,3$ – $7 \times 3,8$ – $4,2$ m. Stavba je bila postavljena v smeri SSZ–JJV oziroma s 4-stopinjskim odklikom vzdolžne osi stavbe od severa proti zahodu. Glede na pomanjkanje stojk v vzhodni in zahodni steni južnega dela objekta gre morda za

pol odprto stavbo. Osrednja lega jame za stojko SE 17 je nakazovala, da je njen steber podpiral, steber iz jame za stojko SE 20 pa dodatno ojačeval verjetno čopasto oblikovano streho nad odprtim, morda delovnim prostorom z jamo SE 18. Na prostoru objekta, na vrhnjem zasipu jame za stojko SE 16 je bil najden odlomek srednjebronastodobne posode (G5).

Objekt 2, sek. 1, P 34–P 35, delno odkopan in dokumentiran ob jugozahodnem robu izkopnega polja, so tvorile jame za stojke SE 24 (severozahodni vogal), SE 23 (v notranjosti), SE 25 (v zahodni steni), jama SE 22 v notranjosti in plast SE 133, velikosti $7,9 \times 6$ m, ki je označevala prostor objekta. Objekt nepopolnega tlorisa je bil postavljen v smeri SSZ–JJV in 1 meter vzhodno ter nekoliko južneje ob objektu 1. Severovzhodni vogal objekta je presekala recentni jarek SE 136. Jame za stojke so bile okrogle oblike, premerov $0,45$ – $0,5$ – $0,55$ m, njihovi tlorisi in preseki po izkopu polnil so nakazovali stojke premerov $0,24$ in $0,26$ m. V zasipu jame za stojko SE 23 znotraj stavbe je ležal odlomek srednjebronastodobne skleda (G6). V osrednjem delu objekta je bila do $0,3$ m v tla poglobljena jama, velikosti $4,5 \times 2$ m, neznane namembnosti, brez najdb v odkopanem delu, ki se je nadaljevala tako kot ostali del objekta izven izkopnega polja trase pragerske obvoznice v polje proti jugu.

Objekt 3, sek. 1, P 34–P 3, so sestavljale jame za stojke SE 8, SE 9, SE 10, SE 11, SE 12, SE 13, SE 14, SE 26, SE 27, SE 28, SE 29, SE 30, SE 31 in plast SE 134. Razporeditve jam za navpične stebre v severni (SE 9, SE 8, SE 31) in vzhodni (SE 31, SE 30, SE 29) steni kažejo, da je šlo za ostanke stavbe pravokotne oblike tlorisa, vel. $8,6 \times 4,1$ m, postavljene v

smeri vzhod–zahod, s 6-stopinjskim odklikom stavbne osi (SE 11–SE 30) od vzhoda proti severu. Jame za stojke so imele večinoma okrogle oblike tloris, premerov 0,30–0,55 m, ter ovalne ali ledvičaste oblike, vel. od 0,45 × 0,35 m do 0,55 × 1 m. Preseki in tlorsi teh jam po izkopu polnil izkazujejo okroglaste oblike stebrov, premerov 0,18–0,20–0,24–0,25 m, vzhodna vogalna stebra (SE 26, SE 31) sta imela premera 0,28 m. Jame za stojke (SE 26, SE 27 s stojkama A in B, SE 28, SE 14) ob jugovzhodnem delu stavbe so nakazovale, da je bil k stavbi dograjen 2,6 × 1,5–1,8 m velik nadkrit zaprt prostor z verjetnim, proti jugozahodu podaljšanim nadstreškom. Recentni jarek SE 136 je uničil tako ostanke nosilnih stebrov jugozahodnega vogala stavbe kot morebitnega nadstreška. Plast SE 134, vel. 11 × 6,9 m, je nakazovala prostor stavbe. Lega nekaterih jam za stojke v zahodni (SE 10, SE 11), v južni steni (SE 12, SE 13) in južni steni prizidka (SE 27 s stojkama A in B) je kazala na na popravilo oziroma dograditev stavbe. V zasipu jame SE 27 je bila najdba odlomka ostenja srednjebronastodobne posode (G7).

Objekt 4, sek. 1, P 34–P 35, delno odkopan in dokumentiran ob severnem robu izkopnega polja in se je nadaljeval v polje severno od tod. Sestavljale so ga jame za stojke SE 33, SE 34, SE 35 (južna stena) SE 32 (v vzhodni steni) in plast SE 36. Tri jame za stojke so bile okrogle oblike, premerov 0,4–0,45–0,5 m, in ena ovalne oblike, velikosti 0,8 × 0,65 m. Po izkopu polnil so tlorsi in preseki jam nakazali okrogle stojke, premerov 0,2–0,23–0,26 m. Razporeditev jam za stojke je nakazovala pravokotno obliko tloris stavbe s 6 metrov dolgo južno steno, njen prostor pa je dodatno nakazovala plast SE 36, dokumentirane velikosti 6,6–7,3 × 2,8–3,6 m. Glede na to, da je bila južna stena objekta 4 vzporedna s severno steno dobre 3 metre oddaljenega objekta 3, je šlo verjetno za sočasno zgrajeni stavbi. Ob notranjem vogalu objekta 4 so bile najdene tri razbite keramične uteži za niti na statvah, in sicer v zasipu jame za stojko SE 35 (G8) ter vrhnjem delu plasti SE 36 (G9, G10), kjer je bil najden tudi majhen odlomek ostenja svetlo rdeče, srednjebronastodobne keramične posode.

Objekt 7, sek. 1, P 35–P 36/P 37, so sestavljale jame za stojke SE 49, SE 51, SE 50, ki so tvorile zahodno steno, jama za stojko SE 54, ki je zaključevala severno steno, jami za stojko SE 53 A in SE 53 B, ki sta zaključevali južno steno, ter plast SE 135. Jame za stojko so bile večinoma nepravilnih okroglastih, ovalnih oblik, velikosti od 0,55 × 0,5 m do 0,6 × 0,55 m in 0,81 × 0,51 m, dve sta bili okrogli s premeroma 0,3 in 0,5 m. Tlorsi in preseki teh jam so po odstranitvi polnil nakazovali okrogle stebre s premeri 0,23–0,24–0,25–0,26–0,28 m. Steber s premerom 0,17 m iz jame za stojko SE 53A tik zahodno ob južnem nosilnem stebru iz jame za stojko

SE 53B nakazuje verjetno vzdrževanje objekta. Glede na razporeditev jam za stojke je šlo za tlorsno zasnovo objekta v obliki nepravilnega trapeza in glede na zahodno steno postavljenega v smeri sever–jug. Zahodna stena je dolga 3,8 m, severna 4,3 m in jugozahodna 2,8 m. V vzhodni steni, dolžine 6,1 m, nismo zaznali ostankov jam za stojke. Prostor stavbe je določala tudi do 4 cm v tla vtisnjena plast SE 135, vel. 6,2 × 5,5 m, njen ledvičasto oblikovan vzhodni rob pa morda vendarle dopušča možnost obstoja nekdanjih nosilcev stavbne konstrukcije in strešine. Območje objekta so prekrivali zgoščeni drobci lepa, po čemer je sklepati, da je bil objekt ometan z ilovico, zahodno ob njem je v plasti SE 005 ležal odlomek ostenja svetlordeče večje srednjebronastodobne posode z držajem (G4), na ožjem prostoru stavbe pa ni bilo drugih najdb.

Objekt 9, sek. 1, P 36–P 37, so sestavljale jame za stojke SE 60, SE 61, SE 62, ki so tvorile zahodno steno, jami za stojko SE 67, SE 66, ki sta zaključevali severno steno, jame za stojko SE 59A, SE 59B, SE 63, SE 64, ki so zaključevale južno steno, jama za stojko SE 65A in jarek SE 65 B. Vse ostaline tlorsne zasnove objekta niso bile zaznavne, povsem so manjkale vmesne jame za stojke v vzhodni steni. Dobro pa je bila zaznavna jama za stojko SE 65A, ki je bila 2 metra pomaknjena izven linije vzhodne stene in je z jama SE 61 v zahodni steni tvorila os stavbe. Steber iz jame za stojko SE 65A je bil nosilec podaljšane dvokapne strehe ali dodaten opornik objekta. Glede na razporeditev jam za stojke gre za stavbo pravokotne oblike tloris, velikosti 7,5–7,9 × 6,2 m, postavljene v smeri severozahod–jugovzhod, z 8-stopinjskim odklikom stavbne osi od zahoda proti severu. Steber s premerom 0,14 m iz jame za stojko SE 59B je z notranje strani dodatno podprl verjetno dotrajan steber iz jame za stojko SE 59A v južni steni in kaže na vzdrževanje stavbe. Šest jam za stojke je bilo okrogle oblike, premerov 0,21–0,38–0,4–0,45 m, štiri so bile ovalne, velikosti od 0,42 × 0,36 m do 0,45 × 0,42 m. Iz tlorsov in presekov odprtih jam smo razbrali okrogle oblike stebrov s premeri 0,20–0,21–0,22 m. V zasipu jame za stojko SE 61 sta ležala dva večja prodnika, ki sta dodatno utrjevala steber. Polnili jam za stojko SE 65A in SE 67 sta vsebovali po en majhen odlomek ostenj bronastodobne lončenine, v jami za stojko SE 66 pa je bil odlomek ostenja srednjebronastodobne posode z vrezanim in vtisnjnim okrasom (G12).

Objekt 10, sek. 1, P 36–P 37, so sestavljale jame za stojke SE 68, SE 79 (severna stena), SE 70, SE 72 (nepopolna južna stena), SE 69 (v zahodni steni) in SE 71 (v notranjosti). Vse ostaline tlorsne zasnove objekta niso bile zaznane. Manjkajo predvsem vmesne jame za stojke v severni steni, morda tudi v vzhodni steni, ter vogalna med zahodno in južno

steno. Po razporeditvi jam za stojke smo razpoznali stavbo pravokotne oblike tloris, velikosti $5,4 \times 3,2$ m, postavljene v smeri zahod–vzhod. Jame za stojke so bile okrogle oblike, premerov $0,4\text{--}0,5\text{--}0,55\text{--}0,6$ m, po odprtju pa smo iz njihovih tlorisov in presekov razbrali okrogle oblike stebrov s premeri $0,18\text{--}0,2\text{--}0,22\text{--}0,23\text{--}0,25$ m. V zasipu jame za stojko SE 69 je bil odlomek ostenja starejšebakrenodobne posode, v jami za stojko SE 79 majhen odlomek prazgodovinske, natančneje časovno neopredeljive posode, in v jami za stojko SE 72 odlomek ustja z ostenjem posode, opredeljene v srednjo bronasto dobo (G13).

Jama SE 123, sek. 1, P 40–P 41, velikosti $1,52 \times 1,55$ m, je ležala v vzhodnem delu izkopnega polja in je vsebovala odlomke ostenj posod, opredeljenih v zgodnjo (G14, G15) in srednjo bronasto dobo (G16). V bližini jame sta v plasti SE 005 ležala še dva odlomka dveh posod, ostenje (G2) in dno (G3), opredeljena v srednjo bronasto dobo.

Sklep

Srednjebronastodobno naselje na najdišču Zadruga, raziskano le v mejah izkopnega polja obvoznice Pragersko, so sestavljale najmanj 7 stavb bivalnega in gospodarskega značaja ter jama SE 123, ki je ležala 50 m vzhodno od stavbne skupine. Stavbe so bile razvrščene gručasto okoli skupnega dvorišča, v/pod katerim so bile ostaline starejših, zgodnje-bronastodobnih objektov 5 in 6.

Jame za stojke so bile okrogle, premera od 0,3 do $0,6\text{--}0,75$ m in nepravilnih okroglastih, ovalnih oblik, velikosti od $0,35\text{--}0,6 \times 0,45\text{--}0,8$ m, zapolnjene večinoma s temno sivo ilovico z drobcu oglja in ožganega ilovnatga ometa (lepa). Drobci lepa so bili razpršeni v kulturni plasti SE 005 in na območju objektov nekoliko bolj zgoščeni, po čemer je sklepati, da so bile stene stavb ometane z ilovico. V osrednjih in spodnjih delih jam smo v tlorisih in presekih zaznali večinoma okroglo obliko stebrov, premerov od 0,18 do 0,26 m, le trije premerov od 0,28 do 0,3 m, ter obliko njihovih zaključkov, ki so bili večinoma ravni ali sedlasti. Glede na domnevno obliko stebrov in njihove različne premere v okviru posameznega objekta predvidevamo, da pri gradnji niso posebej izbirali med debelino in minimalno tesarsko obdelanih drevesnih debel. Tlorisi stavb, ki smo jih razbrali iz razporeditve ohranjenih jam za stojke, so pravokotnih oblik, velikosti $6,3\text{--}7 \times 3,8\text{--}4,2$ m (objekt 1), $8,6 \times 4,1$ m (objekt 3), $7,5 \times 6,2$ m (objekt 9), $5,4 \times 3,2$ m (objekt 10), le tloris ene stavbe je nepravilne trapezaste oblike, njeno velikost pa najbolje določa v tla vtisnjena plast SE 135 ledvičaste oblike, vel. $6,2 \times 5,5$ m (objekt 7). Stavbe so bile postavljene v smeri sever–jug (objekta 4,7) z manjšimi odmiki stavbne osi od severa proti zahodu (objekti 1, 2) in v smeri zahod–vzhod (objekt

10) z manjšimi odmiki stavbnih osi proti severu (objekt 3) ali jugu (objekt 9).

Na območju stavbnih ostalin je bila plast SE 005 temneje obarvana, na geološki osnovi (SE 006) pa so bili poleg ostalin navpično postavljenih stebrov dobro razpoznavni tudi robovi ožjega prostora petih stavb (objekti 1, 2, 3, 4, 7) oziroma robovi plasti rumenorjave ilovice s sivkasto zelenimi lisami, kar je verjetno posledica vtisnjenih organskih in drugih snovi do $2\text{--}4$ cm v geološko podlago. Morda je to sled dolgotrajnejše uporabe močvirskih trav in trstičja, česar je bilo v okolici v izobilju, za oblogo tal v stavbah in tik ob njih za drenažo ali tudi v njihovi nadzemni konstrukciji in gre verjetno za podobno zgrajene ter sočasno postavljene stavbe. Pri stavbah 9 in 10 takšnih robov plasti nismo zasledili.

Naselbinskim ostalinam na najdišču Zadruga najdemo primerjave tako po obliki in velikosti stavb kot njihovi gručasti razporeditvi okrog dvoriščnega prostora na najdiščih srednje in zgodnje pozne bronaste dobe (Teržan 1999, 101–104), oziroma na najdiščih poznosrednjebronastodobnega horizonta Oloris–Podsmreka v vzhodni in osrednji Sloveniji (Črešnar, Teržan 2014, 681–689): Oloris pri Doljnem Lakošu s 13 hišami in z dvema pečema na skupnem dvorišču (Dular, Šavel, Tecco Hvala 2002, 39–45, sl. 22, pril. 5), Pod Kotom – sever pri Krogu, kjer je srednjebronastodobna naselbina z najmanj tremi nadzemnimi hišami opredeljena v čas Bd B1 do Bd C2, poznobronastodobna naselbina s polkrožno razporejenimi štirimi hišami pa v čas Bd C/Bd D do Ha A (Kerman 2011c, 29–34, 35, 45, sl. 23, 26), Pod Grunti – Pince pri Pincih z načrtno zasnovano naselbino z 28 hišami in dvema kaščama, krožno razporejenimi okrog trga z ognjišči/kurišči in tremi pečmi ter delno omejeno z jarkom (Kerman 2018, 46–58, sl. 30a, 30b, sl. 34), Sodolek pri sv. Juriju ob Ščavnici z naselbino gručasto razporejenih vsaj sedmih stavb okrog skupnega dvorišča iz Bd D do Ha A (Kavur 2018, 40–44, 49–50, sl. 30), Nedelica pri Turnišču z večjim številom jam in slabo ohranjenimi ostalinami nadzemnih stavb, od katerih je jasen le tloris ene (Šavel, Sankovič 2013, 25–29, sl. 26), Rabelčja vas na Ptujju s skupinami stavb na obeh straneh poti skozi naselje (Strmčnik Gulič 1988–89, 148–149, pril. 1; Teržan 1999, 104; Lubšina Tušek 2004, 73, 75–76), Žutreki pri Pragerskem (Lubšina Tušek 2003, 283–284), Svetje v Medvodah z najmanj 9 stavbami, jamami, kurišči in ognjiščem (Leghissa 2014, 333–335, sl. 19: 2), Podsmreka pri Višnji Gori z različnimi jamami, jamami za stojke in zgostitvami keramičnega gradiva (Bd B1–BdC do začetka Bd D), ki so ponekod z omejenimi prostori razpršene keramike nakazovale tla in tlorise najmanj štirih objektov, vel. 6×10 m, 5×9 m, 6×9 m, 8×10 m (Murgelj 2013, 12, 327, sl. 13a, 13b). V ostalinah takšnih »orisanih tlorisih« stavb je videti vzporednico z

objekti 1–4 in 7 na Zadruzi, razlika je le v uporabi materiala, ki je služil za oblogo ali utrjevanje tal v notranjosti stavb. Na severnem Hrvaškem so iz obdobja konca srednje in zgodnje pozne bronaste dobe oziroma starejše faze kulture žganih grobišč Bd D–Ha A znana najdišča predvsem nižinskih naselij, npr. Cerine VII pri Koprivnici z jamskimi in nadzemnimi objekti (Ložnjak Dizdar 2005, 27–33, 45–46, karta 1; Ložnjak Dizdar 2011, karti 1, 2; Karavanić 2011, 23–34), Čepinski Martinci – Dubrava pri Osijeku z zemljankami, ki so služile kot delovni prostori, nadzemnimi stavbami in vodnjaki (Kalafatić 2009, 22–23, sl. 10), Šepkovića na trasi avtoceste Zagreb–Sisak (Bugar 2010, 269–273) in Gornji Vukojevac s številnimi, večinoma v smeri SV–JZ postavljenimi stavbami stojkaste tehnike gradnje, pravokotne oblike, velikosti 6 × 10 m, 9 × 14 m, 10 × 14 m, bivalno-gospodarske namembnosti, z dvorišči, ograjami, odpadnimi jamami idr., opredeljenimi v čas Bd C2–Bd D (Dizdar *et al.* 2011, 61–64; Ložnjak Dizdar 2011, 138–141). Iz obravnavanega obdobja je iz zahodnomadžarskega območja znano najdišče Balatonmayeród – Hidvéghpuszta z dvema naselbinama s podobnimi naselbinskimi ostalinami, Bd D–Ha A1 (Horváth 1994, 221). Južno ob jezeru Balaton, na južnem raziskanem delu večperiodnega najdišča Ordacsehi, je bila odkrita srednje-bronastodobna naselbina z več kot 50 jamami, vodnjaki in jamami za stojke nadzemnih stavb. Med njimi je bila ena v smeri sever–jug, velikosti 3 × 8 m, podobne stavbe iz obdobja kulture gomil (Bd B1–Bd C), njene pozne faze in zgodnje kulture žarnih grobišč (Bd D–Ha 1) pa so bile odkrite še na več madžarskih najdiščih: Dunakeszi-Székesdűlő, Börös-Paphomlok, Nagykanizsa-Bilkeidűlő, Németbánya, Kóny-Barbacs lake (Kiss 2011, 101–104, sl. 2, 3b). Na avstrijskem Štajerskem je znano srednjebronastodobno naselje Hörbing pri Deutschlandsbergu (Bd C) s podobno velikimi stavbami in na istodobnem naselju Hasreith (Tiefengraber 2007, 78–79, sl. 7), na najdišču Petzelsdorf pri Deutschlandbergu, Bd C–D (Bartl, Fürnholzer 2007, 164–166, sl. 2), Lichendorf pri Weitendorfu s tremi nadzemnimi stojkastimi stavbami, velikosti od 2,5 × 5–6 m do 4 × 5 m, najdiščih Schönberg, Schrötten na območju Matzelsdorf-Beierdorfsiedlung, Wohlsdorf in Grub-Deponie Grub s srednjebronastodobno naselbino z gručasto razporejenimi vsaj 30 stavbami na 16.200 m² (Fuchs 2011, 120–139, sl. 4, 6, 7, 11–13, 23).

Faza 1: prazgodovinsko obdobje (neopredeljeno)

V prazgodovinsko obdobje, a natančneje časovno neopredeljivo, smo uvrstili ostaline dveh objektov stojkaste tehnike gradnje, objekta 8 in 11, ki sta bila na zahodnem delu, in dve posamični jami za stojko (SE 115, SE 116) na vzhodnem delu izkopnega polja v sektorju 1.

Objekt 8, sek. 1, P 35–P 36/37, je bil delno odkopan ob južnem robu zahodnega dela izkopnega polja in so ga sestavljale jame za stojke SE 55, SE 56, SE 57, SE 58 (severozahodna stena, nepopolna) in jami za stojko SE 77, SE 78 (severovzhodna stena, nepopolna). Južni del stavbe se je neraziskan nadaljeval izven izkopnega polja proti jugovzhodu. Šlo je za ostaline stavbe pravokotne oblike tlorisa, dolžine vsaj 10 m, postavljene v smeri severovzhod–jugozahod. Tri jame za stojke so bile okrogle oblike s premeri 0,5–0,6–0,7 m in tri ovalne oblike, velikosti 0,55 × 0,5 m do 0,6 × 0,5 m. Tlorisi in preseki odprtih jam za stojke so pokazali ostaline okroglih stebrov, premerov od 0,2 do 0,26 m. Območje objekta so prekrivali zgoščeni drobci lepa, drugih arheoloških najdb na ožjem prostoru objekta pa, razen redkih razpršenih odlomkov prazgodovinske lončenine izven njega v plasti SE 005, ni bilo.

Objekt 11, sek. 1, P 36–P 37/P 38, so sestavljale jame za stojke SE 73, SE 80, SE 74, SE 75, SE 81, SE 76 (zahodna stena) in SE 87, SE 88 (severni del vzhodne, nepopolne stene). Iz razporeditve jam za stojke, sicer nepopolne tlorisne zasnove objekta, smo razpoznali stavbo pravokotne oblike, vel. 11,4 × 4,4 m, postavljene v smeri sever–jug. Jame za stojke so bile okrogle oblike s premeri 0,2–0,40–0,5–0,55–0,6 m. Tlorisi in preseki odprtih jam so nakazovali okrogle stebre, premerov 0,14–0,18–0,24–0,26 m. Lončenine ali drugih najdb na ožjem prostoru stavbe, v zasipih stojk ali znotraj objekta ni bilo, redki odlomki prazgodovinske keramike so bili razpršeni v plasti SE 005 izven objekta.

Prazgodovinski jami za stojko, ki nista povezani v tlorise objektov

Jami za stojko SE 115 in SE 116, sek. 1, P 40–P 41, sta ležali druga ob drugi v vzhodnem delu izkopnega polja in smo jih kot ostaline prazgodovinske naselbinske arhitekture uvrstili na podlagi odlomka ostenja prazgodovinske posode iz zasutja jame SE 115.

5.3 Faza 2: rimskodobna poselitev in rimska cesta

Sledove rimskodobne poselitve (faza 2) na najdišču Zadru-ga predstavljajo nepovezana plast SE 003 z razpršeno rimsko lončenino v sektorjih 1 in 2, ostaline objekta 14 stojkaste tehnike gradnje, posamezna jama za stojko SE 96 in jama SE 97 v sektorju 1 (sl. 13) ter ostaline rimske ceste via publica *Aquileia–Poetovio–Sirmium (Savaria)* na odseku *Celeia–Poetovio* z odcepom v naselbino južno ob njej (sl. 14, 16–19) in posamezna jama za stojko SE 138 (sl. 15, 18) v sektorju 2.

Objekt 14, sek. 1, P 38–P 39–P 40, so sestavljale jame za stojke SE 91, SE 92, SE 94, SE 95, SE 124, SE 125 in jami SE 90, SE 93. Tlorisna zasnova objekta je nepopolna, po razporeditvi ohranjenih jam za stojke smo razpoznali stavbo pravokotne oblike z dvema prostoroma, velikosti 5–6 × 4,2 m, postavljene v smeri sever–jug. Na območju stavbe je bilo več odlomkov rimskodobne lončenine, in sicer v vrhnjih zasedbah jam za stojke SE 94 (G23), SE 95 in SE 124 (G24) ter znotraj objekta v jamah SE 90 (G18, G19, G20) in SE 93 (G21, G22). Glede na to, da se je kulturna plast SE 003 nadaljevala v severni rob izkopnega polja, sklepamo, da se tudi ostaline objekta nadaljujejo izven izkopnega polja proti severu. Prostor stavbnih ostalin je poškodoval vkop recentnega drenažnega jarka SE 137.

Posamična jama za stojko SE 96, sek. 1, P 39–P 40, z odlomkom rimskodobnega namiznega vrča (G25) v zasutju je ležala dobrega pol metra vzhodno ob objektu 14 in nakazuje nekoč samostojno stoječ steber, ki je služil ali kot opora stavbi ali imel drugo funkcijo v prostoru v povezavi z dejavnostjo v njej.

Jama SE 97, sek. 1, P 39–P 40, je ležala v dvoriščnem prostoru jugovzhodno ob objektu 14, kjer je njen vkop presekala ostanek prazgodovinske plasti SE 005, ter je bila še dobrih 0,2 m poglobljena v rumenkasto rjav glinen melj geološke podlage (SE 6). Vsebovala je odlomke rimskodobne kuhinjske lončenine (G26–G28) in je morda služila kot odpadna jama.

Jama za stojko SE 138, sek. 2, P 6–P 7, presek P2 (sl. 15), je bila vkopana v plast SE 004, dobrih 8 m južno od rimske ceste oziroma njenega južnega obcestnega jarka. Na vrhu zasipa sta bila odlomka rimskodobne namizne posode (G45). Steber iz jame za stojko SE 138 je bil lahko del ograje ali lesene stavbe, vsekakor del strukture v rimskodobni naselbini, ki jo nakazuje kulturna plast SE 003 z rimskodobno keramiko in ruševino južno ob rimski cesti.

16 Pogled proti jugovzhodu na sondo z ostalinami rimske ceste.

Rimska cesta *Aquileia–Poetovio–Sirmium (Savaria)*, odsek *Celeia–Poetovio*

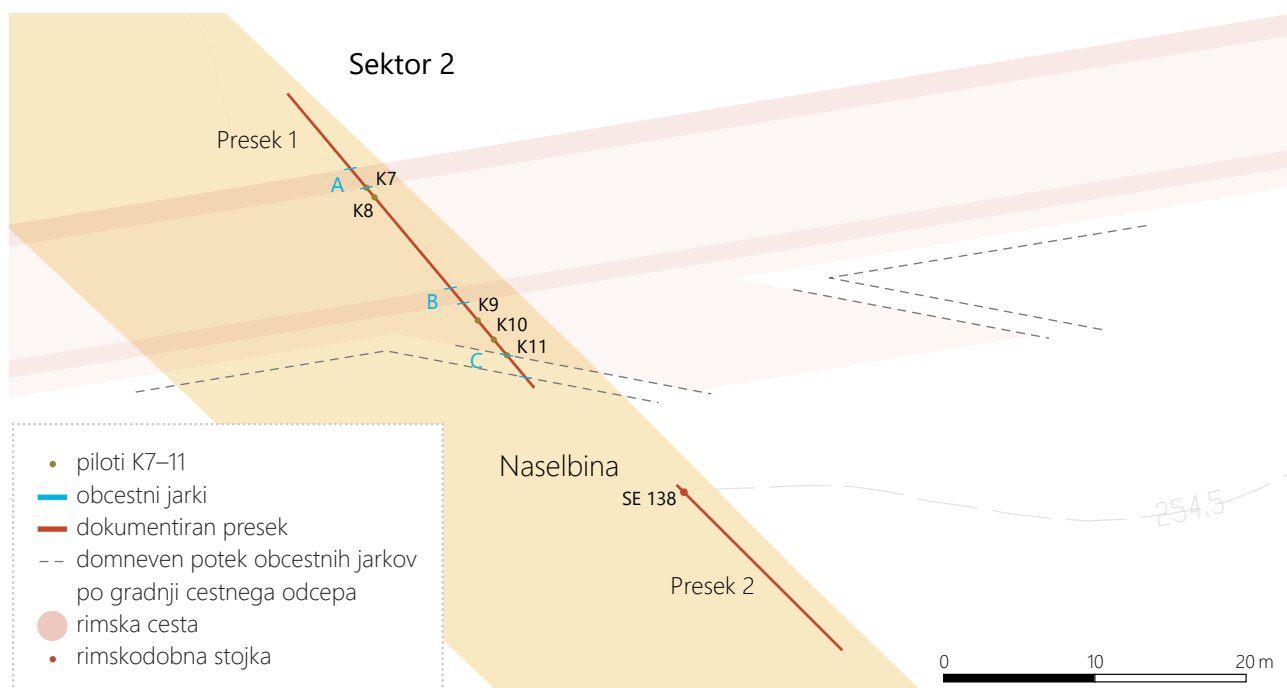
Ostaline glavne rimske ceste *via publica Aquileia–Poetovio–Sirmium (Savaria)* na odseku *Celeia–Poetovio* smo dokumentirali v 25 m dolgi in 1,1 m široki sondi, izkopani prečno čez njeno predvideno vzhod–zahod potekajočo traso, med gradbenimi profili P 4 do P 6 v sektorju 2 (sl. 7, 12). Ker prečna sonda ni bila izkopana popolnoma pravokotno na traso rimske ceste, se je to izrazilo v razpotegnjenem preseku P1 z njenimi ostalinami (sl. 10, 14, 16–18).

Ohranjena prodnata nasutja (N) cestišča, v debelini 0,3–0,4 m, so segala od 0,25/0,30 m do 0,55/0,6/0,7 m pod površino polja. Velikost prodnikov je bila od 0,01 do 0,05 m, posameznih tudi 0,1–0,12 m. Prvi dve plasti proda (N1, N2) sta bili nasuti na posebej prirejen rahlo vpet teren, ki so ga tvorili plasti SE 005 in SE 005A ter ponekod nad njima ostanki hodne površine, plasti SE 004, dodatno utrjene z lesenimi piloti (K1–6). Prvotno cestišče širine 7,5 m sta omejevala 1 meter široka obcestna jarka, jarek A na severni in jarek B na južni strani. Cestišče je bilo kmalu po izgradnji ceste razširjeno (za dobrih 5 m na mestu sonde) proti jugovzhodu s plastjo rjavega peščenega melja in proda (N3), ki je prekril tudi plitev, le z dvema polniloma zapolnjen južni obcestni jarek B. Razširjeno cestišče je bilo prekrito s plastjo svetlo rjavkasto sivega proda N4, ki je v smeri proti naselbini pomešan

s svetlo rjavim peščenim meljem tvoril zbito plast N4a. Ta je bila vsaj z južnim delom plasti N3 del odcepa ceste ali poti, ki je vodila z glavne itinerarske ceste v naselbino južno ob njej. Podobna je najdba dela rimske glavne ceste *Aquileia–Poetovio–Sirmium* na odseku *Poetovio–Sirmium (Savaria)* z odcepom v istodobno naselbino v Spuhlji–Gajke, vzhodno od Ptuja (Lubšina Tušek 2006, 170–171). Ob novem, okrog 9 m širokem cestišču glavne ceste in ob cestnem odcepu je bil izkopan nov obcestni jarek C, domnevno pa je bil na novo izkopan tudi obcestni jarek takoj za odcepom ob glavni cesti proti vzhodu (sl. 18). Prodnato cestišče (N4), razbrazdano s številnimi kolesnicami od vozov in z udarnimi jamami, je bilo ponovno obnovljeno z nasipom svetlo sivega proda (N5) in zatem tudi odcep ceste v naselbino (N6). Verjetno gre vremenskim ujmam, visokim vodam in poplavam v okolici z nasipi dvignjene rimske ceste pripisati, da sta vsaj dve plasti poplavnih sedimentov in blata, najprej plast SE 003A in zatem plast SE 002, zaplavili oba obcestna jarka in dodobra prekrili ostaline že pred prvim zaplavljanjem opuščene rimske naselbine ob cesti. Zaradi ornice ni bilo moč ugotoviti, kdaj so bili leseni piloti (K7–K11) za utrditev cestnih nasutij pred izpiranjem proda v okolico zabiti, morda že ob popravilu ceste z nasutji N5 in N6, ali v obdobju po prvi ali šele po drugi odložitvi poplavnih sedimentov na obeh straneh ceste. Niti v prodnih nasutjih cestišča niti v polnilih obcestnih jarkov ali v drugih, tudi poplavnih plasteh in v ornici, ni bilo nobenih časovno opredeljivih arheoloških najdb, ki bi

17 Pogled proti severu na plasti in ostaline rimske ceste.

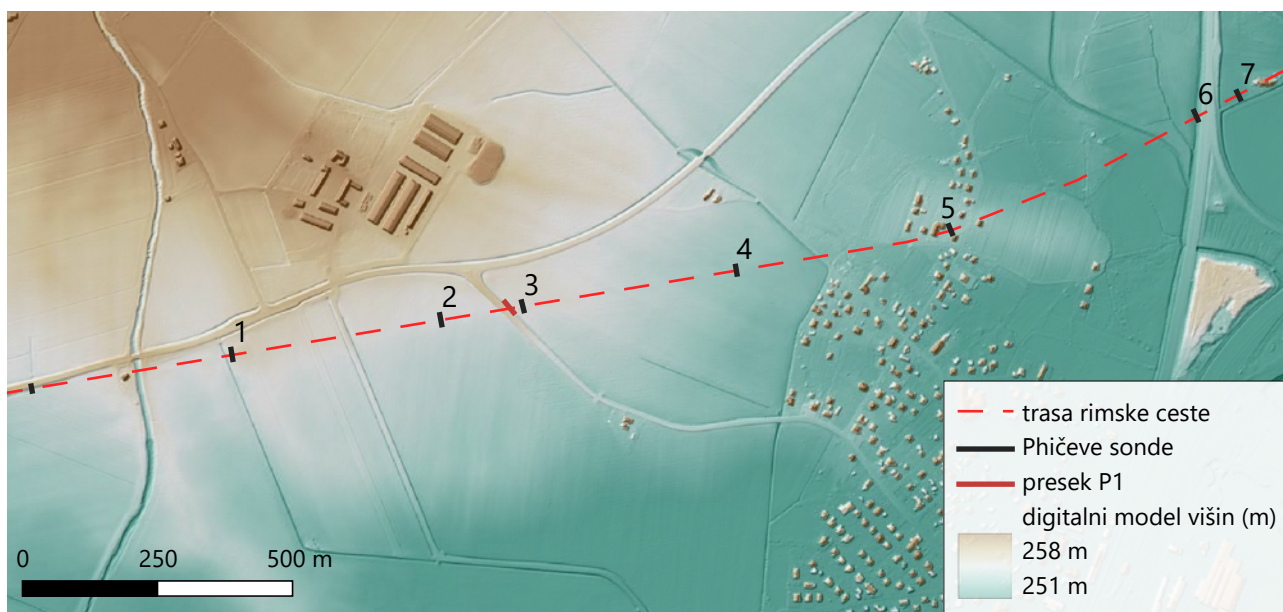

18 Interpretacija poteka rimske ceste z odcepom v naselbino iz preseka P1, sektor 2. Merilo 1 : 500.

umestile tako začetek izgradnje rimske ceste kot popravila, katastrofalna zaplavljanja okolice in tudi pojasnile, do kdaj je bila trasa glavne rimske ceste v uporabi.

Edine najdbe s trase rimske ceste *Celeia–Poetovio* na območju Pragerskega, danes deloma znotraj arheološkega najdišča Zadruga, izhajajo iz sondiranj Stanka Pahiča iz šestdesetih in zgodnjih sedemdesetih let 20. stoletja, s katerimi je določil potek trase na tem odseku in jo prikazujemo skupaj z lokacijo naše sonde s presekom P1/2004 na digitalnem modelu višin (lidar) območja (sl. 19). Najprej povzemamo Pahičeve ugotovitve o sestavi in ohranjenosti rimskodobnega cestišča iz sedmih sond s profili št. 1–7: od 6 do 7,8 metrov široki ostanki rimskodobnega cestišča so bili 25–30 cm pod površino (sl. 19: 1, 2, 5) in/ali pod naplavino 50–70 cm pod površino (sl. 19: 3, 4, 7), prodnata nasutja so bila ohranjena v debelini do 10–15 cm (sl. 19: 1, 3, 4, 7), do 25 cm (sl. 19: 5) ali do 40 cm (sl. 19: 2), najdbe arheološkega gradiva so bile prisotne v sondah s profili št. 2, 5 in 6 (Pahič 1965, VS 9, 182–183; Pahič 1977, VS 21, 244, sl. 111; Pahič 1978, 191–192, sl. 2, raziskovalni odsek Pragersko, profili 1–7, t. 22: 15, 17–24, t. 23: 9; sl. 19: 2, 5, 6). Naša sonda s presekom P1 z ostanki rimskega cestišča (sl. 19: P1) je bila umeščena med Pahičevima sondama s profiloma št. 2 in 3, in sicer okrog 130 metrov vzhodno od profila št. 2 in 20 metrov pred profilom št. 3. Najboljšo primerljivost izkazuje Pahičev presek št. 2 z dvema oziroma s tremi plastmi proda (Pahič 1965, 182–183). Prvotno prodno nasutje N1 z našega preseka P1 ustreza najnižji plasti proda z najdbo koščka železa iz Pahičevega preseka 2, prod s sivim peščenim meljem

nasutja N2 bi ustrežal vmesnemu sloju zbitega peska s prodom iz njegovega preseka 2, na katerem je ležala vrhnja do 25 cm debela plast proda z najdbo novca cesarja Komoda (177–192) v osrednjem delu te plasti, kar bi ustrezalo vrhu prodne površine nasutja N4 oziroma spodnjemu robu nasutja N5 rimske ceste v našem preseku P1. Obe, tik pod ornico ohranjeni nasutji iz obeh presekov, št. 2 in P1, sta verjetno sočasni, nastali ob popravilu cestišča, z novcem, umeščenim v zadnjo četrtino 2. stoletja, v čas po markomanskih vojnah. Druga najdba, odlomek bronaste rimske fibule z delno pokrito samostrelno peresovino iz vrste kolenčastih fibul, izhaja iz tik pod ornico ohranjenega zgornjega roba prodnega nasipa istega odseka rimske ceste, iz Pahičeve sonde s presekom P5 (Pahič 1965, 182; Pahič 1978, 191, op. 229, t. 22: 15), ki je bila izkopana okrog 825 m vzhodneje od naše sonde s presekom P1, na severnem delu naselja Pragersko (sl. 19: 5). Zaradi slabe ohranjenosti fibule lahko ugotavljamo le nekatere podobnosti v oblikovanosti glave s kolenčastimi fibulami s pravokotno ploščico nad peresovino, ki so bile razprostranjene v germanskih provincah Noriku, Panoniji, Gornji Meziji in so jih uporabljali tudi legionarji od druge polovice 2. stoletja in v 3. stoletju (npr. Jobst 1975, 63–64, tip 13 A, t. 18: 128, 129, 133; Riha 1979, 78, 86, skupina 3, tip 3.12.5; Bojović 1983, 55–56, tip 21, variante 1–3, t. 21: 192, 198, t. 22: 200). Najdbe rimskodobne lončenine ob trasi rimske ceste zahodno od profila št. 6 tik pred železniško progo (sl. 19: 6) nakazujejo na obcestno bivališče iz poznega časa (Pahič 1978, 192, t. 22: 17, 21–24).

19 Trasa rimske ceste *Celeia-Poetovio* na območju Pragerskega, združeni podatki: lidar, Pahičeve sonde s profili 1–7 (Pahič 1978, sl. 2), presek P1 in RKD.

Najmlajša nasutja rimske ceste so bila z izpiranjem proda s cestišča, kasnejšim preoravanjem polja po delni opustitvi njene trase in drugimi posegi na zemljišča z njenimi ostalinami večinoma uničena. Morda bodo nadaljnje raziskave ali pa tudi naključne, registrirane najdbe na območjih njene trase kdaj odgovorile na še mnoga z njo povezana vprašanja.

Glavna rimska cesta *Aquileia-Poetovio-Sirmium* (*Savaria*) je medkrajevno in povezovalno vlogo na večjo razdaljo gotovo imela še v poznoantičnem času in tudi v zgodnj srednjeveškem obdobju (Štih 2001, 23–24), ko je bila le nekaj deset metrov severneje, v našem sektorju 1 na Zadrugi postavljena ena od zgodnj srednjeveških vaških naselbin, več pa se jih je bolj ali manj istočasno nizalo v njenem koridorju (sl. 6: 13, 14, 15).

5.4 Faza 3: zgodnj srednjeveška poselitev

V obdobje zgodnjega srednjega veka smo opredelili 4 objekte, zgrajene v tehniki stojkaste gradnje, od katerih so bili trije verjetno bivalni (objekti 15, 16, 17) in eden gospodarskega značaja (objekt 18).

Objekt 15, sek. 1, P 37–P 38, so sestavljale jame za stojke SE 83, SE 84, SE 85, SE 86, SE 89. Glede na razporeditev jam za stojke kljub temu, da vseh na terenu nismo zaznali, gre za stavbo pravokotne oblike tlorisa, velikosti 6,8 × 5,2 m, postavljeno v smeri severozahod–jugovzhod oziroma s 7-stopinjskim odklikom stavbne osi od severa proti zahodu. V sklop stavbnih ostalin sodi verjetno tudi jama za stojko SE 82 zahodno od objekta 15, ki je ležala enakomerno oddaljena v vrsti jam za stojke SE 83 in SE 85 in je morda preostanek starejše faze stavbe. Podporo temu vidimo v keramičnem gradivu z območja stavbe (G30–G33) in ostalih istodobnih stavb na najdišču, ki kaže dokaj enotno podobo in je nekoliko starejša, kot ga izkazuje radiokarbonska datacija ostankov zogljenega stebra iz jame za stojko SE 84 (896–1158 AD, 95,4% verjetnost).

Objekt 16, sek. 1, P 39–P 40, so sestavljale jame za stojke SE 119, SE 120 A, B, C, SE 121, SE 122 (severozahodna stena), SE 117 v povezavi s SE 119 (severovzhodna stena) in jama SE 118 (v notranjosti). Glede na razporeditev jam za stojke gre za ostanke stavbe pravokotne oblike tlorisa, velikosti 9 × 5 m, postavljene v smeri severovzhod–jugozahod. Vseh jam za stojke, nosilcev stavbne konstrukcije, nismo zaznali. Južni del stavbnih ostalin se je nadaljeval v polje proti jugu,

izven izkopnega polja za novo cesto. Na prostoru objekta so zasipi nekaterih jam za stojke (SE 117, SE 120A, SE 122) in jame SE 118 vsebovali odlomke zgodnj srednjeveške keramike (G34–G38), pa tudi iz rimske in prazgodovinske dobe.

Objekt 17, sek. 1, P 39–P 40, so sestavljale jame za stojke SE 101, SE 128, SE 129, SE 100, SE 99, SE 111 (severozahodna stena) in SE 107, SE 108, SE 109, SE 110 (jugovzhodna stena). Glede na razporeditev jam za stojke gre za ostanke stavbe pravokotne oblike tlorisa, velikosti $8,3 \times 4,3$ m, postavljene v smeri severovzhod–jugozahod. Na prostoru stavbe je le zasip jame za stojko SE 111 vseboval majhen odlomek zgodnj srednjeveške posode (G41), več pa je bilo odlomkov prazgodovinske keramike, eden domnevno del bakrenodobne in 4 zgodnj bronzastodobnih posod. Iz jame za stojko SE 99 – stebra A izhaja radiokarbonska datacija, ki zajema čas od zadnje četrtine 7. do sredine 10. stoletja (674–949 cal AD, 95,4% verjetnost).

Objekt 18, sek. 1, P 40–P 41, sestavljajo jame za stojke SE 102, SE 103, SE 104, SE 105, SE 106. Glede na njihovo razporeditev gre za tlorisno zasnovo objekta v obliki trapezoida s stranicami/stenami vel. $3 \times 2,7 \times 1,8 \times 3,1$ m, postavljenega v smeri severozahod–jugovzhod. Stavbni objekt z ravno ali šotorasto streho je bil verjetno gospodarskega značaja. Na prostoru objekta, v zasipu jame za stojko SE 102, je ležal odlomek zgodnj srednjeveške posode (G42).

Sklep

Objekte stojkaste tehnike gradnje, trije so pravokotne in eden trapezaste oblike tlorisa, smo časovno opredelili glede na najdbe zgodnj srednjeveške keramike (G30–G38, G41–G42) v vrhnjih zasipih jam za stojke/stebre, nosilce stavbnih konstrukcij. Jame za stojke so bile večjih dimenzij, okrogle v premeru od 0,6 do 0,9 m ali ovalnih oblik velikosti od $0,4–0,9 \times 0,3–0,9$ m. Iz tlorisov in presekov jam z ostanke zoglenelih stebrov smo razbrali približno obliko in obseg stebrov ter oblikovanost njihovih zaključkov na dnu jam. Stebri so bili okroglaste oblike, premera 20–22–25 cm, stebri zaključki pa večinoma ravni in sedlasto, nekateri tudi konično oblikovani. Slednji so pripadali stebrom/kolom manjših premerov, od 12 do 16/18 cm, ki so bili v tla zabiti brez poprej izkopane jame (SE 99B, SE 124, SE 106, SE 128, SE 129). Objekta 16 in 17 sta bila postavljena v smeri severovzhod–jugozahod, objekt 15 pa v smeri sever–jug s 7-stopinjskim odmikom stavbne osi od severa proti zahodu. Kakšne so bile nadzemne konstrukcije domnevno bivalnih objektov 15, 16, 17, velikosti $6,8 \times 5,2$ m, 9×5 m in $8,3 \times 4,3$ m, ni bilo mogoče ugotoviti, saj so bile njihove ruševine vsaj od sredine 20. stoletja temeljito preorane, jame za nosilne stebre stavb pa so bile vkopane in zasipane s prstjo, ki je vsebovala ostaline

starejših naselbin. Manjši objekt 18 trapezaste oblike tlorisa je verjetno imel gospodarsko namembnost. Zaradi uničenosti najdišča ni bilo drugih struktur, ognjišč, kurišč, peči itd.

Radiokarbonski dataciji sta potrdili prvotno opredelitev stavbnih objektov 15 in 17 na osnovi le skromnih keramičnih najdb v obdobje zgodnjega srednjega veka. To je bilo pričakovati z malo verjetnosti, saj so bili stebri, nosilci konstrukcije objektov zakopani in tudi propadli v plasteh ostalin starejših stavb, prav tako zoglenelih, iz rimskega in prazgodovinskih obdobj. Dataciji sta nakazali sosledje zgodnj srednjeveških stavb na najdišču in/ali preraščanje stavbne arhitekture objekta 15, starejšo fazo te stavbe pa morda predstavlja vrsta jam za stojke SE 82–SE 83–SE 85. Glede na homogenost keramičnega arhiva v primerjavi z gradivom najbližjih sočasnih najdišč pa je zaenkrat ustrežnejši časovni okvir zgodnj srednjeveške naselbine na Zadrugi, ki jo daje datacije oglja iz jame za stojko SE 99 iz objekta 17, od zadnje četrtine 7. do poznega 9. oziroma sredine 10. stoletja.

Po razporeditvi objektov znotraj izkopnega polja sektorja 1 na Zadrugi domnevamo, da gre za dve skupini stavb, od katerih je ena v vzhodnem delu (objekti 16, 17, 18), okrog 40 metrov zahodneje pa je objekt 15 kot del druge skupine, ki se nadaljuje izven izkopnega polja proti severu. Verjetno gre za družinske gospodarske enote znotraj vaške skupnosti odprtega tipa, ki se je v neznanem obsegu širila na ravninskem prostoru med poplavnima ravninama Polskave in Mlinskega potoka ter v zaledju gozdnatih Dravinjskih in Podpohorskih goric.

Najbližje primerjave stavbnim ostalinam na Zadrugi najdemo na zgodnj srednjeveških, slovanskih naselbinah na najdiščih Cediljeki in Gmajna v Spodnji Gorici (Djurić 2003b, 241; Lubšina Tušek, Murko 2016, 28), Štuki – Marof jug na Ptuj (Lubšina Tušek 2010, 307–310; Karo, Knific, Lubšina Tušek 2011, 137, 141–142, sl. 2–4), Močna pri Lenartu z ostanke jamskih stavbnih objektov in devetimi objekti nadzemne stojkaste gradnje ter pečjo, od konca 6. oziroma začetka 7. do konca 9. stoletja (Tica 2008a, 41–45, sl. 2; Tica 2013, 28–51, 108–109, sl. 41–42, 52, 57, 76, 124), Popava pri Lipovcih 1 iz konca 6. do začetka 9. stoletja, kjer je med jamskimi objekti en manjši objekt stojkaste gradnje (Šavel, Karo 2012, 57, 66–67, sl. 39), Na Dolinje pri Brezjah na Gorenjskem iz 8. do 10. stoletja s tremi nadzemnimi stavbami stojkaste gradnje (Ogrin 2010, 20, 50, sl. 21) in na naselbini Pristava na Bledu s petnajstimi nadzemnimi stavbami stojkaste gradnje v več skupinah, nekatere z notranjimi ognjišči, od prve polovice 7. do druge polovice 10. stoletja (Pleterski 2008, 66–74, 107–113, 120–130, 159–161, sl. 8.2), na Krvavcu – Na Bleku, kjer je bila raziskana stavba stojkaste gradnje z eno

steno prislonjeno na skalo, iz 9. in opuščena v prvi polovici 10. stoletja (Pleterski, Peršič 2008, 137–139, sl. 3), Kompolje – Pod malnom pri Savi pred Boštanjem in Sevnico, med koncem 9. in začetkom 11. stoletja, kjer sta med jamskimi objekti tudi dva stojkaste gradnje (Tica 2008b, 157–163, sl. 2). Na Hrvaškem so med drugim znani podobni objekti iz 1. in 2. faze starejšega horizonta srednjeveškega naselja Velika Gorica – Šepkovčica, datirani od druge polovice 8. do sredine 11. stoletja (Bugar 2008, 180–186, sl. 2, 4).

Po osnovni tipološki razvrstitvi slovanskih bivališč srednje in vzhodne Evrope, ki jo je podal P. Šalkovský (Šalkovský 2001, 16), sodijo objekti iz Zadruga v tip 6 (Šalkovský 2001, 59–68, sl. 2, sl. 35). Pojav stavb stojkaste gradnje v slovanskih naselbinah v Prekmurju in robu jugovzhodnih Alp postavlja Guštin na začetek horizonta Murska Sobota 2 v 8. stoletju (Guštin 2007, 295–296). Podobne nadzemne stavbe stojkaste tehnike gradnje stanovanjske ali gospodarske namembnosti sicer najdemo v naseljih širom zgodnje in srednjeveške Evrope od 5/6. do 10. in do 15. stoletja (Vařeka 2004, 81–85, 110–115, 141–172, 179, 183–184, 200–208, 212–217, 227–238, 249, 268–289, 295–297, 302–303, sl. 56–59, 92, 94, 99, 139: 1–5, 141, 145–146, 149, 168–175, 179–180, 190, 234, 236–241, 281, 300–305, 314, 324, 334–335).

5.5 Faza 4: moderno obdobje

V moderno obdobje smo uvrstili jarka SE 136 in SE 137 iz sektorja 1, jamo SE 139 iz sektorja 2 ter ornico SE 001, kmetijsko obdelovalno površino, ki je prekrivala večino najdišča Zadruga pred pričetkom arheoloških in gradbenih del na območju izgradnje nove cestne infrastrukture.

Jarek SE 136, ki je potekal v smeri jugovzhod–severozahod na zahodnem delu izkopnega polja v sektorju 1 in je presek ostanke prazgodovinskih objektov 2 in 3, je bil pod ornico zapolnjen z enotno plastjo svetlo rjave mivke, kar je kazalo na to, da je v njem zakopana ena od infrastrukturnih napeljav, morda vodovod med Pragerskim in Pragerskim dvorcem za potrebe kmetijskega kombinata po sredini 20. stoletja.

V vzhodnem delu izkopnega polja v sektorju 1 je v smeri sever–jug potekal 20 do 30 cm širok drenažni jarek SE 137, ki je bil pod ornico zapolnjen s svetlo rjavim peščenim meljem in prodrom. Presek ostanke rimskodobne stavbe 14 z jamo SE 93. Jarek je bil del mreže jarkov z drenažnimi cevmi za odvajanje vode in izsuševanje mokrotnih tal, t. i. melioracije, ki se je v tem delu Dravskega polja izvajala v šestdesetih in sedemdesetih letih 20. stoletja. Morda iz tega časa, ali pa je nekoliko starejšega nastanka, je tudi jama iz sektorja 2 (sonda, presek P1). Glede na osrednje polnilo iz oglja in drobcev pepela je lahko preostanek enega od preprostih ognjišč, ki so pogosto spremljala različna dela na polju ali drugih posegih, npr. posekah drevesne in grmovne zarasti ob robovih skupine njiv, kar se je na Dravskem polju dogajalo pred melioracijo zemljišč, lahko pa je le preostanek zoglenelega drevesnega panja na robu polja in ob cesti v Pragersko.

Ornica, SE 001, po sestavi temno rjav peščen melj s humusom in različno koncentracijo večjih in manjših prodnikov, je bila preorana meliorirana površina. Na območju sektorja 1 je vsebovala arheološke najdbe iz prazgodovinskega, rimskega, zgodnesrednjeveškega in mlajšega novoveškega obdobja (**G43**) ter v sektorju 2 le novoveške najdbe (**G53**) in večjo količino proda in prodnikov na območju poteka rimske ceste *Celeia–Poetovio*.

6 Gradivo

Monika Arh, Marija Lubšina Tušek

Celoten zbir najdb z najdišča Zadruga je zbran v Seznamu najdb (SN) in statističnem pregledu najdb (SPN), ki sta priložena najdiščni dokumentaciji, v katalogu pa so opisani in v risbi predstavljeni le nekateri najbolj izpovedni odlomki lončenine ter maloštevilni odlomki kovinskih predmetov. Gradivo je fragmentarno ohranjeno. Večinoma se so ohranili odlomki manjših dimenzij, pri čemer prevladujejo odlomki ostenj različnih posod, redki so odlomki ustij, dnov in okrašeni odlomki, ki so ključni pri kronološki opredelitvi gradiva.

6.1 Faza 1: prazgodovinsko obdobje

Na najdišču je bilo odkritih 60 enot prazgodovinskega gradiva, med njimi 55 odlomkov petdesetih keramičnih posod in 3 polomljene keramične uteži, ki pripada različnim časovnim obdobjem. Večina gradiva je bilo odkritega v prazgodovinski plasti SE 005 v sektorju 1 in 2 ter prazgodovinskih objektih 1, 2, 3, 4, 9, 10, 12 in 13 v sektorju 1, nekaj keramičnih odlomkov pa je ležalo tudi v mlajših kontekstih.

Faza 1a: bakrena doba

Najstarejša najdba na najdišču je odlomek ustja in ostenja manjše konične sklede z rahlo uvihanim ustjem (**G1**), ki je bil odkrit v spodnjem delu plasti SE 005, tik nad geološko podlago, med jamami za stojke oziroma navpično zabitih kolov SE 112, SE 113, SE 114, ostanki objekta 13. Odlomek sklede kaže, da je bila izdelana iz zelo fino-zrnate gline. Glede na fakturo in obliko sodi v starejše obdobje bakrene dobe, in sicer v čas lasinjske kulture. Oblika ima namreč primerjave med zgodnjebakrenodobnim gradivom najdišč Hardek (Žižek 2006, najdba št. 7), Ptujski grad (Korošec 1951, sl. 33; Tomanič Jevremov, Tomaž, Kavur 2006, 178, najdbe št. 16, 17), Spodnje Hoče – Oglarska delavnica (Kramberger 2020, 87, t. 11: 9, t. 12: 6, t. 20: 3), Kalinovjek pri Turnišču (Kerman 2013, G22, G108, G109, G159), Popava pri Lipovcih (Šavel, Karo 2012, G27) in Nova tabla pri Murski Soboti (Guštin *et al.* 2017, G18).

Faza 1b: zgodnja bronasta doba

V čas zgodnje bronaste dobe sodijo odlomki lončenine iz lončarske mase z veliko vsebnostjo kremena (**G11, G14, G15, G39, G40**), ki so bili v veliki večini nepopolno oksidacijsko žgani ter imajo svetlo rjavo pa vse do rdečkasto rjavo barvo zunanje površine, medtem ko je notranja površina temno siva ali črna. Nekaj odlomkov je okrašenih z metličanjem oziroma glavničanjem (**G11, G15, G39, G40**), ki pogosto krasi posodje, predvsem lonce z lijakastimi ustji od ramena navzdol in pitose na največjem obodu, ki po tipoloških značilnostih sodijo v čas kulturne skupine Kisa-postag. Tako okrašeno posodje poznamo iz najdišč, kot so Kotare – Baza pri Murski Soboti (Kerman 2011a, G19, G90, G101, G102, G122, G126, G128–G131), Kotare – Krogi pri Murski Soboti (Kerman 2011b, G224, G226–G230, G244, G245, G247–G253, G261–G263, G305, G323, G324, G326), Pod Kotom – jug pri Krogu (Šavel 2009, 144, sl. 84: 3), Rogoza pri Mariboru (Črešnar 2014, 228–230, sl. 13.4: 2, sl. 13.5.) in Orehova vas (Grahek 2014, 249–255, 2015, G1, G11, G31–G33).

Odlomek ostenja z glavničastim okrasom na ramenih (**G40**) je domnevno pripadal loncu z izvihanim ustjem in lijakastim vratom, kar je značilna oblika zgodnjebakonastodobnih najdišč, kot so Kotare – Baza pri Murski Soboti (Kerman 2011a, 25, G57, G90, G91, G128), Kotare – Krogi pri Murski Soboti (Kerman 2011b, 24, sl. 26: 3–5), Pod Kotom – jug pri Krogu (Šavel 2009, 141, sl. 77), Rogoza pri Mariboru (Črešnar 2014, sl. 13.4: 2) in Orehova vas (Grahek 2015, G1).

Faza 1c: srednja bronasta doba

V srednjo bronasto dobo sodijo odlomki lončenine **G2–G10, G12, G13, G16, G29, G44**. Posodje je izdelano iz fino-zrnatih in drobnozrnatih lončarskih glin, izdelki so, z izjemo dveh redukcijsko žganih odlomkov, nepopolno oksidacijsko žgani. Prevladujejo rjavi, rdečerjavi in sivi barvni odtenki površine. Pri večini odlomkov je površina gladka, pri nekaj odlomkih rahlo hrapava. Od zgodnjebakonastodobne lončenine se razlikuje po manjši vsebnosti kremena v lončarski masi, poleg tega kot primesi pri večini odlomkov nastopajo tudi drobci keramike.

V objektu 2 odkrit odlomek ostenja s klekom na notranji strani in delno ohranjenim trakastim ročajem (**G6**) je

najverjetneje pripadal skledi z lijakasto izvihanim ustjem, rahlo zaobljenim trebuhom ter klekom na notranji strani. Pogosto se pojavljajo med srednjebronastodobnim gradivom številnih najdišč in imajo nemalokrat tudi ročaje. Te oblike zasledimo v Olorisu, tip S10 (Dular, Šavel, Tecco Hvala 2002, t. 18: 2, t. 42: 1), Nedelici pri Turnišču, tip S1 (Šavel, Sankovič 2013, G466, G609), Pod Grunti – Pince pri Pincih (Kerman 2018, G563–tip S1a, G412, G1487–1488 – tip S1b, G562 – tip S4, G1440), Brinjevi Gori (Pahič 1981, sl. 29: 1) in Šimanu pri Gotovljah (Tomažič, Olič 2009, G367). Številne so bile odkrite v Podsmreki pri Višnji Gori (Murgelj 2013, 21, sl. 28a: S4, sl. 28b: S5, S6), pojavljajo pa se tudi v Iški Loki (Velušček 2005, t. 1: 5, 6; t. 3: 12, 13), Dolenjem Podborštu pri Trebnjem (Masaryk 2013, G32, G35–G37, G106), na hrvaškem najdišču Moravče pri Sesvetah (Sokol 1996, t. 2: 1), avstrijskem najdišču Kainach pri Wildonu iz objekta 148 iz srednje do začetka pozne bronaste dobe, BD C2/Bd D (Gutjahr 2011, t. 3: 7) ter na madžarskih najdiščih iz obdobja kulture bronastodobnih gomil Hosszúhetény-Ormánd (Mali 2015, sl. 4: 2) in Balatonmagyaród-Hídvégpuszta (Horváth 1994, sl. 3: 10).

Okras je prisoten na petih odlomkih, in sicer v obliki vrezanega (G16, G29, G44), kombinacije vrezanega in vtisnjene (G12) in apliciranega okrasa (G5). Biba Teržan meni, da je za štajerska najdišča vrezan okras značilen predvsem za srednjebronastodobno lončenino v času stopenj Bd B2/C1–2, medtem ko se tak način okraševanja v pozni bronasti dobi redko pojavlja (Teržan 2010, 155–156). Na enem od odlomkov z vrezanim okrasom so prisotni šrafirani trikotniki (G29), medtem ko so na drugem z vodoravnimi linijami vrezov omejeni trakovi s poševnimi in snopom navpičnih vrezov (G16). Okras šrafiranih trikotnikov (G29) zasledimo v Šimanu pri Gotovljah, kjer so odlomki datirani v srednjo bronasto dobo Bd B2–C1 (Tomažič, Olič 2009, 35, G5, G235, G253, G375), Nedelici pri Turnišču (Šavel, Sankovič 2013, G518), Olorisu pri Dolnjem Lakošu (Dular, Šavel, Tecco Hvala 2002, sl. 11: O12), Gornjih njivah pri Dolgi vasi (Šavel, Kerman 2008, sl. 19, G1376, G1397), Pod Grunti – Pince (Kerman 2018, 84, G622, G924), Podsmreki (Murgelj 2013, sl. 33: O35), avstrijskih najdiščih Kainach iz srednje do začetka pozne bronaste dobe (Gutjahr 2011, t. 4: 17, t. 5: 23, t. 9: 46, t. 19: 123), Groß v St. Florian (Stering 2007, t. 3: 8–10), Hörbing bei Deutschlandsberg (Bernhard 2007, t. 1: 1–3) in Freidorf im Sulmal (Bernhard 2007, t. 8: 1) ter na madžarskih najdiščih iz obdobja kulture bronastodobnih gomil Hosszúhetény-Ormánd (Mali 2015, sl. 3: 5) in Balatonmagyaród-Hídvégpuszta (Horváth 1994, sl. 3: 1–3, 6). Snop poševnih vrezov ali morda motiv poševno šrafiranih trikotnikov je tudi na enem izmed odlomkov posode iz prazgodovinske plasti v sektorju 2 (G44). Odlomek ostenja posode, verjetno na

največjem obodu okrašene s trakovi poševnih in snopom navpičnih vrezov med vodoravno vrezanimi linijami (G16), ima primerjave v Šimanu pri Gotovljah (Tomažič, Olič 2009, G36, G135, G378), Podsmreki (Murgelj 2013, sl. 33: O33, O34; G36, G574), Olorisu pri Dolnjem Lakošu (Dular, Šavel, Tecco Hvala 2002, sl. 11: O13), Pod Grunti – Pince (Kerman 2018, G953, G1045, G1072) ter na srednjebronastodobnih avstrijskih najdiščih Zeierling, Pöfling-Brunn (Tiefengraber 2007, 79–81, sl. 8: 7, 9, sl. 9) in Kainach (Gutjahr 2011, t. 4: 21, t. 9: 43–45, t. 13: 84). Za oba vrezana motiva najdemo primerjave na najdišču Sodolek na srednjebronastodobni lončenini iz jarka SE 164, radiokarbonsko datiranim v 17. stoletje pr. n. št. (Kavur 2018, 30–38, G387, G390–391, G396), in jarkih SE 115 ter SE 13, datiranih v 15. stoletje pr. n. št. – v obdobju od Bd B do Bd C2 (Kavur, 2018, 37–38, 63, G280, G133, G142, G143).

Kombiniranje vrezov ter ovalnih vtisov (G12) zasledimo v Olorisu pri Dolnjem Lakošu (Dular, Šavel, Tecco Hvala 2002, sl. 11: O16) in na madžarskem najdišču Gelsesziget iz obdobja kulture bronastodobnih gomil (Horváth 1994, sl. 6: 6). Podoben kombiniran okras je prisoten v Šimanu pri Gotovljah, vendar so za razliko od prej omenjenih odlomkov vtisi trikotno oblikovani (Tomažič, Olič 2009, G23), kar lahko opazimo tudi na avstrijskih najdiščih iz srednje do začetka pozne bronaste dobe Kainach (Gutjahr 2011, t. 15: 94) in Groß St. Florian (Stering 2007, t. 3: 5–7). Pri teh vtisih gre za žigosan okras, kar pa je pri našem odlomku, kjer sta se ohranila samo dva plitva vtisa, nemogoče trditi. Nekaj podobnosti v motivu najdemo tudi na ostenju srednjebronastodobne posode na najdišču Pod Grunti – Pince, ki je na osnovi primerjav z najdišča Retznei opredeljena v horizont Retznei-Freidorf 1, v Bd B2/C (Kerman 2018, 84, G1055).

Okraševanje s poševnimi rebri (G5) se pojavlja v Šimanu pri Gotovljah (Tomažič, Olič 2009, G205), v Podsmreki pri Višnji Gori (Murgelj 2013, 37, G685, G690–696, G1065), Pod kotom–sever (Kerman 2011c, G35, G240, G369), Nedelici pri Turnišču (Šavel, Sankovič 2013, G24, G106, G125, G177, G342, G351, G352, G354, G360, G 417, G519, G525 ipd.), Pod Grunti – Pince (Kerman 2018, G 264, G771, G775, G794, G962, G1000, G1017, G1035, G1051, G1559, G1685) in v Olorisu pri Dolnjem Lakošu, kjer se pojavlja v kombinaciji z ravnimi rebri in aplikami (Dular, Šavel, Tecco Hvala 2002, sl. 11: O5, O6).

V ta čas sodijo tudi odlomki treh stožčastih keramičnih uteži (G8–G10) iz objekta 4, katerim podobne so bile odkrite na že omenjenih najdiščih, med njimi naj omenimo Pod Grunti – Pince (Kerman 2018, G1297–1307, G 1339) in Pod Kotom – sever (Kerman 2011c, G672).

6.2 Faza 2: rimsko obdobje

Na najdišču na Zadrugi je bilo odkritih 60 enot rimskodobnega gradiva, od tega je 37 odlomkov šestinidesetih posod, 19 odlomkov opek in 4 odlomki železnih predmetov.

Na območju sektorja 1, severno od rimske ceste na odseku *Celeia–Poetovio*, izhaja gradivo iz naselbinskih kontekstov, in sicer iz plasti SE 003 (pet odlomkov petih namiznih posod, trije odlomki opek in del železnega predmeta **G17**), iz objekta 14 (osem odlomkov petih kuhinjskih in treh namiznih posod ter del železnega predmeta, **G18–G24**, **G25**), jame SE 97 (štirje odlomki kuhinjskih posod, **G26–G28**), drugih mlajših jam (štirje odlomki ene kuhinjske in treh namiznih posod) in ornice SE 1 (trije odlomki ene namizne in dveh kuhinjskih posod ter pet odlomkov opek). Z območja južno od rimske ceste, v sektorju 2, izhaja gradivo iz rimskodobne naselbinske plasti SE 003 (osem odlomkov opek, 1 kos lepa, 11 odlomkov dveh kuhinjskih posod, pokrova, sedmih namiznih posod, del pokrova transportne posode in odlomka dveh železnih predmetov, **G46–G52**), iz jame za stojko SE 138 (**G45**) in plasti SE 004, rimskodobne hodne površine (trije odlomki opek).

Po pregledu evidentiranega zbira fragmentiranega keramičnega posodja ugotavljamo, da je v naselbini severno od rimske ceste (sektor 1) namizno in kuhinjsko posodje številčno uravnoteženo, v naselbini južno ob rimski cesti (sektor 2) pa prevladuje namizna lončenina. Ta razmerja gre jemati previdno, saj gre za gradivo iz omejenih in poškodovanih kontekstov na sorazmerno majhnih površinah, čeprav je tudi Pahičev pregled lončenine iz bližnjih obcestnih naselbin v Slovenski Bistrici, Spodnji Novi vasi in vzhodnem Pragerskem pokazal podobno razmerje (Pahič 1978, 197, t. 9).

Kuhinjska lončenina (**G18**, **G22–G24**, **G26–G28**, **G50**) je groba, izdelana je bila iz lončarske mase s primesjo delcev kremena in sljude, s primesjo redke do zmerne sljude in organskih snovi, oblikovana večinoma na počasnem vretenu s sledovi prostoročne dodelave na notranji površini in žgana nepopolno oksidacijsko ali v redukcijski atmosferi, ima lučnjčavo površino. Gre za lončarske mase, podobne fabrikantom F2–F4 iz Petovione (Isteneč 1999, 87). Poleg manjšega odlomka ustja (**G26**) lahko večino odlomkov pripišemo ostenjem domačih kuhinjskih loncev, katerih zunanja površina je bila okrašena v tehniki glavničenja ali metličenja (**G18**, **G22–G24**, **G27**, **G28**). Dva odlomka pripadata pokrovu s komaj opaznimi sledovi metličenja na poškodovani površini (**G50**).

Sorazmerno veliko je odlomkov namiznih posod, izdelanih iz zelo fino prečiščene lončarske mase, oblikovane na

lončarskem vretenu, tanjših sten, ki so bile žgane večinoma v oksidacijski atmosferi, s svetlo rdečkasto rumeno (**G20**, **G25**, **G48**, **G51**), zelo svetlo rdečkasto rumeno notranjo in svetlo rumenkasto rdečo zunanjo površino (**G45**) ali rumenkasto rdečo površino (**G52**). Odlomek ustja z ostenjem je del čaše tankih sten, žgane v redukcijski atmosferi s sivo, večinoma uničeno površino (**G19**). Odlomka dveh ustij z deloma vratu (**G25**, **G48**) in oba dna (**G20**, **G52**) pripadajo vrčem, odlomka ostenja (**G45**) sta del vrča ali lonca, vsi ostali odlomki ostenj pa so deli namiznih posod neznanih oblik. Lončenino, razen odlomka pokrova amfore (**G49**), lahko pripišemo lokalni petovionski proizvodnji, fabrikatoma F7 in F8 po Istenečevi (Isteneč 1999, 88).

Kljub temu, da je gradivo zelo slabo in fragmentarno ohranjeno ter odlomki ne izkazujejo natančnejših kronološko opredeljivih tipoloških oblik, bomo poskusili ovrednotiti nekaj odlomkov posod v primerjavi s podobnimi in datiranimi z najbližjih najdišč, predvsem z območja Ptuja, in tako vsaj okvirno pokazati na čas naselbinskih kontekstov severno in južno ob rimski cesti *Celeia–Poetovio* na Zadrugi.

Odlomek ustja z ostenjem čaše (**G19**) iz jame SE 90 v objektu 14 je po obliki ustja primerljiv z ustjem čaše iz žganega groba 220 in ustjem večje čaše iz groba 293 na vzhodnem petovionskem grobišču (Kujundžić 1982, t. 18: 6, t. 23: 6), kjer obe čaši nastopata skupaj s čašama konično oblikovanega trupa tipa Č 6 iz keramike F9, in so datirane v omenjenih grobnih celotah od (neronsko-) flavijskega časa do prve polovice 2. stoletja (Isteneč 1999, 116).

V jami SE 90 je bil tudi odlomek izvihanega vratu z nepoudarjenim prehodom v rame jajčasto-trebušaste oblike lonca s poševnim glavničastim okrasom (**G18**), ki ga lahko umeštimo med grobe lonce (F2–F4) tipa LG 1 v bližnji Petovioni po Istenečevi (Isteneč 1999, 137). Podobnosti prehoda vratu v rame lonca in okrasa z odlomka vidimo na loncih iz grobov 249, 359 in 670, od flavijskega časa do prve polovice 2. stoletja oziroma 1.–2. stoletja, na zahodnem petovionskem grobišču (Isteneč 2000, t. 50: 9; t. 74: 2, t. 154: 2) in grobov 19 in 65, 1.–2. stoletja, z vzhodnega petovionskega grobišča (Kujundžić 1982, t. 1: 20, t. 7: 17), v starejših naselbinskih kontekstih vzhodne Petovione, npr. na Vičavi (Mikl Curk, Tušek 1985, t. 5: 4, 11, 12, 17, 21), in zahodne Petovione na desnem bregu Drave, npr. v Mežanovi ulici (Tušek 1996, t. 2: 6, t. 3: 2, t. 5: 8, 11, 14–16), ter na loncih z bližnje rimskodobne obcestne naselbine v Spodnji Novi vasi zahodno od Zadruge (Pahič 1978, t. 9: 1, t. 10: 12, 17, 19, t. 12: 1, 8).

Odlomek ostenja posode s predela ramena in prehoda v največji obod (**G23**) iz jame za stojko SE 94, objekt 14, je del ostenja lonca iz finoizrnate lončarske mase, s sledovi

prostoročne dodelave na notranji strani, nepopolno oksidacijsko žganega, z luknjičavo površino, okrašeno z rahlo krožnim poševnim glavničenjem, in ga uvrščamo med keramične fabrikate F2–F4 in tip loncev LG 1.1 po Isteničevi, izdelanih na Ptuju (Istenič 1999, 87, 137). Primerjave najdemo v grobih loncih v grobovih druge polovice 1. do prve polovice 2. stoletja na petovijonskem zahodnem (Istenič 2000, t. 21: 4, t. 29: 4, t. 55: 10, t. 59: 11, t. 62: 10, t. 65: 11, t. 84: 5, t. 155: 3) in vzhodnem grobišču (Kujundžić 1982, t. 24: 19, t. 30: 24) ter v naselbinskih starejših kontekstih 1.–2. stoletja v vzhodni Petovionii, npr. na Vičavi (Mikl Curk, Tušek 1985, t. 5: 5–8, 13, t. 6: 12) in pod poznoantičnim grobiščem ob Potrčevi cesti (Tušek 1993, t. 23: 1) ter v zahodni Petovionii na desnem bregu Drave, npr. v Mežanovi ulici (Tušek 1996, t. 3: 12, 16, t. 4: 6).

Z območja objekta 14, iz jame za stojko SE 96, izhaja odlomek ustja z delom vratu vrča (G25) iz zelo fino zrnate lončarske mase, oksidacijsko žgane, svetlo rdečkasto rumene površine, ki ga uvrščamo med keramične fabrikate 7, največja podobnost v oblikovanosti navzven nagnjenega rahlo odebeljenega ustja s prehodom v krajši vrat pa je z vrčem v grobu 692 iz 1. stoletja do prve tretjine 2. stoletja, na zahodnem petovijonskem grobišču na Hajdini, ki ga je Isteničeva opredelila v tip VE 11 (Istenič 1999, 88, 124; Istenič 2000, t. 157: 9), z istega grobišča na Veronekovi njivi pa so še trije vrči s podobnimi ustji (Žižek 1996, t. 11: 1, t. 14: 1, t. 18: 1). Podobne najdemo tudi na vrčih v grobovih 1./2. stoletja na vzhodnem petovijonskem grobišču na levem bregu Drave (Kujundžić 1982, t. 21: 4, t. 23: 9, 17; Mikl Curk 1996, t. 8: 2, 4).

Iz naselbinske plasti južno ob rimski cesti izhaja odlomek zgornjega dela vrča z visokim odebeljenim in navzven nagnjenim ustjem z delom ožjega vratu (G48) iz zelo fino zrnate lončarske mase, fabrikat F 7, s svetlo rdečkasto rumeno gladko površino, ki ga lahko primerjamo z ustji vrčev tipa VE 10 iz grobov 514 in 565 iz flavijskega časa do prve polovice 2. stoletja na zahodnem (Istenič 1999, 124; Istenič 2000, t. 108: 1, t. 119: 5) in na vzhodnem petovijonskem grobišču (Kujundžić 1982, t. 21: 2, t. 27: 13, Mikl Curk 1996, t. 10: 5, t. 13: 4). Dno vrča (G52) ima obliko večine dnov vrčev iz zgornjih primerjav.

Da je bilo v naselbini ob cesti prisotno tudi transportno posodje, priča odlomek pokrova amfore (G49), ki tako kot ostale najdbe, odlomek krožnika (G51), odlomek kuhinjskega pokrova (G50) in odlomki železnih predmetov (G17, G21, G47), med njimi manjši železni žebliček (G46), za časovno umeščanje niso dovolj izpovedne.

Skromno rimskodobno naselbinsko gradivo z najdišča Zadruga zaenkrat kaže, da gre za sočasno poselitev severno in

južno ob glavni rimski cesti via publica Aguileia–Poetovio–Sirmium–(Savaria), v obdobju vsaj druge polovice 1. in prve polovice 2. stoletja, ter da gre za eno od mnogih obcestnih naselij, opuščenih pred (morda vremenska kataklizma s poplavamami) ali v času markomanskih vpadov.

6.3 Faza 3: zgodnj srednjeveško obdobje

Maloštevilno zgodnj srednjeveško gradivo je bilo odkrito v ornici (devet odlomkov) in vrhnjih zasipih jam za stojke na območju objektov 15, 16, 17 in 18 (14 odlomkov), skupaj 27 odlomkov keramičnih posod.

Osnovna značilnost zgodnj srednjeveških odlomkov lončenine iz najdišča Zadruga, ki je skupna vsem ohranjenim odlomkom, je luknjičavost. Luknjičava sta tako površina kot tudi prelom. Glede na to, da so glini v zgodnjem srednjem veku pogosto dodajali organske primesi (Bahor 2010, 179–182) ali apnenčast pesek (Pavlovič 2013, 170), sklepamo, da je luknjičavost posledica izluženih delcev. V prelomih ni bilo mogoče zaznati nobene od omenjenih primesi, zato se je nemogoče zagotovo opredeliti za eno ali drugo.

Posodje je večinoma izdelano iz drobnozrnatih lončarskih glin, nepopolno oksidacijsko žgano, prevladujejo svetlo rjavi do rumenkasto rjavi barvni odtenki površine. Obravnavani odlomki so bili v celoti izdelani ob pomoči počasnega lončarskega vretena, saj so sledi le-tega vidne tako na ustjih kot tudi na ostenjih.

Poleg odlomkov ustij treh loncev (G30, G31, G35) so bili odkriti manjši odlomki ostenj različnih posod, okrašenih z valovnicami (G32–G34, G36–G38, G41–G42). Najverjetneje so tudi ti pripadali loncem.

V objektu 15, natančneje v jami SE 84, iz katere izhaja radiokarbonsko datiran vzorec oglja (LTL18315A: 1021±45BP, 980–1124 cal AD z 68,3% verjetnostjo, 896–1158 cal AD s 95,4% verjetnostjo), sta bila odkrita odlomka ustij dveh loncev (G30, G31), medtem ko je bil v jami SE 118 v objektu 16 odkrit en odlomek ustja lonca (G35). Izvihano ustje lonca s strehastim robom in žlebičem na robu ustja (G30) sodi v skupino S3 po A. Pleterskem, ki se pojavlja vse od konca 7. stoletja do sredine 11. stoletja, in sicer v oblikovni tip PO2B2 (Pleterski 2010, 68–70, 159, sl. 3. 16). V skupino S3 sodi tudi izvihano ustje lonca s strehastim robom in s plitvim žlebičem na robu iz SE 118 iz objekta 16 (G35), podrobneje v oblikovni tip PO2C9 (Pleterski 2010, 68–70, 159, sl. 3. 16). Podobna ustja loncev poznamo iz najdišč Nova tabla pri Murski Soboti, in sicer iz mlajše poselitvene faze naselbine, ki je trajala

od konca 7. stoletja, pa nekje do sredine 9. stoletja (Guštin, Tiefengraber 2002, sl. 10: 5; Pavlovič 2013, 277, SO 39/14, SO 39/22, SO 46/1, SO 46/2, SO 46/3, SO 46/4, SO 46/8, SO 140/1, SO 126/1, SO 166/2, SZ 15/4, SZ 15/5). Odkrita so bila tudi na najdišču Močna pri Lenartu, kjer so najdbe umeščene na konec 8. in v 9. stoletje (Tica 2008a, 42, najdba št. 2; Tica 2013, G25, G32), na najdišču Nedelica, kjer je gradivo kronološko umeščeno v drugo polovico 8. oziroma v 9. stoletje (Lazar 2008, 77, najdba št. 10), v Spodnjih Hočah (Ciglencečki, Strmčnik Gulič 2002, sl. 8: 2), Pristavi pod Blejskim gradom (Pleterski 2008, t. 5: 13, 20–22, t. 6. 1, 2, 5–8) in na hrvaškem najdišču Šarnjak v jami SJ 9, radiokarbonsko datirani v 8. stoletje (Bekić 2008, sl. 5: 18).

Izvihano ustje z napuščem in strehastim robom iz SE 84 iz objekta 15 (G31) sodi za razliko od prej omenjenih ustij v skupino S4 po A. Pleterskem, ki se pojavlja od druge polovice 8. stoletja do sredine 10. oziroma sredine 11. stoletja (Pleterski 2010, 72–73, 159, sl. 3. 22). Podobno oblikovana ustja srečamo v Novi tabli pri v Murski Soboti, ravno tako v mlajši poselitveni fazi naselbine s konca 7. stoletja, pa nekje do sredine 9. stoletja (Pavlovič 2013, 277, SO 29/1, SO 33/6, SO 125/3, SO 165/1). V Popavi pri Lipovcih 1 se pojavljajo v plasti 15 in v jamskih objektih, med njimi v objektu 5 (skupaj z odlomki loncev z ustji skupin S2, S5 in S6), ki je datiran od zadnje četrtine 8. do konca 9. stoletja (Šavel, Karo 2012, 60–61, G985, G1065, G1072, G1098, G1244), v Dragomlju, kjer je naselbina na podlagi radiokarbonskih datacij časovno umeščena v čas od konca 7. do sredine 10. stoletja (Turk 2002, 83, najdba št. 3, 15), v Slivnici (Ciglencečki, Strmčnik Gulič 2002, sl. 5: 2) in na Pristavi pod Blejskim gradom (Pleterski 2008, t. 9: 1–3, 8–10, t. 10: 1–4). Primerjamo ga lahko z ustjem posode iz najdišča Kampilje – pod Malnom, odkritim v objektu 5, radiokarbonsko datiranim v drugo polovico 10. do prve polovice 11. stoletja (Tica 2008b, 160–161, najdba št. 15), in ustjem iz jame SJ 9 iz najdišča Šarnjak, ki je na podlagi radiokarbonske datacije umeščena v 8. stoletje (Bekić 2008, 109, sl. 5: 24).

Poleg zgoraj navedenih primerjav sta bila na najdišču pridobljena dva radiokarbonska datuma, ki pa se razlikujeta oziroma nakazujeta bolj sosledje stavbišč zgodnj srednjeveške naselbine na najdišču Zadruga, kot je sicer sklepati po njenem skromno ohranjenem keramičnem gradivu. Glede na primerjavo keramike z ostalimi bližnjimi najdišči zgodnj srednjeveškega obdobja se zdi, da keramičnemu arhivu bolj ustreza absolutna datacija na podlagi radiokarbonske meritve vzorca oglja iz jame za stojko SE 99 iz objekta 17, ki zajema čas od zadnje četrtine 7. do sredine 10. stoletja (LTL18314A: 674–949 cal AD, verjetnost 95,4 %), saj je le malo prekrivajočo in mlajšo radiokarbonsko datacijo

od konca 9. do sredine 12. stoletja pokazal vzorec oglja iz jame SE 84 iz objekta 15 (LTL18315A: 896–1158 AD, 95,4% verjetnost).

Glede na to, da je zgodnj srednjeveško gradivo na videz zelo homogeno in v načinu izdelave ni bilo mogoče opaziti bistvenih razlik med odlomki, lahko zgodnj srednjeveške najdbe z najdišča Zadruga na podlagi primerjav z drugimi najdišči tega obdobja, kjer so predvsem podobna ustja posod večinoma datirana v čas od konca 7. do poznega 9. oziroma sredine 10. stoletja, in dejstva, da je bila vsa lončenina izdelana na vretenu, okvirno umestimo v čas 8. do sredine 10. stoletja.

6.4 Najdbe iz ornice

Marija Lubšina Tušek

V ornici (SE 001), na raziskanem delu najdišča Zadruga, je bilo najdenih 18 odlomkov lončenine in devet odlomkov opek, od tega je bilo 16 odlomkov posod in osem odlomkov opek v sektorju 1, dva odlomka dveh novoveških posod (G53) in en odlomek istodobne opeke pa v sektorju 2. V sektorju 1 je en odlomek pripadal ostenju prazgodovinske posode, tri odlomki so pripadali trem rimskodobnim posodam, devet odlomkov devetim posodam iz zgodnjega srednjega veka in tri odlomki trem novoveškim posodam (G43). Od osmih odlomkov opek je bilo pet rimskodobnih, tri odlomki pa so pripadali trem novoveškim opekam.

Vseh pet odlomkov novoveških keramičnih ostenj in dnov so deli namiznega posodja, skled ali krožnikov, vaz ali vrčev, izdelanih iz zelo fino prečiščene lončarske mase, žgane oksidacijsko, keramika pa je trda. Zunanje in/ali notranje površine so večinoma prevlečene z loščem v rdečkasto rumenih in rjavih do temno rjavih barvnih odtenkih. Zaradi fragmentarnosti gradiva in pomanjkanja drugih tipoloških značilnosti natančnejša opredelitev najdb ni mogoča, po skromnih najbližjih primerjavah na Ptuj in njegovi okolici lahko ugotovimo le to, da takšno posodje nastopa v mlajših novoveških kontekstih 18. in 19. stoletja. Glede na to, da je bilo obravnavano območje najdišča Zadruga tedaj del posesti svobodnega dvora Pragersko ob cesti v Pragersko, posamične najdbe večinoma fine lončenine iz tega časa ne presenečajo.

7 Analize

7.1 Radiokarbonska analiza

Marija Lubšina Tušek, Matjaž Mori

Z najdišča Zadruga pri Pragerskem sta bila za radiokarbonske analize izbrana dva vzorca lesnega oglja. Analize so opravili na CEDAD – Centro di Datazione e Diagnostica (AMS and radiocarbon dating facility, University of Lecce, Italy), kjer so jih označili kot LTL18314A (vzorec 2, SE 99) in LTL18315A (vzorec 1, SE 84).

Vzorcem so bili s pomočjo optičnega mikroskopa ročno odstranjeni makro onesnaževalci. Izbran del vzorca je bil tudi kemično obdelan, da se je odstranilo vse preostale potencialne onesnaževalce. Prečiščen material vzorca je bil z izgorevanjem v zaprti kremenovi cevi pretvorjen v CO₂. Pridobljeni CO₂ je bil z uporabo vodika ultra visoke čistosti kot redukcijskega medija in 2 mg železovega prahu kot katalizatorja pri temperaturi 550 °C pretvorjen v grafit. Iz obeh vzorcev je bilo mogoče pridobiti dovolj grafita za zanesljivo določitev starosti.

Radiokarbonske koncentracije so bile določene z masnim spektrometričnim pospeševalnikom s primerjavo tokov ¹²C, ¹³C in števila ¹⁴C izotopov, pridobljenih iz vzorcev s tistimi iz standardnih materialov, ki jih zagotavljata IAEA (Mednarodna agencija za atomsko energijo) in NIST (Narodni urad za standarde in tehnologijo).

Konvencionalna radiokarbonska starost je bila izračunana z $\delta^{13}\text{C}$ korekcijo na podlagi razmerja med ¹²C in ¹³C

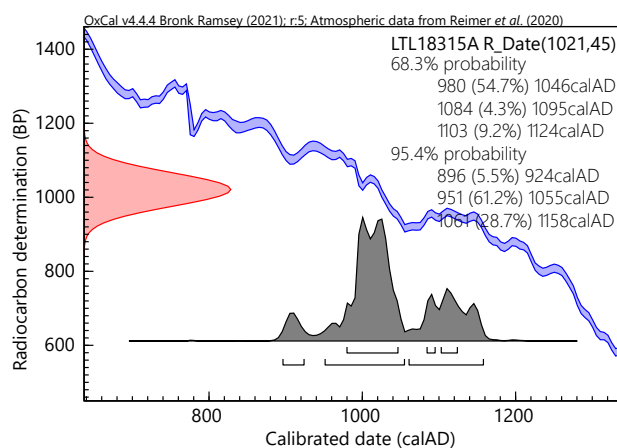
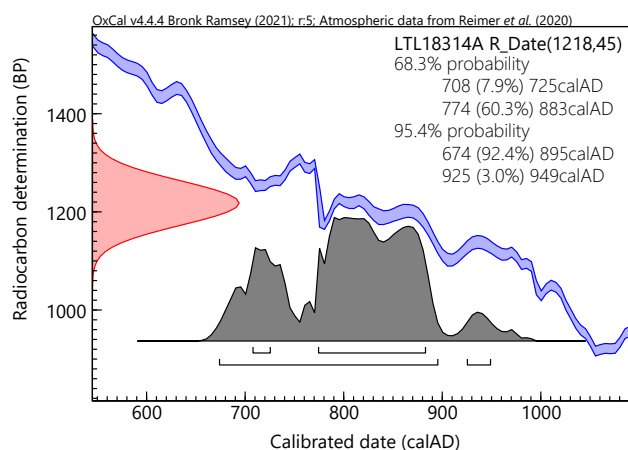
izmerjenega neposredno s pospeševalnikom. Pri oceni negotovosti meritev (standardni odklon) sta bili upoštevani statistika štetja radioizotopov in razpršenost podatkov, pri čemer je bila višja od obeh upoštevana kot končna napaka (Calcagnile 2018a; Calcagnile 2018b).

Datacije smo kalibrirali s programom OxCAL v4.4 (Bronk Ramsey 2009), z uporabo kalibracijske krivulje IntCal20 (Reimer *et al.* 2020) (sl. 20–23).

Izbrana vzorca oglja sta izhajala iz polnil jam za stojke SE 84 in SE 99 oziroma zgoščenih drobcev oglja na mestu stojk/stebrov.

Jama SE 99, katere polnilo je poleg dveh odlomkov ostenj zgodnjebronastodobnih posod vsebovalo ostanke dveh stojk, kola (B) in stebra (A), iz katerega je bil vzlet vzorec oglja za radiokarbonsko analizo, je tvorila del tlorisne zasnove dobro razpoznavnega objekta 17. V zgodnesrednjeveško obdobje smo objekt opredelili na osnovi majhnega odlomka ostenja zgodnesrednjeveške posode iz jame za stojko SE 111, sosednje jami SE 99. Radiokarbonska datacija stebra A iz jame SE 99 je pokazala največjo verjetnost v intervalu od tretje četrtine 7. do sredine 10. stoletja (LTL18314A: 674–949 cal AD, 95,4% verjetnost).

Jama SE 84, katere polnilo je vsebovalo tri odlomke ostenj prazgodovinskih in tri odlomke zgodnesrednjeveških posod, je bila del tlorisne zasnove objekta 15. Datacija stebra iz jame kaže največjo verjetnost v intervalu od konca 9. do sredine 12. stoletja (LTL18315A: 896–1158 AD, 95,4% verjetnost).

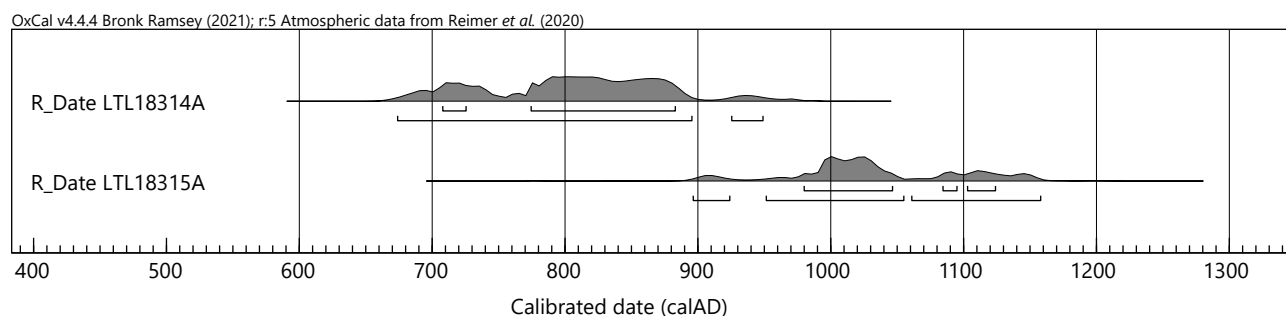
20 Radiokarbonska datacija vzorca LTL18314A (SE 99, objekt 17).

21 Radiokarbonska datacija vzorca LTL18315A (SE 84, objekt 15).

Dataciji sta nakazali predvsem sosledje zgodnjerednjeveških stavb na najdišču in/ali preraščanje stavbne arhitekture objekta 15 (sl. 13, 22), datacija zoglenelega stebra iz jame SE 99 pa podpira s primerjavami opredeljeno dokaj homogeno keramično gradivo.

Vzorec		Kontekst	BP	$\delta^{13}\text{C}$ (‰)	Cal BC/AD (68,3%)	Cal BC/AD (95,4%)
No.	Material			(AMS)		
LTL18315A	ogljje	Objekt 15, SE 84	1021 ± 45	-23.5 ± 0.2	980–1124 AD	896–1158 AD
LTL18314A	ogljje	Objekt 17, SE 99	1218 ± 45	-26.2 ± 0.2	708–883 AD	674–949 AD

22 Tabela radiokarbonsko datiranih vzorcev.

23 Modelirani časovni razponi radiokarbonskih datacij.

7.2 Arheozoološka analiza

Borut Toškan

Med izkopavanji na najdišču Zadruga v letu 2002 je bilo pridobljenih šest ostankov živalskih kosti in zob (sl. 24). Iz rimskodobne plasti SE 003 je bil pobran odlomek dolge kosti taksonomsko ožje neopredeljenega ptiča (*Aves*), še en tak odlomek ter delček podjezične kosti drobnice (*Caprinae*) pa izvirata iz ornice (SE 001). Iz SE 001 so bili sicer pobrani še trije kostni drobci taksonomsko ožje neopredeljenih sesalcev.

SE	Kv.	Globina	Opomba	Takson	Skeletni element	Število frg.
1	P34–35	30–35 cm	Omica	<i>Caprinae</i>	<i>Os hyoideum</i>	1
1	P34–35	30–35 cm	Omica	<i>Aves</i>	<i>Os longa</i>	1
1	P34–35	30–35 cm	Omica	<i>Indet.</i>	<i>Vertebra</i>	1
1	P37–38	30–35 cm	Omica	<i>Indet.</i>	<i>Indet.</i>	2
3	P6–7	50 cm	Plast (antika)	<i>Aves</i>	<i>Os longa</i>	1

24 Živalski ostanki z najdišča Zadruga.

8 Zaključek

Arheološko najdišče Zadruga v Pragerskem, EŠD 20165, na jugozahodnem delu Dravskega polja, je bilo odkrito pri arheološkem nadzoru z dokumentiranjem ostalin pri izgradnji glavne ceste G1–2, odsek 1290: Slovenska Bistrica–Hajdina, pododsek Obvoznica Pragersko (sektor 1), in pri širitvi stare magistralne oziroma danes zahodne priključne ceste v Pragersko (sektor 2) (sl. 1–4, 7–12). Geološko podlago zahodnega Dravskega polja, ki je pliokvartarna udorina, zapolnjena s kvartarnimi sedimenti naplavin reke Drave, tvorijo sloji peščene gline z lečami peščenega proda, ki so jih odložili potoki z jugovzhodnega Pohorja (sl. 5). Na glinasto-ilovnati podlagi so zaradi vpliva podtalne in poplavalne vode ter prekomerno vlažnih tal nastale hidromorfne plasti in hidromeliorirane, antropogene prsti zaradi izsuševanja. Dravsko polje predstavlja prehodno ozemlje med ravnici Podonavja in osrednjo Slovenijo ter italiskim polotokom in je bilo, kot kažejo arheološke najdbe in vedno večje število arheoloških najdišč, vključno z najdiščem Zadruga, posejano od bakrene dobe naprej (sl. 6).

Na arheološkem najdišču Zadruga so bile odkrite tri poselitvene faze – prazgodovinska (faza 1), rimskodobna (faza 2) in zgodnesrednjeveška (faza 3), 4. faza na najdišču pa predstavljajo ostaline moderne dobe (sl. 12, 13). Glede na stratifikacijo in časovno opredeljive arheološke naselbinske ostaline gre za večslojno in večobdobno arheološko najdišče. Značilno je, da se poselitve v prostoru pojavljajo razpršeno z manjšimi ali večjimi skupinami stavb in skupnostmi ter so se skozi obdobja deloma ali v celoti prekrivale. Eden od vzrokov za to je verjetno v manjših, za postavitev bivališč ugodnih površinah, nekoliko dvignjenih nad poplavnimi ravninami okoliških vodotokov, Polskave, Mlinskega potoka in drugih, ter skozi čas bolj ali manj vlažnih zemljišč tega predela Dravskega polja.

Prazgodovinsko, 1. faza poselitve na najdišču Zadruga, predstavljajo nesklenjena plast SE 005 v sektorjih 1 in 2 z razpršenimi drobcami oglja, ožganega glinenega ometa, odlomki prazgodovinske lončenine in ostanki 13 lesenih objektov stojkaste tehnike gradnje, bivalno-gospodarskega značaja, ter jama SE 123 v sektorju 1 (sl. 13). Daljši čas prazgodovinske poselitve nakazuje zgoščenost in lega objektov, na podlagi skromnih in slabo ohranjenih keramičnih najdb v

ostalinah objektov, predvsem v jamah za stojke, pa lahko prazgodovinsko poselitev na najdišču Zadruga razdelimo na tri podfaze: poselitev v starejši bakreni dobi (faza 1a, objekt 13; G1), v zgodnji bronasti dobi z nosilci kulturne skupine Kisapostag (faza 1b, objekti 5, 6, 12; G11, G14, G15, G39, G40) in srednji bronasti dobi, Bd B2–Bd C (faza 1c, objekti 1–4, 7, 9, 10, krožno razvrščeni okrog skupnega dvorišča in jama 123; G2–G10, G12, G13, G16, G29). Prazgodovinska objekta 8 in 11 sta ožje časovno neopredeljena. Kulturna plast SE 005 z nekaj odlomki srednjebronastodobne lončenine (G44) je bila odkrita tudi v sektorju 2, vendar brez stavbnih ostalin.

Sledove rimskodobne poselitve (faza 2) na najdišču Zadruga predstavljajo nepovezana plast SE 003 z razpršeno lončenino in odlomki železnih predmetov v sektorjih 1 in 2 (G17, G46–G52), ostaline objekta 14 stojkaste tehnike gradnje (G18–G24), posamezna jama za stojko SE 96 (G25) in jama SE 97 (G26–G28) v sektorju 1 (sl. 13) ter ostaline rimske ceste *via publica Aquileia–Poetovio–Sirmium* (Savaria) na odseku *Celeia–Poetovio* z odcepom v naselbino južno ob njej (sl. 7, 10, 12, 14, 16–19) in posamezna jama za stojko SE 138, sled rimskodobne stavbne arhitekture (sl. 15, 18; G45) v sektorju 2. Prva rimskodobna cesta z dvema plastema proda (N1–2) v širini 7,5 m je bila zgrajena na podlagi iz plasti SE 005, SE 005A in SE 004, utrjeni z lesenimi piloti (K1–6), vzdolž ceste pa sta potekala do 1 m široka obcestna jarka A in B. Kmalu po izgradnji je bila cesta razširjena z nasutji proda N3 in N4/N4A z izgradnjo odcepa proti jugovzhodu, skozi istodobno naselbino (sl. 18), ki je glede na skromno ohranjene odlomke posod na obeh straneh ceste obstajala od druge polovice 1. stoletja do prve polovice 2. stoletja in bila opuščena v vremenski kataklizmi s poplavam (plast SE 003A) ali najkasneje z vdorom Markomanov v zaledje province. Cesta je bila verjetno obnovljena s plastmi proda N5 in N6 v/po času cesarja Komoda v zadnji četrtini 2. stoletja po primerjavi prodnih nasipov in najdb iz starejših sondiranj rimske ceste (sl. 19: sondi s profili 2, 4; po Pahič, 1978, sl. 2). Cesta je bila takrat ali kasneje po vnovičnih poplavam (plast SE 002) utrjena s piloti K7–11. Rimska cesta je bila verjetno v uporabi do pozne antike in še v zgodnjem srednjem veku, ko je nekaj deset metrov severneje ob njej nastala zgodnesrednjeveška naselbina s štirimi odkritimi

nadzemnimi stavbami, zgrajenimi iz pokončnih, deloma v tla vkopanih stebrov in s keramiko iz 8. do sredine 10. stoletja, kar podpira tudi radiokarbonska datacija stebra (SE 99) iz objekta 17 (sl. 21). Druga tovrstna datacija stebra iz objekta 15 (sl. 22) nakazuje predvsem sosledje v stavbni arhitekturi tega objekta in naselbine, ki se širi izven izkopnega polja in nove ceste pragerske obvoznice. Pred njeno izgradnjo je bilo odkritih še več zgodnjesrednjeveških naselbin, ki skupaj s to na najdišču Zadruha v Pragerskem popolnoma spreminjajo poselitveno podobo Dravskega polja v zgodnjem srednjem veku.

9 Zadruga near Pragersko

The archaeological site of Zadruga near Pragersko, EŠD 20165, at the south-western part of Dravsko polje, was discovered during archaeological monitoring during the construction of the main road G1–2, section 1290: Slovenska Bistrica-Hajdina, subsection Obvoznica Pragersko (sector 1), and during the widening of today's western connection road from/to Pragersko (sector 2) (Figs. 1–4, 7–12). The geological base of western Dravsko polje, filled with Quarternary sediments of the Drava River debris, is composed of layers of sandy clay with inclusions of sandy gravel deposited by streams from south-eastern Pohorje (Fig. 5). Due to the influence of underground and flood water and excessively wet ground, hydromorphic layers were created on the clayey base, and hydromeliorated, anthropogenic soils due to drainage. Dravsko polje represents a transitional area between the plains of the Danubian region and central Slovenia and the Italic peninsula and was, as is indicated by archaeological finds and the increasing number of archaeological sites, including the site of Zadruga, populated from the Copper Age onwards (Fig. 6).

At the archaeological site of Zadruga, three settlement phases were discovered: the prehistoric (Phase 1), Roman period (Phase 2), and Early Medieval (Phase 3). Phase 4 of the site is represented by remains of the Modern Era (Figs. 12, 13). Considering the stratification and archaeological settlement remains definable in time, this is a multi-layered and multi-period archaeological site. It is typical that settlements in the area appear dispersed with groups of buildings and communities of various sizes, which over time overlapped completely or in part. One of the reasons for this is probably to be found in smaller areas appropriate for the construction of dwellings, which were slightly elevated above the floodplains of surrounding waterways (the Polskava, Mlinski potok, and others), and over time more or less wet land of this part of Dravsko polje.

The prehistoric, 1st phase of the settlement at the Zadruga site, is represented by layer SU 005 in sectors 1 and 2, including dispersed fragments of charcoal, burnt clay plaster, prehistoric pottery fragments, and remains of 13 wooden structures constructed with the posthole technique and of dwelling-economic character, and pit SU 123 in sector 1

(Fig. 13). A longer period of prehistoric settlement is indicated by the density and position of the structures. Based on modest and poorly preserved pottery finds in the remains of structures, primarily postholes, the prehistoric settlement at the Zadruga site can be divided into three subphases: the settlement in the Early Copper Age (Phase 1a, structure 13; G1), in the Early Bronze Age with representatives of the Kisapostag cultural group (Phase 1b, structures 5, 6, 12; G11, G14, G15, G39, G40), and in the Middle Bronze Age, Bd B2–Bd C (Phase 1c, structures 1–4, 7, 9, 10, circularly arranged around the common courtyard and pit 123; G2–G10, G12, G13, G16, G29). Prehistoric structures 8 and 11 are undefined narrowly in time. Cultural layer SU 005 with a few fragments of Middle Bronze Age pottery (G44) was also discovered in sector 2, but without any remains of structures.

Traces of Roman period settlement (Phase 2) at the Zadruga site are represented by unconnected layer SU 003 with dispersed pottery and fragments of iron objects in sectors 1 and 2 (G17, G46–G52), remains of structure 14 built in the posthole technique (G18–G24), individual pit for a post SU 96 (G25), pit SU 97 (G26–G28) in sector 1 (Fig. 13), remains of a Roman road *via publica Aquileia-Poetovio-Sirmium (Savaria)* in the section *Celeia-Poetovio* with a road branch to the settlement south of it (Figs. 7, 10, 12, 14, 16–19), and individual pit for a post SU 138, a trace of Roman period house architecture (Figs. 15, 18; G45) in sector 2. The first Roman period road with two layers of gravel (N1–2) measuring 7.5 m in width was constructed on the foundation from layers SU 005, 005A, and 004, reinforced with wooden piles (K1–6), while ditches A and B, up to 1m wide, ran alongside the road. Soon after the construction, the road was widened with gravel N3 and N4/N4A and the construction of a road branch towards the south-east, through the settlement from the same time (Fig. 18), which considering the modestly preserved vessel remains on both sides of the road lived from the 2nd half of the 1st to the 1st half of the 2nd century and was abandoned in the weather cataclysm with floods (layer SU 003A) or upon the invasion of the Marcomanni into the province hinterland at the latest. Considering the comparison of gravel embankments and finds from older trenching of the Roman road (Fig. 19: trenches with profiles 2, 4 according to Pahič, 1978, Fig. 2),

the road was probably reconstructed with layers of gravel N5 and N 6 in/after the time of Emperor Commodus, in the last quarter of the 2nd century. Then or later after the reoccurring floods (layer SU 002), the road was reinforced with piles K 7–11. The Roman road was probably in use until Late Antiquity and also in the Early Middle Ages, when a few dozen metres to the north an early medieval settlement was created with four buildings discovered above ground, constructed of vertical columns partly buried in the ground, and pottery from the 8th to the mid-10th century, which is also supported by the radiocarbon dating of a column (SU 99) from structure 17 (**Fig. 21**). The second such dating of a column from structure 15 (**Fig. 22**) primarily indicated the sequence in the building architecture of this structure and settlement that spreads outside the excavation field and the new road of the Pragersko bypass. Prior to its construction, several early Medieval settlements were discovered which, together with the one at the Zadruga site near Pragersko, completely change the settlement image of Dravsko polje in the Early Middle Ages.

10 Literatura

Marija Lubšina Tušek, Monika Arh

ANSI 1975, *Arheološka najdišča Slovenije*. – Ljubljana.

BAHOR, I. 2010, Opis tehnologije izdelave posodja praškega tipa z Nove table. – V: A. Pleterški, *Zgodnj srednjeveška naselbina na blejski Pristavi, Tafonomija, predmeti in čas*. / *Frühmittelalterliche Siedlung Pristava in Bled, Taphonomie, Fundgegenstände und zeitliche Einordnung*, Ljubljana, 179–184.

BARTL, T. in J. FÜRHNHOLZER 2007, Petzelsdorf bei Deutschlandsberg eine Fundstelle der Mittleren Bronzezeit im Lassnitztal. – V: G. Tiefengraber (ur.), *Studien zur Mittel- und Spätbronzezeit am Rande der Südostalpen*. Universitätsforschungen zur prähistorischen Archäologie 148, Bonn, 163–182.

BEKIĆ, L. 2008, Usporedba keramike 8. stoljeća s Blizne i Šarnjaka kod Varaždina. – V: M. Guštin (ur.), *Zgodnji Slovani. Zgodnje srednjeveška lončenina na obrobju vzhodnih Alp*. / *Die Frühen Slawen. Frühmittelalterliche Keramik am Rand der Ostalpen*, Ljubljana, 107–112.

BERNHARD, A. 2007, Ausgewählte bronzezeitliche Funde aus Hörbing bei Deutschlandsberg und Freidorf im Sulmtal, Weststmk. – V: G. Tiefengraber (ur.), *Studien zur Mittel- und Spätbronzezeit am Rande der Südostalpen*, Universitätsforschungen für prähistorische Archäologie 148, Bonn, 205–230.

BLAZNIK, P. 1986, *Historična topografija Slovenije 1, Slovenska Štajerska in jugoslovanski del Koroške do leta 1500, A–M*. – Maribor.

BLAZNIK, P. 1988, *Historična topografija Slovenije 2, Slovenska Štajerska in jugoslovanski del Koroške do leta 1500, N–Ž*. – Maribor.

BOGIĆ, M. 1998, *Pregled razvoja železniškega omrežja v Sloveniji in okolici*. – Zbirka Tiri in čas 10, Ljubljana.

BOJOVIĆ, D. 1983, *Rimske fibule Singidunuma*. – Zbirke i legati, Katalog XII, Beograd.

BRODAR, M. in F. OSOLE 1979, Paleolitske i mezolitske regije i kulture u Sloveniji. – *Praistorija jugoslavenskih zemalja I, Paleolit i mezolit*, 135–157.

BRONK RAMSEY, C. 2009, Bayesian analysis of radiocarbon dates. – *Radiocarbon* 51 (1), 337–360.

BUGAR, A. 2008, Naselje ranog srednjeg vijeka Velika Gorica–Šepkovčica. – V: M. Guštin (ur.), *Srednji vek. Arheološke raziskave med Jadranskim morjem in Panonsko nižino*. / *Mittelalter. Archäologische Forschungen zwischen der Adria und der Pannischen Tiefebene*, Ljubljana, 179–193.

BUGAR, A. 2010, Šepkovčica. – *Hrvatski arheološki godišnjak* 5/2008, Zagreb, 269–273.

CALCAGNILE, L. 2018a, *Results of Radiocarbon Dating (Rif. CEDAD: 2018_0154)*. – Centro di Datazione e Diagnostica dell'Università del Salento (neobjavljeno poročilo).

CALCAGNILE, L. 2018b, *Results of Radiocarbon Dating (Rif. CEDAD: 2018_0192)*. – Centro di Datazione e Diagnostica dell'Università del Salento (neobjavljeno poročilo).

CIGLAR, I., J. UMEK in J. VINDER 2019, The marble part of an aedicula from the Velenik hill near Slovenska Bistrica (Slovenia). – V: *Akten des 15. Internationalen Kolloquiums zum Provinzialrömischen Kunstschaffen, 14. bis 20. Juni 2017 Graz*, Graz, 66–73.

CIGLENEČKI, S. in M. STRMČNIK GULIČ 2002, Sledovi zgodnje slovanske poselitve južno od Maribora. – V: M. Guštin (ur.), *Zgodnji Slovani. Zgodnje srednjeveška lončenina na obrobju vzhodnih Alp*. / *Die Frühen Slawen. Frühmittelalterliche Keramik am Rand der Ostalpen*, Ljubljana, 67–75.

CURK, J. 1983, Urbano-gradbena zgodovina slovenjebistriškega ozemlja. – *Bistriški zbornik* 1, 163–182.

CURK, J. 1996, Gradbene priče preteklosti nadžupnije v Hočah. – *Hoče, 850, Območje hoške pražupnije I*, 270–282.

ČREŠNAR, M. 2014, Rogoza pri Mariboru / Rogoza near Maribor. – V: B. Teržan in M. Črešnar (ur.), *Absolutno datiranje bronaste in železne dobe na Slovenskem*. / *Absolute dating of the Bronze and Iron Ages in Slovenia*, Katalogi in monografije 40, Ljubljana, 225–248.

ČREŠNAR, M. in B. TERŽAN 2014, Absolutno datiranje bronaste dobe na Slovenskem – V: B. Teržan in M. Črešnar (ur.), *Absolutno datiranje bronaste in železne dobe na Slovenskem*. / *Absolute dating of the Bronze and Iron Ages in Slovenia*, Katalogi in monografije 40, Ljubljana, 661–702.

DIZDAR, M., A. TONC in D. LOŽNJAK DIZDAR 2011, Zaštitna istraživanja nalazišta AN 6 Gornji Vukojevac na trasi auto-ceste Zagreb – Sisak, dionica Velika Gorica jug – Lekenik. – *Annales Instituti Archaeologici* VII, Zagreb, 61–64.

DJURIĆ, B. 2000, *Obvoznica Pragersko, Poročilo o ekstenzivnem arheološkem pregledu*. – Ljubljana (neobjavljeno poročilo).

DJURIĆ, B. 2001a, *HC Ormož–Slovenska Bistrica, Obvoznica Pragersko, Končno poročilo o rezultatih ekstenzivnega arheološkega pregleda in analiza podatkovne baze*. – Ljubljana (neobjavljeno poročilo).

DJURIĆ, B. 2001b, *Poročilo o rezultatih arheološkega pregleda na potencialnem najdišču Zadruha*. – Ljubljana (neobjavljeno poročilo).

- DJURIĆ, B. 2001c, *Poročilo o rezultatih arheološkega pregleda na potencialnem najdišču Žutrekli*. – Ljubljana (neobjavljeno poročilo).
- DJURIĆ, B. 2001d, The end of Roman quarrying on Pohorje. – *Archaeologia Poetovionensis* 2, Ptuj 2001, 61–70.
- DJURIĆ, B. 2003a, Terra gentis Humanae Memoria. Varovanje arheološke dediščine in projekt izgradnje avtocest. – V: D. Prešeren (ur.), *Zemlja pod vašimi nogami. Arheologija na avtocestah Slovenije. Vodnik po najdiščih*, Ljubljana, 7–24.
- DJURIĆ, B. 2003b, Spodnja Gorica. – V: D. Prešeren (ur.), *Zemlja pod vašimi nogami. Arheologija na avtocestah Slovenije. Vodnik po najdiščih*, Ljubljana, 241.
- DUHOVNIK, J. 1983, Geologija Slovenjebistriške občine. – *Zbornik občine Slovenska Bistrica* 1, 483–489.
- DULAR, J., I. ŠAVEL in S. TECCO HVALA 2002, *Bronastodobno naselje Oloris pri Doljem Lakošu*. – Opera Instituti Archaeologici Sloveniae 5, Ljubljana.
- FUCHS, G. 2011, Mittel- bis frühspätbronzezeitliche Siedlungen auf der Trasse der Koralmbahn, Weststeiermark (Österreich). Ein Arbeitsbericht. – V: C. Gutjahr in G. Tiefengraber (ur.), *Beiträge zur Mittel- und Spätbronzezeit sowie zur Urnenfelderzeit am Rande der Südostalpen*, Akten des 1. Wildoner Fachgesprächs vom 25. bis 26. Juni 2009 in Wildon / Steiermark (Österreich), Rahden/Westf., 119–139.
- Geološki zavod Slovenije. *Osnovna geološka karta Slovenije*. Dostopno na <https://biotit.geo-zs.si/ogk100/>
- GRAHEK, L. 2015, *Orehova vas*. – Arheologija na avtocestah Slovenije 46, Ljubljana.
- GUŠTIN, M. in G. TIEFENGABER 2002, Oblike in kronologija zgodnjersrednjeveške lončenine na Novi tabli pri Murski Soboti. – V: M. Guštin (ur.), *Zgodnji Slovani. Zgodnjersrednjeveška lončenina na obrobju vzhodnih Alp. / Die Frühen Slawen. Frühmittelalterliche Keramik am Rand der Ostalpen*, Ljubljana, 46–62.
- GUŠTIN, M. 2007, Rani srednji vijek od alpskih obronaka do Panonije, *The Early Middle Ages from the Alpine Slopes to Pannonia*. – *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu*, 24/2007, 289–300.
- GUŠTIN, M., G. TIEFENGABER, D. PAVLOVIČ in M. ZORKO 2017, *Nova tabla pri Murski Soboti. Prazgodovina*. – Arheologija na avtocestah Slovenije 52/1, Ljubljana.
- GUTJAHR, C. 2011, Mittel- bis frühspätbronzezeitliche Gruben aus dem Bereich des Gräberfeldes Kainach bei Wildon, Gem. Weitendorf, Stmk. – V: C. Gutjahr in G. Tiefengraber (ur.), *Beiträge zur Mittel- und Spätbronzezeit sowie zur Urnenfelderzeit am Rande der Südostalpen*, Akten des 1. Wildoner Fachgesprächs vom 25. bis 26. Juni 2009 in Wildon / Steiermark (Österreich), Rahden/Westf., 141–206.
- HERNJA MASTEN, M. 2004, Kungota in Ravno polje. – *Časopis za zgodovino in narodopisje* 1/75, Maribor, 41–59.
- HORVAT, M. 2003, Loka. – V: D. Prešeren (ur.), *Zemlja pod vašimi nogami. Arheologija na avtocestah Slovenije. Vodnik po najdiščih*, Ljubljana, 177–178.
- HORVÁTH, L. 1994, Adatok Délnyugat-Dunántúl késobronz-korának történetéhez (Angaben zur Geschichte der Spätbronzezeit in SW-Transdanubien). – *Zalai múzeum* 5, 219–235.
- JEVREMOV, B. 1972, Šikole – Cirkovci pri Ptuj. – *Varstvo spomenikov* 15, 162–163.
- JOBST, W. 1975, *Die römischen Fibeln aus Lauriacum*. – *Forschungen in Lauriacum* 10/1975, Linz.
- JOVANOVIĆ, A. in S. OLIĆ 2010, *Poročilo o predhodnih arheoloških raziskavah na območju elektrifikacije in rekonstrukcije železniške proge Pragersko – Hodoš*, Arhos d.o.o. – Brežice (neobjavljeno poročilo).
- KALAFATIĆ, H. 2009, Zaščitna istraživanja lokaliteta Čepinski Martinci–Dubrava na trasi autoceste Beli Manastir–Osijek–Svilaj 2007 i 2008. – *Annales Instituti Archaeologici* 5, 20–26.
- KARAVANIĆ, S. 2011, The end of the Middle Bronze Age and the beginning of the Urnfield Culture in Central Croatia. – V: C. Gutjahr in G. Tiefengraber (ur.), *Beiträge zur Mittel- und Spätbronzezeit sowie zur Urnenfelderzeit am Rande der Südostalpen*, Akten des 1. Wildoner Fachgesprächs vom 25. bis 26. Juni 2009 in Wildon / Steiermark (Österreich), Rahden/Westf., 11–36.
- KARO, Š., T. KNIFIC in M. LUBŠINA TUŠEK 2011, Predmeti avarskega izvora z arheoloških najdišč v Sloveniji. – *Vjesnik arheološkog muzeja u Zagrebu* 44, 131–159.
- KASTELIC, J. 1964–1965, Nekaj problemov zgodnjersrednjeveške arheologije v Sloveniji. – *Arheološki vestnik* 15–16, 109–124.
- KAVUR, B. 2018, *Sodolek*. – Arheologija na avtocestah Slovenije 54, Ljubljana.
- KERMAN, B. 2011a, *Kotare – Baza pri Murski Soboti*. – Arheologija na avtocestah Slovenije 17, Ljubljana.
- KERMAN, B. 2011b, *Kotare – Krogi pri Murski soboti*. – Arheologija na avtocestah Slovenije 20, Ljubljana.
- KERMAN, B. 2011c, *Pod Kotom – sever pri Krogu*. – Arheologija na avtocestah Slovenije 24, Ljubljana.
- KERMAN, B. 2013, *Kalinovnjek pri Turnišču*. – Arheologija na avtocestah Slovenije 33, Ljubljana.
- KERMAN, B. 2018, *Pod Grunti – Pince pri Pincih*. – Arheologija na avtocestah Slovenije 55, Ljubljana.
- KISS, V. 2011, Settlement of the Tumulus Culture at Ordacsehi (Hungary). – V: C. Gutjahr in G. Tiefengraber (ur.), *Beiträge zur Mittel- und Spätbronzezeit sowie zur Urnenfelderzeit am Rande der Südostalpen*, Akten des 1. Wildoner Fachgesprächs vom 25. bis 26. Juni 2009 in Wildon / Steiermark (Österreich), Rahden/Westf., 101–108.
- KLDB 1937, *Krajevni leksikon Dravske banovine*. – Ljubljana.
- KLS 1980, *Krajevni leksikon Slovenije, 4. Knjiga, Podravje in Pomurje*. – Ljubljana.
- KOROPEC, J. 1983, Svet okoli Slovenske Bistrice do leta 1700. – *Zbornik občine Slovenska Bistrica* 1, 91–162.

- KOROPEC, J. 1996, Hoška davčina do sredine 17. stoletja. – *Hoče, 850, Območje hoške pražupnije I*, Hoče, 127–216.
- KOROŠEC, J. 1951, *Predzgodovinska naselbina na Ptujem gradu*. – *Dela SAZU* 6, Ljubljana.
- KRAMBERGER, B. 2020, Sledovi poselitve iz zgodnje bakrene dobe v Hočah. / Settlement remains from the Early Chalcolithic period in Hoče (Slovenia). – *Arheološki vestnik* 71, 77–132.
- LAZAR, E. 2008, Nedelica – zgodnjerednjevsko selišče. – V: M. Guštin (ur.), *Srednji vek. Arheološke raziskave med Jadranskim morjem in Panonsko nižino. / Mittelalter. Archäologische Forschungen zwischen der Adria und der Pannonischen Tiefebene*, Ljubljana, 75–78.
- LEGHISSA, E. 2014, Medvode. – V: B. Teržan in M. Črešnar (ur.), *Absolutno datiranje bronaste in železne dobe na Slovenskem. / Absolute dating of the Bronze and Iron Ages in Slovenia*, Katalogi in monografije 40, Ljubljana, 333–343.
- LOŽNJAK DIZDAR, D. 2005, Naseljenost Podravine u starijoj fazi kulture polja sa žarama. – *Prilozi Instituta za arheologiju u Zagrebu* 22, 25–58.
- LOŽNJAK DIZDAR, D. 2011, Gornji Vukojevac. – V: M. Dizdar, D. Ložnjak Dizdar in S. Mihelić (ur.), *Starija faza kulture polja sa žarama u sjevernoj Hrvatskoj – novi izazovi*, Katalog izložbe, Arheološki muzej Osijek, Arheološki muzej Zagreb, 138–140.
- LOŽNJAK DIZDAR, D. 2011, Graves of the Early Urfield culture in northern Croatia, Some remarks and questions. – V: C. Gutjahr in G. Tiefengraber (ur.), *Beiträge zur Mittel- und Spätbronzezeit sowie zur Urnenfelderzeit am Rande der Südostalpen*, Akten des 1. Wildoner Fachgesprächs vom 25. bis 26. Juni 2009 in Wildon / Steiermark (Österreich), Rahden/Westf., 37–49.
- LUBŠINA TUŠEK, M. 1993, Kamnito orodje v severovzhodni Sloveniji. – *Ptujski arheološki zbornik ob 100-letnici muzeja in Muzejskega društva* (1993), Ptuj, 31–158.
- LUBŠINA TUŠEK, M. 2003a, Cediljeki. – V: D. Prešeren (ur.), *Zemlja pod vašimi nogami. Arheologija na avtocestah Slovenije. Vodnik po najdiščih*. Ljubljana, 106–107.
- LUBŠINA TUŠEK, M. 2003b, Dolge njive pri Šikolah. – V: D. Prešeren (ur.), *Zemlja pod vašimi nogami. Arheologija na avtocestah Slovenije. Vodnik po najdiščih*. Ljubljana, 122–123.
- LUBŠINA TUŠEK, M. 2003c, Gmajna pri Sp. Gorici. – V: D. Prešeren (ur.), *Zemlja pod vašimi nogami. Arheologija na avtocestah Slovenije. Vodnik po najdiščih*. Ljubljana, 133–134.
- LUBŠINA TUŠEK, M. 2003d, Lavše pri Šikolah. – V: D. Prešeren (ur.), *Zemlja pod vašimi nogami. Arheologija na avtocestah Slovenije. Vodnik po najdiščih*. Ljubljana, 170–172.
- LUBŠINA TUŠEK, M. 2003e, Med cestami pri Šikolah. – V: D. Prešeren (ur.), *Zemlja pod vašimi nogami. Arheologija na avtocestah Slovenije. Vodnik po najdiščih*. Ljubljana, 183–184.
- LUBŠINA TUŠEK, M. 2003f, Žutreki pri Sp. Gorici. – V: D. Prešeren (ur.), *Zemlja pod vašimi nogami. Arheologija na avtocestah Slovenije. Vodnik po najdiščih*. Ljubljana, 283–284.
- LUBŠINA TUŠEK, M. 2004, Izročilo preteklosti med Potrčevo in Volkmerjevo cesto na Ptuj. – V: L. Šuligoj (ur.), *Zbornik Splošne bolnišnice dr. Jožeta Potrča Ptuj: 1874–2004*, Ptuj, 73–79.
- LUBŠINA TUŠEK, M. 2006, Rimska cesta med Pragerskim in Gudeninci, Trasa Celeia-Poetovio-Savaria. – *Rast, Revija za literaturo, kulturo in družbena vprašanja* 2, 168–171.
- LUBŠINA TUŠEK, M. 2010, Ptuj, Štuki – Marof sever (A) in Štuki – Marof jug (B). – *Varstvo spomenikov* 46 – poročila, 306–310.
- LUBŠINA TUŠEK, M. in M. MURKO 2016, Slovanske naselbine na južnem delu Dravskega polja. Simpozij Slovani, naša dediščina (2016; Kranj). – V: J. Lux in K. Zanier (ur.), *Zbornik povzetkov = Book of abstracts / Simpozij Slovani, naša dediščina, Kranj, Slovenija 28.–30. September 2016 = Symposium Our Heritage: The Slavs, Kranj, Slovenia, September 28–30, 2016*, Ljubljana, 28.
- MALEZ, M. 1979a, Fossilni čovjek na tlu Jugoslavenskih zemalja. – V: A. Benac (ur.), *Praistorija jugoslavenskih zemalja I, Paleolit i mezolit*, 83–102.
- MALEZ, M. 1979b, Paleolitske i mezolitske regije i kulture u Hrvatskoj. – A. Benac (ur.), *Praistorija jugoslavenskih zemalja I, Paleolit i mezolit*, 277–295.
- MALI, P. 2015, Tumulus Period settlement of Hosszúhetény-Ormánd. – *Dissertationes Archaeologicae ex Instituto Archaeologico Universitatis de Rolando Eötvös nominatae* 3/3, 9–26.
- MARKOVIĆ, Z. 1995, Osvrt na nekoliko novopronađenih nalazišta iz kopriivničke Podravine. – *Muzejski Vjesnik* 18/19, Varaždin, 19–25.
- MASARYK, R. 2013, *Dolenji Podboršt pri Trebnjem*. – *Arheologija na avtocestah Slovenije* 43, Ljubljana.
- MEZE, D. 1975, Razvoj reliefa Slovenije v kvartarju. – *Arheološka najdišča Slovenije*, Ljubljana, 32–37.
- MIKL, I. 1962, Stražgonjca. – *Varstvo spomenikov* 8, 235.
- MIKL CURK, I. 1996, Arheološki vir k vlogi ženske v rimskem obdobju. – *Ptujski zbornik* 6/1, Ptuj, 157–187.
- MIKL CURK, I. in I. TUŠEK 1985, O središču Poetovione. – *Arheološki vestnik* 36, 285–314.
- MIOČ, P. in M. ŽNIDARČIČ 1989, Osnovna geološka karta, list Maribor in Leibnitz, s tolmačem, Osnovna geološka karta 1 : 100 000. – Beograd.
- OGRIN, M. 2010, *Na Dolinje pri Brezjah na Gorenjskem*. – *Arheologija na avtocestah Slovenije* 14, Ljubljana.
- MURGELJ, I. 2013, *Podsmreka pri Višnji Gori*. – *Arheologija na avtocestah Slovenije* 42, Ljubljana.
- PAHIČ, S. 1955, Staroslovenski grobovi v Brezju pri Zrečah. – *Arheološki vestnik* 6, 324–337.
- PAHIČ, S. 1965a, Črešnjevec. – *Varstvo spomenikov* 9 (1962–1964), 198.
- PAHIČ, S. 1965b, Pragersko. – *Varstvo spomenikov* 9 (1962–1964), 182–183.

- PAHIČ, S. 1967, Spodnja Polskava. – *Varstvo spomenikov* 11 (1966), 116–117, 128.
- PAHIČ, S. 1968, Uničena antična gomila z grobnico v Dogošah pri Mariboru. – *Arheološki vestnik* 19, 321–344.
- PAHIČ, S. 1969, Doslej neraziskan odsek rimske ceste *Celeia–Poetovio*. – *Razprave 1. raz. SAZU* 6, 311–363.
- PAHIČ, S. 1970, Rimska cesta Slovenska Bistrica–Šikole. – *Varstvo spomenikov* 13–14 (1968–1969), 168–169.
- PAHIČ, S. 1972, Velenik pri Pragerskem. – *Varstvo spomenikov* 15 (1970), 165–167.
- PAHIČ, S. 1976, Ostanke rimske ceste v Veleniku pri Pragerskem. – *Arheološki vestnik* 26 (1975), 225–241.
- PAHIČ, S. 1977a, Črešnjevec. – *Varstvo spomenikov* 21, 204–206.
- PAHIČ, S. 1977b, Pragersko. – *Varstvo spomenikov* 21, 244–245, sl. 111.
- PAHIČ, S. 1977c, Spodnja Polskava. – *Varstvo spomenikov* 21, 267–268.
- PAHIČ, S. 1977d, Velenik pri Pragerskem. – *Varstvo spomenikov* 21, 274–276, sl. 146–148.
- PAHIČ, S. 1977e, Seznam rimskih kamnov v Podravju in Pomurju. – *Arheološki vestnik* 28, 13–73.
- PAHIČ, S. 1977f, Novi rimski napisi v Podravju. – *Arheološki vestnik* 28, 74–91.
- PAHIČ, S. 1978, Najdbe z rimske ceste Slovenska Bistrica–Pragersko. – *Arheološki vestnik* 29, 129–289.
- PAHIČ, S. 1981, Brinjeva gora 1953. – *Arheološki vestnik* 32, 71–143.
- PAHIČ, S. 1983, Bistriški svet v davnini. – *Zbornik občine Slovenska Bistrica I*, 39–90.
- PAHIČ, S. 1984, Die Erforschung der Römerstrassen in nordöstlichen Slowenien. – *Arheološki vestnik* 34, 284–287.
- PAVLOVIČ, D. 2013, *Zgodnjesrednjeveška poselitev severovzhodne Slovenije: primer najdišča Nova table pri Murski Soboti*. – Doktorska disertacija. Fakulteta za humanistične študije, Univerza na Primorskem, Koper.
- PLETERSKI, A. 2008, *Zgodnjesrednjeveška naselbina na blejski Pristavi. Najdbe. / Frühmittelalterliche Siedlung Pristava in Bled. Funde*. – *Opera Instituti Archaeologici Sloveniae* 14, Ljubljana.
- PLETERSKI, A. 2010, *Zgodnjesrednjeveška naselbina na blejski Pristavi. Tafonomija, predmeti in čas. / Frühmittelalterliche Siedlung Pristava in Bled. Taphonomie, Fundgegenstände und zeitliche Einnordung*. – *Opera Instituti Archaeologici Sloveniae* 19, Ljubljana.
- PLETERSKI, A. in L. PERŠIČ 2008, Krvavec. – V: M. Guštin (ur.), *Srednji vek. Arheološke raziskave med Jadranskim morjem in Panonsko nižino. / Mittelalter. Archäologische Forschungen zwischen der Adria und der Pannonischen Tiefebene*, Ljubljana, 137–144.
- RADOVANOVIČ, S., V. VARL in I. ŽIBERNA 1996, *Podravje, Maribor, Ptuj A–Ž: priročnik za popotnika in poslovnega človeka*. – Zbirka Slovenija total, Murska Sobota.
- RAGOLIČ, A. 2014, The territory of Poetovio and the boundary between Noricum and Pannonia. Upravno območje Petovione in meja med Norikom in Panonijo. – *Arheološki vestnik* 65, 323–351.
- RAKOVEC, I. 1975, Sesalska favna na ozemlju Slovenije od riške glacialne dobe do naselitve prvih Slovanov. – *Arheološka najdišča Slovenije*, Ljubljana, 40–42.
- RANSZHR 1990, *Registar arheoloških nalaz i nalazišta sjeverozapadne Hrvatske*. – Varaždin.
- REIMER, P. J. et al. 2020, The IntCal20 Northern Hemisphere radiocarbon age calibration curve, 0–55 cal kBP. – *Radiocarbon* 62.
- RIHA, E. 1979, *Die römischen Fibeln aus Augst und Kaiseraugst*. – *Forschungen in Augst* 3, Augst.
- SARIA, B. in J. KLEMENC 1939, *Blatt Rogatec*. – Zagreb.
- SOKOL, V. 1988–1989, Grob br. 7 kulture žarnih polja iz Moravča kod Sesveta (Zagreb). – *Arheološki vestnik* 39–40, 425–436.
- STERING, M. 2007, Funde der Mittleren und Späten Bronzezeit aus Groß St. Florian/Weststmk. – V: G. Tiefengraber (ur.), *Studien zur Mittel- und Spätbronzezeit am Rande der Südostalpen*, Universitätsforschungen für prähistorische Archäologie 148, Bonn, 231–234.
- STOPAR, I. 1991, *Grajske stavbe v vzhodni Sloveniji, 2. knjiga, Med Prekmurjem in porečjem Dravinje*. – Ljubljana.
- STRITAR, A. 1983, Tla in podoba krajin v občini Slovenska Bistrica. – *Zbornik občine Slovenska Bistrica I*, 491–500.
- STRMČNIK GULIČ, M. 1988–89, Bronastodobni naselitveni kompleks v Rabelji vasi na Ptuj. – *Arheološki vestnik* 30–40, 147–170.
- ŠALKOVSKÝ, P. 2001, *Häuser in der frühmittelalterlichen slawischen Welt*. – Nitra.
- ŠAVAL, I. 2009, *Pod Kotom – jug pri Krogu*. – Arheologija na avtocestah Slovenije 7, Ljubljana.
- ŠAVAL, I. in B. KERMAN 2008, *Gornje njive pri Dolgi vasi*. – Arheologija na avtocestah Slovenije 6, Ljubljana.
- ŠAVAL, I. in S. SANKOVIČ 2013, *Nedelica pri Turnišču*. – Arheologija na avtocestah Slovenije 39, Ljubljana.
- ŠAVAL, I. in Š. KARO 2012, *Popava pri Lipovcih 1*. – Arheologija na avtocestah Slovenije 30, Ljubljana.
- ŠERCELJ, A. 1975, Razvoj kvartarne vegetacije. – *Arheološka najdišča Slovenije*, Ljubljana, 37–40.
- ŠTIH, P. 2001, *Ozemlje Slovenije v zgodnjem srednjem veku. Osnovne poteze zgodovinskega razvoja od začetka 6. do konca 9. stoletja*. – Ljubljana.
- ŠTIH, P. in V. SIMONITI 2009, *Na stičišču kultur. Slovenska zgodovina od prazgodovinskih kultur do konca 18. stoletja*. – Ljubljana.
- TERŽAN, B. 1990, *Starejša železna doba na Slovenskem Štajerskem*. – Katalogi in monografije 25, Ljubljana.
- TERŽAN, B. 1999, The Outline of the Urnfield Culture Period in Slovenia. – *Arheološki vestnik* 50, 97–143.

- TERŽAN, B. 2010, Diskusijski prispevek o srednji bronasti dobi v Prekmurju. – *Zbornik soboškega muzeja* 15, 151–171.
- TICA, G. 2008a, Zgodnj srednjeveška naselbina Močna ob Pesnici. – V: M. Guštin (ur.), *Srednji vek. Arheološke raziskave med Jadranskim morjem in Panonsko nižino. / Mittelalter. Archäologische Forschungen zwischen der Adria und der Pannonischen Tiefebene*, Ljubljana, 41–45.
- TICA, G. 2008b, Zgodnj srednjeveško najdišče Kopolje–Pod Malnom. – V: M. Guštin (ur.), *Srednji vek. Arheološke raziskave med Jadranskim morjem in Panonsko nižino. / Mittelalter. Archäologische Forschungen zwischen der Adria und der Pannonischen Tiefebene*, Ljubljana, 157–170.
- TICA, G. 2013, *Močna pri Lenartu*. – *Arheologija na avtocestah Slovenije* 35, Ljubljana.
- TIEFENGRABER, G. 2007, Zum Stand der Erforschung der Mittel- und Spätbronzezeit in der Steiermark, Weststmk. – V: G. Tiefengrabner (ur.), *Studien zur Mittel- und Spätbronzezeit am Rande der Südostalpen. Universitätsforschungen zur prähistorischen Archäologie* 148, Bonn, 67–113.
- TITL, J. 1980, Občina Slovenska Bistrica. Splošni pregled. – *Krajevni leksikon Slovenije, IV. knjiga, Podravje in Pomurje*, Ljubljana, 522–531.
- TITL, J. 1983, Zemljepisni oris občine ter rast prebivalstva. – *Zbornik občine Slovenska Bistrica* 1., Slovenska Bistrica, 25–37.
- TOMANIČ JEVREMOV, M. 2010, Poselitvena slika občine Kidričevo v arheoloških obdobjih. – *Zbornik občine Kidričevo*, Kidričevo, 78–87.
- TOMANIČ JEVREMOV, M., A. TOMAŽ in B. KAVUR 2006, Neolitske in bakrenodobne najdbe s Ptujkega gradu. – V: A. Tomaž (ur.), *Od Sopota do Lengyela, prispevki o kamenodobnih in bakrenodobnih kulturah med Savo in Donavo. / Between Sopot and Lengyel, contributions to stone age and copper age cultures between the Sava and the Danube*, Koper, 175–194.
- TOMAŽIČ, S. in S. OLIČ, Šiman pri Gotovljah. – *Arheologija na avtocestah Slovenije* 9, Ljubljana.
- TURK, P. 2002, Dragomelj – zgodnj srednjeveška naselbina. – V: M. Guštin (ur.), *Zgodnji Slovani. Zgodnj srednjeveška lončenina na obrobju vzhodnih Alp. / Die Frühen Slawen. Frühmittelalterliche Keramik am Rand der Ostalpen*, Ljubljana, 79–88.
- TUŠEK, I. 1986, Ptuj, B. Kulturna dediščina, Spomeniška območja, Arheološka območja. – *Poročilo o delu v letu 1986, Zavod za spomeniško varstvo Maribor*, 41–47.
- TUŠEK, I. 1993, Rimsko grobišče na novi obvoznici ob Potrčevi cesti v Ptuj. – *Ptujski arheološki zbornik ob 100-letnici muzeja in Muzejskega društva (1993)*, Ptuj, 385–448.
- TUŠEK, I. 1996, Arheološka zaščitna izkopavanja pri Koštomaju na Hajdini. – *Ptujski zbornik* 6/1, Ptuj, 199–227.
- VAŘEKA, P. 2004, *Archeologie středověkého domu I, Proměny vesnického obydlí v Evropě v průběhu staletí (6.–15. století)*. – Plzeň.
- VELUŠČEK, A. 2005, Iška Loka – bronastodobno naselje na obrobju Ljubljanskega barja. – *Arheološki vestnik* 56, 73–89.
- VERŠNIK, N., G. RUTAR, T. MULH, B. NADBATH in M. JEREB 2012, *Ocena arheološkega potenciala območja DPN za ureditev železniške postaje Pragersko, metode 1–3, 5–6, CPA*. – Ljubljana (neobjavljeno poročilo).
- VISCHER, G. M. 1681, *Topographia Ducatus Styriae*. – Graz.
- VOMER GOJKOVIČ, M. 2010, Drobci iz davnine v občini Kidričevo. – *Zbornik občine Kidričevo*, Kidričevo, 88–105.
- VOVK KORŽE, A. in F. LOVRENČAK 2004, *Priročnik za spoznavanje prsti na terenu*. – Ljubljana.
- VUKOTIČ, S. 1967, Donjopaleolitska oruđa od valuca tipa „Pebble tool“ na području sjevernog dijela Hrvatskog Zagorja. – *Arheološki vestnik* 18, 9–24.
- ŽIBERNA, I. 2010, Geografske značilnosti občine Kidričevo. – *Zbornik občine Kidričevo*, 60–75.
- ŽIŽEK, T. 2005, *Dolge njive pri Šikolah*. – Diplomsko delo. Oddelek za arheologijo, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani, Ljubljana.
- ŽIŽEK, I. 1996, Zahodna ptujka nekropola – Veronekova njiva (predstavitev). – *Ptujski zbornik* 6/1, Ptuj, 313–348.
- ŽIŽEK, I. 2006, Eneolitska naselbina Hardek. – V: A. Tomaž (ur.), *Od Sopota do Lengyela, prispevki o kamenodobnih in bakrenodobnih kulturah med Savo in Donavo. / Between Sopot and Lengyel, contributions to stone age and copper age cultures between the Sava and the Danube*, Koper, 129–140.

11 Katalog struktur in stratigrafskih enot

V katalogu struktur in stratigrafskih enot (SE) so najprej predstavljene odkrite plasti na najdišču, v sektorju 1 in 2, razporejene po vrsti, kot so bile odkrivane in dokumentirane, od SE 001 do SE 007. Sledijo opisi arheoloških ostalin prazgodovinske, rimskodobne in zgodnesrednjeveške poselitve, kjer vsakemu oštevilčenemu objektu sledijo njegov opis ter opisi jam za stojke ali drugih struktur in formacij, ki ga sestavljajo ali sodijo k objektu ali istočasni naselbini. Opisi jam za stojke in drugih struktur, kjer posamezna številka zajema vkop jame in njeno zapolnitev (od SE 1 do SE 139), so znotraj objektov razporejeni po zaporednih številkah SE. Če so vsebovale arheološke najdbe, so te navedene količinsko in kronološko, v oklepaju pa so navedene tiste, ki so predstavljene v katalogu najdb.

Risbe so v merilu 1 : 20, razen, kjer je navedeno drugače.

Okrajšave

sek.	sektor
P-P	gradbeni profil
pr.	premer
gl.	globina
db.	debelina
dl.	dolžina
š.	širina
vel.	velikost
dokum.	dokumentiran(-a)

11.1 Plasti

SE 001 – plast, ornica, sek. 1 in 2

Temno rjava (10YR3/3) plast peščenega melja s humusom ter različno koncentracijo večjih in manjših prodnikov, preo-rana meliorirana površina. V plasti ornice v sektorju 1 je bilo najdenih 16 odlomkov keramičnih posod, od teh en odlomek prazgodovinske posode nad območjem starejšebro-nastodobnega objekta 12, trije odlomki dveh rimskodobnih posod in pokrovke nad območjem rimskodobnega objekta 14 med gradbenima profiloma P 39–P 40, 9 odlomkov de-vetih zgodnesrednjeveških posod nad območjem zgodnje-srednjeveških objektov 16, 17, 18 med gradbenimi profili P 39–P 40–P 41 ter trije odlomki treh novoveških posod (**G43**) med profiloma P 40–P 41. Na istem območju so bili naj-deni tudi pet kosov rimskodobnih in trije kosi novoveških opek. Med gradbenimi profili P 34–P 35 in P 37–P 38 je bilo pobranih pet odlomkov živalskih kosti, med katerimi je en odlomek podjezične kosti drobnice, en odlomek pripada taksonomsko ožje neopredeljenemu ptiču, trije pa pripada-jo taksonomsko ožje neopredeljivim sesalcem. V sektorju 2 so bili v ornici med gradbenima profiloma P 6–P 7 najdeni dva odlomka dveh novoveških posod (**G53**) in kos istodob-ne opeke. Večja koncentracija prodnikov različnih velikosti je ležala v sektorju 2 na območju poteka rimske ceste v smeri vzhod–zahod in na površini ornice v širšem pasu v smeri proti naselju Pragersko.

SE 002 – plast, sek. 2

Svetlo rumenkasto rjava (10YR6/4) plast peščenega melja s posameznimi drobnimi prodniki in železovimi oksidi, po-plavni sediment. Plast je ležala samo v južnem delu sektorja 2, pod ornico SE 001 in nad plastjo SE 003A ali SE 003.

SE 003A – plast, sek. 2

Svetlo siva (10YR7/2) plast peščenega melja, poplavni se-diment. Ležala je le v južnem delu sektorja 2, pod plastjo SE 002 in nad plastjo SE 003 z rimskodobnimi najdbami.

SE 003 – plast, sek. 1 in 2

Svetlo rjavkasto siva (10YR6/2) plast glinenega melja s posa-meznimi prodniki in drobci oglja. V sektorju 1 je plast ležala pod ornico SE 001 in nad prazgodovinsko plastjo SE 005. V ostanku plasti pod ornico v sektorju 1, med gradbenimi pro-fili P 38–P 39–P 40, na območju ostankov rimskodobnega objekta 14 in jam 90, 93, 97, so bili med večjo zgoščenostjo drobcev oglja najdeni pet odlomkov rimskodobnih posod,

odlomek močno korodiranega železnega predmeta (G17), trije odlomki rimskih opek ter dva odlomka prazgodovinskih posod (območje prazgodovinskih objektov 12, 13). V sektorju 2 je plast SE 003 ležala deloma pod ornico SE 001, deloma pod plastema SE 002 in SE 003A ter nad plastjo SE 004. Med gradbenimi profili P 5–P 12 je plast SE 003 vsebovala zgoščene drobce oglja in rimske opeke. Najdenih je bilo 11 odlomkov rimskodobnih keramičnih posod (G48–G52), železen žebliček (G46), odlomek železnega predmeta z okroglim presekom (G47), 11 kosov rimskodobnih opek ter odlomek dolge kosti taksonomsko ožje neopredeljivega ptiča.

SE 004 – plast, sek. 2.

Sivkasto rjava (10YR5/2) zbita plast peščenega proda. Ležala je pod plastjo SE 003 in nad plastjo SE 005. Na plasti in deloma v njej, na gl. 0,70–0,75 m, med profiloma P 7–P 8 (preseki P2), so ležali trije kosi polomljene rimskodobne strešne opeke, tegule. Plast SE 004 je prekrivala prazgodovinsko kulturno plast SE 005 in je vsaj deloma predstavljala hodno površino v rimskem obdobju. V sektorju 1 plasti SE 004 ni bilo zaznati, kar je pripisati načinu odziva zemljine.

SE 005 – plast, sek. 1 in 2

Temno sivkasto rjava (10YR4/2) plast glinenega melja s posameznimi prodniki ter z drobci oglja in lepa, zgoščenih na območju stavbnih ostalin. V sektorju 1 je plast ležala pod plastjo SE 003 z rimskodobnimi ostalinami in v sektorju 2 pod plastjo SE 004, v obeh sektorjih pa nad geološko osnovo SE 006. V plasti je bilo najdenih 11 odlomkov prazgodovinskih posod, od tega osem odlomkov v sektorju 1 (G1–G4) in trije odlomki v sektorju 2, med njimi odlomek ostenja bronastodobne posode z vrezanim okrasom (G44). V sektorju 1 je na dnu plasti SE 005, med gradbenimi profili P 39–P 40, ležal odlomek starejše bakrenodobne skleda (G1) med ostanki navpičnih kolov verjetno istodobnega objekta 13. Nekoliko višje v plasti, na območju starejšebronastodobnega objekta 12, so ležali trije odlomki prazgodovinskih posod, med njimi odlomka ramena lonca (G2) in dna fine črne posode (G3). En odlomek ostenja z držajem lonca (G4) je ležal v plasti med ostanki objektov 5, 6 in 7, P 35–P 36. Dva odlomka bronastodobnih posod sta ležala na območju objektov 9, 10 in 11 med gradbenimi profili P 36–P 37 in en odlomek ostenja posode vzhodno od jame za stojko SE 89, med profili P 37–P 38. Na jugovzhodnem delu sektorja 2 se je plast stanjšala in prenehala.

SE 005A – plast, sek. 2, P 5–P 6, presek 1

Sivkasto rjava (10YR5/2) plast glinenega melja z drobci oglja in železovimi oksidi. Plast je zapolnjevala jamasto poglabitev v plasti SE 005 pod najstarejšim prodnatim nasutjem (N1) in polnilom južnega obcestnega jarka (B1) rimske ceste.

SE 006 – plast, sek. 1 in 2, geološka osnova

Rumenkasto rjava (10YR5/6) plast glinenega melja, marmorirana. Plast je ležala pod plastjo SE 005 s prazgodovinskimi

naselbinskimi ostalinami in nad plastjo SE 007. V sektorju 2 se je na spodnjem robu plasti zadrževala podtalna voda.

SE 007 – plast, sek. 1 in 2, geološka osnova

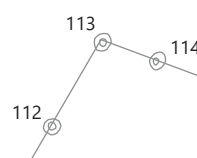
Siva glina, delno sprijeta, z rumeno rjavo marmoracijo. Plast je ležala pod plastjo SE 006.

11.2 Prazgodovina

Bakrena doba

Objekt 13, sek. 1, P 39–P 40

Objekt 13 sestavljajo jame za stojke SE 112, SE 113, SE 114. Tlorisna zasnova objekta je nepopolna. Glede na razporeditev ohranjenih jam za stojke gre za severozahodni del objekta, verjetno pravokotne oblike tlorisa, neznane velikosti in smeri. V primeru, da gre za ostanke manjšega objekta, vel. 1,5 × 0,9 m, je bil postavljen v smeri severovzhod–jugozahod. V plasti med jamami za stojke je bil najden odlomek starejšebakrenodobne skleda (G1).

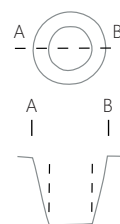
M 1 : 100

SE 112 – jama za stojko, sek. 1, P 39–P 40

Jama ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,22 × 0,2 m, gl. 0,18 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,12 m. Jamo je zapolnjevala temno siva ilovica z drobci oglja in ožganega ilovnatega ometa. V polnilu je ležal odlomek prazgodovinske, starejše bakrenodobne posode.

SE 113 – jama za stojko, sek. 1, P 39–P 40

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,2 m, gl. 0,18 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,12 m. Jamo je zapolnjevala temno siva ilovica z drobci oglja in ožganega ilovnatega ometa.

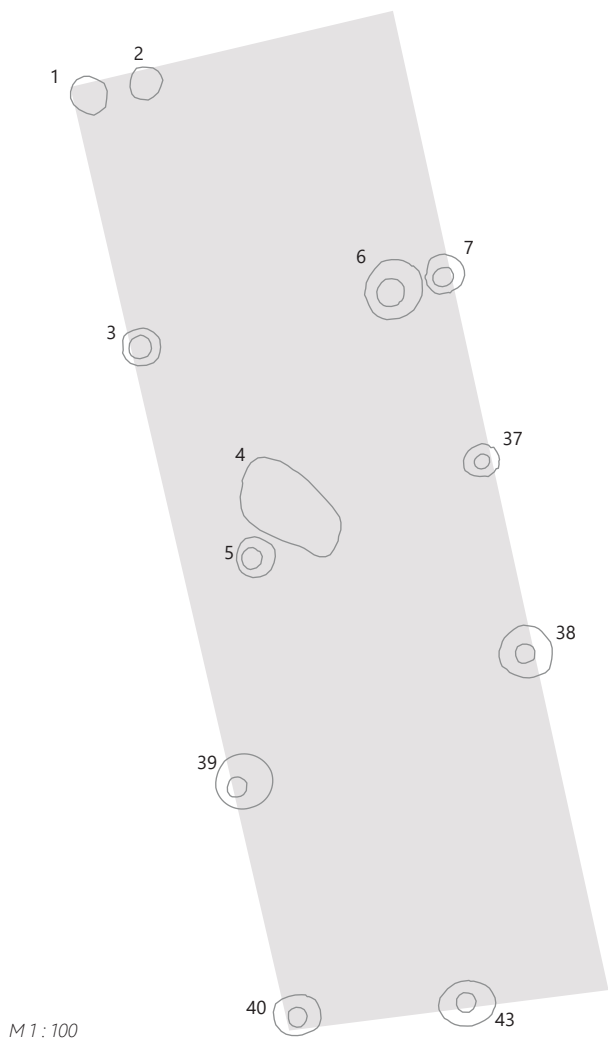
SE 114 – jama za stojko, sek. 1, P 39–P 40

Jama ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. $0,23 \times 0,21$ m, gl. $0,16$ m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. $0,14$ m. Jamo je zapolnjevala temno siva ilovica z drobcu oglja.

Zgodnja bronasta doba

Objekt 5, sek. 1, P 35–P 36

Objekt 5 so sestavljale jame za stojke SE 1, SE 2, SE 3, SE 5, SE 6, SE 7, SE 37, SE 38, SE 39, SE 40, SE 43 in jama 4. Glede na razporeditev jam za stojke, gre za tloris stavbe pravokotne oblike, vel. $9,6\text{--}13 \times 4,4$ m, z vsaj dvema prostoroma. V osrednjem prostoru je steber iz jame za stojko SE 5 dodatno podpiral ostrešje, ob njem pa je bila jama SE 4, brez najdb. Objekt je bil postavljen v smeri SZ–JV oziroma z 10-stopinjskim odklikom stavbne osi stavbe od severa proti zahodu.

SE 1 – jama za stojko, sek. 1, P 35–P 36

Jama ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, vel. $0,61 \times 0,55$ m, gl. $0,26$ m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. $0,26$ m. Jamo je zapolnjevala

temno siva meljasta ilovica z drobcu oglja in redkimi drobcu ožganega ilovnatga ometa.

SE 2 – jama za stojko, sek. 1, P 35–P 36

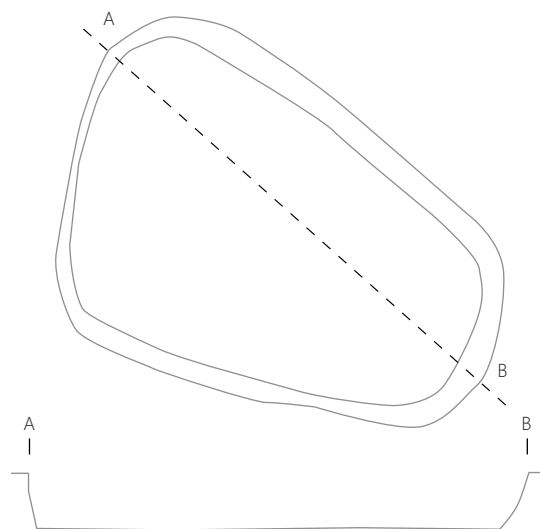
Jama ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, vel. $0,47 \times 0,45$ m, gl. $0,22$ m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. $0,24$ m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcu oglja in redkimi drobcu ožganega ilovnatga ometa.

SE 3 – jama za stojko, sek. 1, P 35–P 36

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. $0,65$ m, gl. $0,25$ m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. $0,28$ m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcu oglja in ožganega ilovnatga ometa. V polnilu je ležal odlomek ostenja prazgodovinske, zgodnjebronastodobne posode.

SE 4 – jama, sek. 1, P 35–P 36

Jama nepravilne ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, vel. $1,32 \times 0,9$ m, gl. $0,15$ m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z redkimi drobcu oglja in ožganega ilovnatga ometa.

SE 5 – jama za stojko, sek. 1, P 35–P 36

Jama ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, vel. $0,55 \times 0,52$ m, gl. $0,24$ m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. $0,26$ m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcu oglja in ožganega ilovnatga ometa.

SE 6 – jama za stojko, sek. 1, P 35–P 36

Jama ovalne oblike tlorisa, vel. $0,8 \times 0,75$ m, gl. $0,18$ m, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, vel. $0,8 \times 0,75$ m, gl. $0,18$ m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. $0,30$ m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcu oglja in redkimi drobcu ožganega ilovnatga ometa.

SE 7 – jama za stojko, sek. 1, P 35–P 36

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,5 m, gl. 0,16 m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. 0,24 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcji oglja in redkimi drobcji ožganega ilovnatnega ometa.

SE 37 – jama za stojko, sek. 1, P 35–P 36

Jama ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in rahlo zaobljenim dnom v preseku, vel. 0,5 × 0,45 m, gl. 0,35 m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. 0,2 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcji oglja in nekaj drobcji ožganega ilovnatnega ometa.

SE 38 – jama za stojko, sek. 1, P 35–P 36

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,75 m, gl. 0,28 m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. 0,24 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcji oglja in redkimi drobcji ožganega ilovnatnega ometa.

SE 39 – jama za stojko, sek. 1, P 35–P 36

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,75 m, gl. 0,27 m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. 0,26 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcji oglja in redkimi drobcji ožganega ilovnatnega ometa, v kateri je ležal majhen odlomek ostenja prazgodovinske posode.

SE 40 – jama za stojko, sek. 1, P 35–P 36

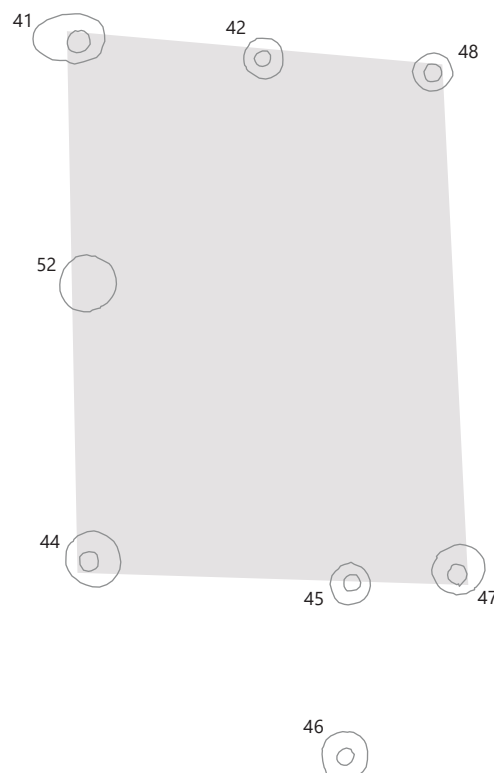
Jama ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, vel. 0,6 × 0,5 m, gl. 0,25 m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. 0,24 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcji oglja in nekaj drobcji ožganega ilovnatnega ometa. Na vzhodnem robu stojke je ležal večji prodnik vel. 0,15 × 0,13 m.

SE 43 – jama za stojko, sek. 1, P 35–P 36

Jama ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, vel. 0,8 × 0,6 m, gl. 0,26 m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. 0,23 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcji oglja in nekaj drobcji ožganega ilovnatnega ometa.

Objekt 6, sek. 1, P 35–P 36

Objekt 6 so sestavljale jame za stojke SE 41, SE 42, SE 44, SE 45, SE 46, SE 47, SE 48, SE 52. Glede na razporeditev jam za stojke, gre za stavbo pravokotne oblike tlorisa, vel. 7,3 × 5 m, postavljeno v smeri sever–jug. V vzhodni steni nismo zaznali ostankov jam za stojke in gre verjetno za proti vzhodu odprto stavbo. Posamezni steber (jama za stojko SE 46) je bil verjetno funkcionalno povezan s stebrom (jama za stojko SE 45) s katerim sta morda tvorila napravo za sušenje kože, oblačil, zelišč idr.

SE 41 – jama za stojko, sek. 1, P 35–P 36

Jama ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in rahlo zaobljenim dnom v preseku, vel. 1 × 0,6 m, gl. 0,28 m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. 0,3 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcji oglja in redkimi drobcji ožganega ilovnatnega ometa.

SE 42 – jama za stojko, sek. 1, P 35–P 36

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in rahlo zaobljenim dnom v preseku, pr. 0,58 m, gl. 0,26 m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. 0,2 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcji oglja in redkimi drobcji ožganega ilovnatnega ometa. V zgornjem delu polnila jame je ležal odlomek prazgodovinske posode (G11).

SE 44 – jama za stojko, sek. 1, P 35–P 36

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,75 m, gl. 0,3 m. Tloris stojke pri dnu, pomaknjene v zahodni del jame, je bil okrogle oblike, pr. 0,26 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcji oglja in ožganega ilovnatnega ometa.

SE 45 – jama za stojko, sek. 1, P 35–P 36

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,55 m, gl. 0,25 m. Tloris stojke pri dnu, pomaknjene v severni del jame, je bil okrogle oblike, pr. 0,22 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcji oglja in ožganega ilovnatnega ometa.

SE 46 – jama za stojko, sek. 1, P 35–P 36

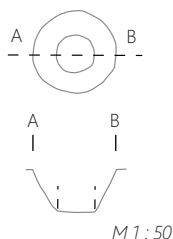
Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,65 m, gl. 0,25 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,23 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcu oglja in ožganega ilovnatega ometa.

SE 47 – jama za stojko, sek. 1, P 35–P 36

Jama nepravilne okroglaste oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, vel. 0,74 × 0,70 m, gl. 0,24 m. Tloris stojke pri dnu, pomaknjene v južni del jame, je bil okrogle oblike, pr. 0,26 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcu oglja in ožganega ilovnatega ometa.

SE 48 – jama za stojko, sek. 1, P 35–P 36

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,55 m, gl. 0,28 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,25 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcu oglja in ožganega ilovnatega ometa.

SE 52 – jama za stojko, sek. 1, P 35–P 36

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,55 m, gl. 0,28 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,22 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcu oglja in ožganega ilovnatega ometa.

Objekt 12, sek. 1, P 39–P 40

Objekt 12 sestavljajo jame za stojke SE 98, SE 126, SE 127. Tlorisna zasnova objekta je nepopolna. Glede na razporeditev ohranjenih jam za stojke gre za stavbo pravokotne oblike tlorisa, vel. 6,2 × 4,8 m, postavljene v smeri zahod–vzhod.

SE 98 – jama za stojko, sek. 1, P 39–P 40

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,3 m, gl. 0,24 m. Tloris stojke pri dnu jame je okrogle oblike, pr. 0,16 m. Jamo je zapolnjevala siva meljasta ilovica z drobcu oglja. V polnilu je ležal odlomek prazgodovinske posode.

SE 126 – jama za stojko, sek. 1, P 39–P 40

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,3 m, gl. 0,14 m. Tloris stojke pri dnu jame je okrogle oblike, pr. 0,13 m. Jamo je zapolnjevala siva ilovica z drobcu oglja.

SE 127 – jama za stojko, sek. 1, P 39–P 40

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,32 m, gl. 0,14 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,16 m. Jamo je zapolnjevala siva ilovica z drobcu oglja.

Srednja bronasta doba

Objekt 1, sek. 1, P 34–P 35

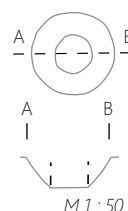
Ostaline objekta 1 sestavljajo jame za stojke SE 15, SE 16, SE 17, SE 19, SE 20, SE 21/21a, SE 130, SE 131, jama SE 18 in plast SE 132, ki označuje tlorisni prostor objekta nekoliko nepravilne pravokotne oblike, vel. 6,3–7 × 3,8–4,2 m.

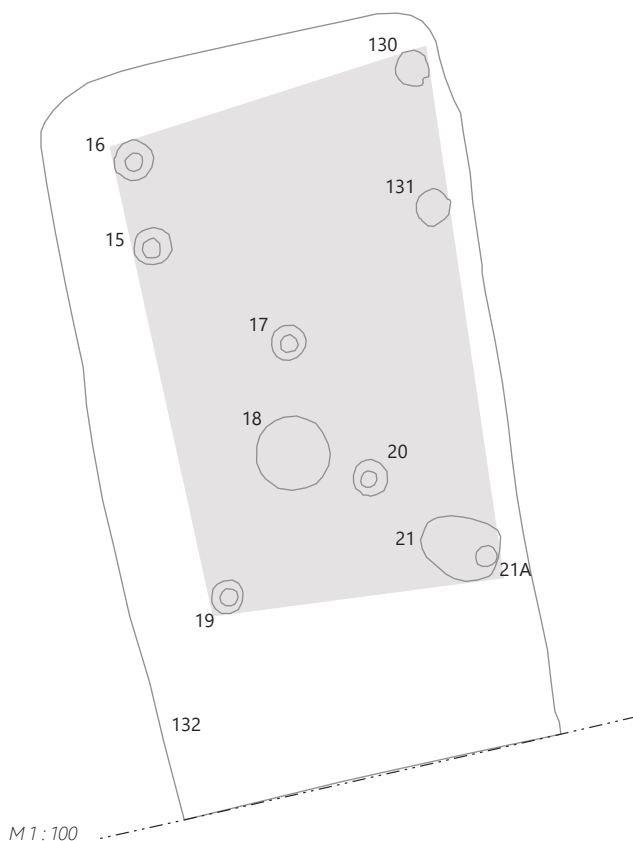
SE 15 – jama za stojko, sek. 1, P 34–P 35

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,5 m, gl. 0,25 m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. 26 cm. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcu oglja in ožganega ilovnatega ometa.

SE 16 – jama za stojko, sek. 1, P 34–P 35

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,55 m, gl. 0,2 m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. 0,25 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcu oglja in ožganega ilovnatega ometa. V polnilu je bil odlomek prazgodovinske keramične posode (G5).

SE 17 – jama za stojko, sek. 1, P 34–P 35

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,45 m, gl. 0,22 m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. 0,22 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcji oglja in ožganega ilovnattega ometa.

SE 18 – jama, sek. 1, P 34–P 35

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 1 m, gl. 0,2 m. Zapolnjevala jo je temno siva meljasta ilovica z drobcji oglja in ožganega ilovnattega ometa.

SE 19 – jama za stojko, P 34–P 35

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,45 m, gl. 0,26 m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. 24 cm. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcji oglja in ožganega ilovnattega ometa.

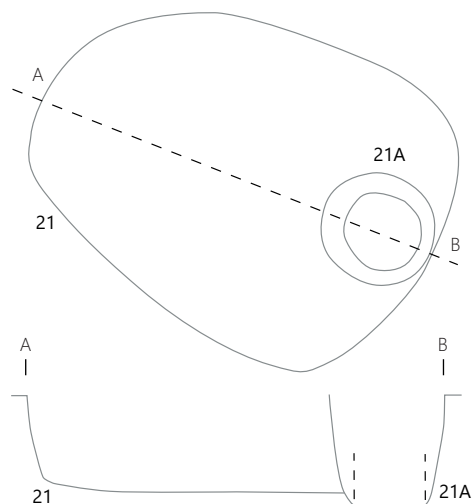
SE 20 – jama za stojko, sek. 1, P 34–P 35

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,5 m, gl. 0,25 m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. 22 cm. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcji oglja in ožganega ilovnattega ometa.

SE 21/21a – jama s stojko, sek. 1, P 34–P 35

Jama nepravilne ovalne oblike tlorisa, z rahlo poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, vel. 1,1 × 0,85 m, gl. 0,26 m. Jamo je zapolnjevala siva meljasta ilovica z drobcji oglja in

ožganega ilovnattega ometa. Ob vzhodnem robu jame so bili dobro zaznavni ostanki navpične stojke/stebra SE 21 a, z zelo temno sivo meljasto ilovico z zgoščenimi drobcji oglja, okrogle oblike tlorisa, pr. 0,3 m in v spodnjem delu pr. 0,2 m. Steber je bil postavljen ob vzhodnem notranjem robu jame SE 21, in je segal do 0,04 m pod nivojem dna jame SE 21, do gl. 0,3 m.

SE 130 – jama za stojko, sek. 1, P 34–P 35

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,4 m, gl. 0,27 m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. 24 cm. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcji oglja in redkimi drobcji ožganega ilovnattega ometa.

SE 131 – jama za stojko, sek. 1, P 34–P 35

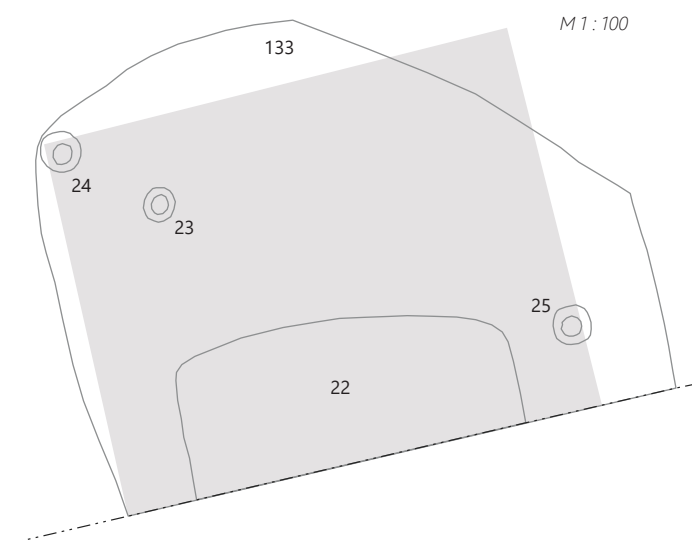
Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,44 m, gl. 0,28 m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. 24 cm. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcji oglja in redkimi drobcji ožganega ilovnattega ometa.

SE 132 – plast, sek. 1, P 34–P 35

Plast rumeno rjave ilovice s sivkasto zelenimi lisami, ki je verjetno posledica vtisnjenih organskih in drugih snovi do 2 cm v geološko podlago, pravokotne oblike, dokum. vel. 10 × 5,2–5,6 m, in označuje prostor objekta 1.

Objekt 2, sek. 1, P 34–P 35

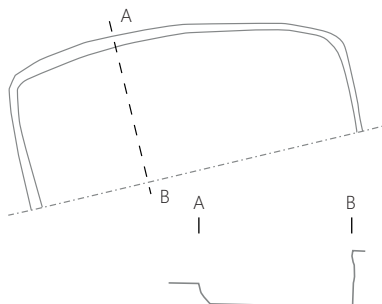
Odkopan in dokumentiran je bil le severni del objekta 2, ki so ga sestavljale jame za stojke SE 23, SE 24, SE 25, jama SE 22 in plast SE 133. Severovzhodni rob objekta je presekala najnovejši jarek SE 136. Prostor objekta 2 označuje plast SE 133, dokum. vel. 7,9 × 6 m. Stavbni objekt je bil postavljen v smeri SSZ–JJV, 1 m vzhodno in nekoliko južneje ob objektu 1. Nadaljeval se je v polje proti jugovzhodu, izven trase nove ceste pragerske obvoznice.

SE 22 – jama, sek. 1, P 34–P 35

Jama, delno odkopana ob južnem robu trase ceste in se je nadaljevala v polje izven trase, je pravokotne oblike tlorisa z rahlo poševnimi stenami, dokum. vel. $4,5 \times 2$ m, gl. $0,25\text{--}0,3$ m. Zapolnjevala jo je temno siva meljasta ilovica z drobcami oglja in redkimi drobcami ožganega ilovnatnega ometa.

M 1:100

SE 23 – jama za stojko, sek. 1, P 34–P 35

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. $0,45$ m, gl. $0,3$ m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. 24 cm. Jama je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcami oglja in redkimi drobcami ožganega ilovnatnega ometa. V zgornjem delu polnila je bil najden odlomek prazgodovinske skleda (G6).

SE 24 – jama za stojko, sek. 1, P 34–P 35

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. $0,55$ m, gl. $0,28$ m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. 26 cm. Jama je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcami oglja in redkimi drobcami ožganega ilovnatnega ometa.

SE 25 – jama za stojko, sek. 1, P 34–P 35

Jama okrogle oblike tlorisa in polkrožnim dnom v preseku, pr. $0,5$ m, gl. $0,15$ m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. $0,24$ m. Jama je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcami oglja in redkimi drobcami ožganega ilovnatnega ometa.

SE 133 – plast, sek. 1, P 34–P 35

Plast rumeno rjave ilovice s sivkasto zelenimi lisami, verjetno kot posledico vtisnjenih organskih in drugih snovi do 3 cm v geološko podlago, pravokotne zaobljene oblike, dokum. vel. $7,9 \times 6$ m, in označuje prostor objekta 2.

Objekt 3, sek. 1, P 34–P 35

Objekt 3 so sestavljale jame za stojke SE 8, SE 9, SE 10, SE 11, SE 12, SE 13, SE 14, SE 26, SE 27, SE 28, SE 29, SE 30, SE 31 in plast SE 134. Razporeditve jam za navpične stebre v severni (SE 9, SE 8, SE 31) in vzhodni (SE 31, SE 30, SE 29) steni kažejo, da gre za ostanke stavbe pravokotne oblike tlorisa, vel. $8,6 \times 4,1$ m, postavljene v smeri vzhod–zahod s 4-stopinjskim odklikom severovzhodnega vogala od vzhoda proti severu. Jame za stojke (SE 26, SE 27a, b, SE 28) ob jugovzhodnem vogalu stavbe nakazujejo, da je bil k stavbi dograjen $2,6 \times 1,5\text{--}1,8$ m velik nadkrit zaprt prostor z verjetnim, proti jugozahodu podaljšanim nadstreškom. Recentni jarek SE 136 je uničil tako ostanke nosilnih stebrov jugozahodnega vogala stavbe kot morebitnega nadstreška. Plast SE 134, vel. $11 \times 6,9$ m, nakazuje prostor stavbe.

SE 8 – jama za stojko, P 34–P 35

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. $0,45$ m, gl. $0,22$ m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. $0,2$ m. Jama je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcami oglja in redkimi drobcami ožganega ilovnatnega ometa.

SE 9 – jama za stojko, sek. 1, P 34–P 35

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. $0,5$ m, gl. $0,26$ m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. $0,2$ m. Jama je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcami oglja in redkimi drobcami ožganega ilovnatnega ometa.

SE 10 – jama za stojko, sek. 1, P 34–P 35

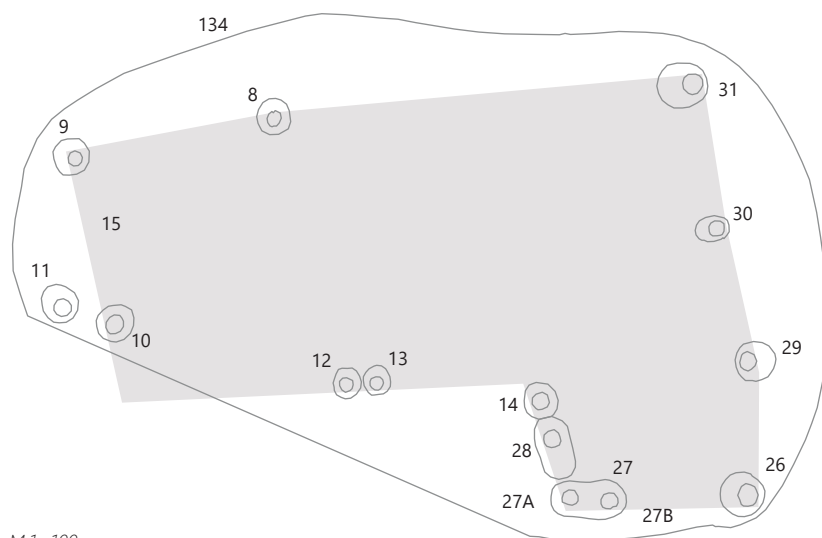
Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. $0,33$ m, gl. $0,15$ m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. $0,2$ m. Jama je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcami oglja in redkimi drobcami ožganega ilovnatnega ometa.

SE 11 – jama za stojko, sek. 1, P 34–P 35

Jama okrogle oblike v tlorisu, pr. $0,5$ m, gl. $0,2$ m, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. $0,24$ m. Jama je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcami oglja in redkimi drobcami ožganega ilovnatnega ometa.

SE 12 – jama za stojko, P 34–P 35

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. $0,36$ m, gl. $0,3$ m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. $0,18$ m. Jama je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcami oglja in redkimi drobcami ožganega ilovnatnega ometa.

M 1 : 100

SE 13 – jama za stojko, sek. 1, P 34–P 35

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,37 m, gl. 0,25 m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. 0,18 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcji oglja in redkimi drobcji ožganega ilovnattega ometa.

SE 14 – jama za stojko, sek. 1, P 34–P 35

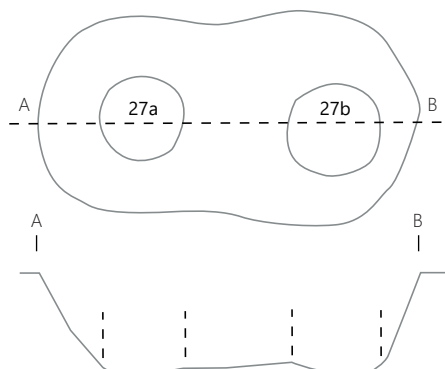
Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,5 m, gl. 0,20 m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. 0,2 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcji oglja in redkimi drobcji ožganega ilovnattega ometa.

SE 26 – jama za stojko, sek. 1, P 34–P 35

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,62 m, gl. 0,30 m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. 0,28 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcji oglja in redkimi drobcji ožganega ilovnattega ometa.

SE 27 – jama za stojki A in B, sek. 1, P 34–P 35

Jama nepravilne ovalne, ledvičaste oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, vel. 1 × 0,55 m, gl. 0,26 m. V jami so bili zaznavni ostanki dveh stojk, vtisnjeni v dno jame SE 27, pri dnu okrogle oblike tlorisa, stojka A v pr. 0,22 m in stojka B v pr. 0,24 m. Jamo je zapolnjevala

temno siva meljasta ilovica z drobcji oglja in redkimi drobcji ožganega ilovnattega ometa. V zgornjem delu polnila je ležal odlomek prazgodovinske lončenine (G7).

SE 28 – jama za stojko, sek. 1, P 34–P 35

Jama ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,82 × 0,48 m, gl. 0,24 m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. 0,2 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcji oglja in redkimi drobcji ožganega ilovnattega ometa.

SE 29 – jama za stojko, sek. 1, P 34–P 35

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr.

0,55 m, gl. 0,26 m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. 0,23 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcji oglja in redkimi drobcji ožganega ilovnattega ometa.

SE 30 – jama za stojko, sek. 1, P 34–P 35

Jama ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, vel. 0,45 × 0,35 m, gl. 0,25 m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. 0,25 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcji oglja in redkimi drobcji ožganega ilovnattega ometa.

SE 31 – jama za stojko, sek. 1, P 34–P 35

Jama ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, vel. 0,7 × 0,6 m, gl. 0,22 m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. 0,28 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcji oglja in redkimi drobcji ožganega ilovnattega ometa.

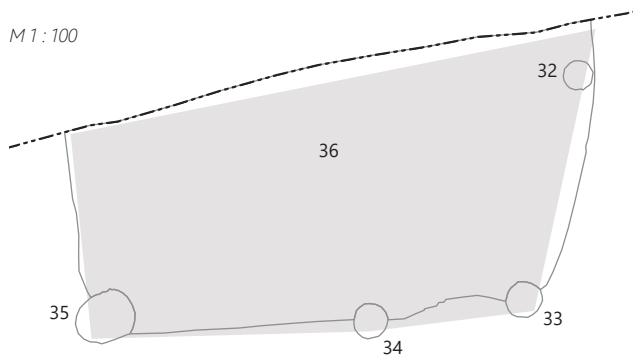
SE 134 – plast, sek. 1, P 34–P 35

Rumeno rjava plast s sivkasto zelenimi lisami, ki so posledica organskih in drugih elementov na prostoru prazgodovinskega objekta 3, ovalne oblike tlorisa, vel. 11 × 6,9 m, gl. do 0,03 m.

Objekt 4, sek. 1, P 34–P 35

Objekt 4, delno odkopan in dokumentiran ob severnem robu trase pragerske obvoznice in se je nadaljeval v polje severno od tod, so sestavljale jame za stojke SE 32, SE 33, SE 34, SE 35 in plast SE 36. Razporeditev jam za stojke v južni steni objekta kaže, da je bil širok ali dolg 6 m, verjetno pravokotne oblike tlorisa. Njegov prostor nakazuje plast SE 36, dokum. vel. 6,6–7,3 × 2,8–3,6 m. Glede na to, da je južna stena objekta 4 (SE 33, SE 34, SE 35) skoraj vzporedna s severno steno objekta 3, oddaljenega dobre 3 m, gre verjetno za sočasno zgrajeni stavbi.

M 1 : 100

SE 32 – jama za stojko, sek. 1, P 34–P 35

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, vel. 0,4 m, gl. 0,27 m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. 0,2 m. Jama je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcji oglja in redkimi drobcji ožganega ilovnatnega ometa.

SE 33 – jama za stojko, sek. 1, P 34–P 35

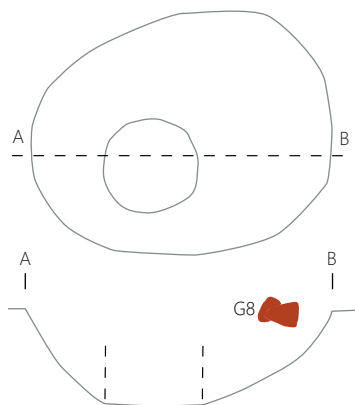
Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, vel. 0,5 m, gl. 0,3 m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. 0,23 m. Jama je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcji oglja in redkimi drobcji ožganega ilovnatnega ometa.

SE 34 – jama za stojko, sek. 1, P 34–P 35

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, vel. 0,45 m, gl. 0,25 m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. 0,2 m. Jama je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcji oglja in redkimi drobcji ožganega ilovnatnega ometa.

SE 35 – jama za stojko, sek. 1, P 34–P 35

Jama nepravilne ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, vel. 0,8 × 0,65 m, gl. 0,25 m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. 0,26 m. Jama je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcji oglja in redkimi drobcji ožganega ilovnatnega ometa. V zgornjem delu polnila je ležala fragmentirana stožčasta utež (G8).

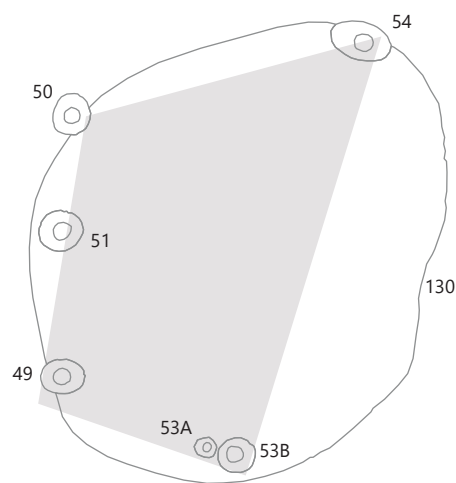
SE 36 – plast, sek. 1, P 34–P 35

Sivorjava plast s sivkasto zelenimi lisami, ki so posledica organskih in drugih elementov na prostoru prazgodovinskega objekta 4, dokum. vel. 6,6–7,3 × 2,8–3,6 m, gl. 0,03–0,06 m. V plasti je ležal majhen odlomek ostenja prazgodovinske posode, blizu jame za stojko SE 35 so ležali odlomki dveh stožčastih keramičnih uteži (G9, G10).

Objekt 7, sek. 1, P 35–P 36/P 37

Objekt 7 so sestavljale jame za stojke SE 49, SE 50, SE 51, SE 53A, SE 53B, SE 54 in plast SE 135. Glede na razporeditev jam za stojke gre za tlorisno zasnovo objekta v obliki nepravilnega trapeza, postavljenega v smeri sever–jug. Zahodna stena je dolga 3,8 m, severna 4,3 m, jugozahodna 2,8 m in vzhodna stena 6,1 m. Prostor stavbe določa plast SE 135, vel. 6,2 × 5,5 m.

M 1 : 100

SE 49 – jama za stojko, sek. 1, P 35–P 36

Jama ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, vel. 0,6 × 0,5 m, gl. 0,2 m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. 0,25 m. Jama je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcji oglja in redkimi drobcji ožganega ilovnatnega ometa.

SE 50 – jama za stojko, sek. 1, P 35–P 36

Jama ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, vel. 0,55 × 0,5 m, gl. 0,28 m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. 0,23 m. Jama je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z večjo koncentracijo drobcev oglja in redkimi drobcji ožganega ilovnatnega ometa.

SE 54 – jama za stojko, sek. 1, P 36–P 37

Jama ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, vel. 0,86 × 0,51 m, gl. 0,22 m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. 0,28 m. Jama je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z večjo koncentracijo drobcev oglja in redkimi drobcji ožganega ilovnatnega ometa.

SE 51 – jama za stojko, sek. 1, P 35–P 36

Jama ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, vel. $0,6 \times 0,55$ m, gl. $0,24$ m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. $0,24$ m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcu oglja in redkimi drobcu ožganega ilovnatnega ometa.

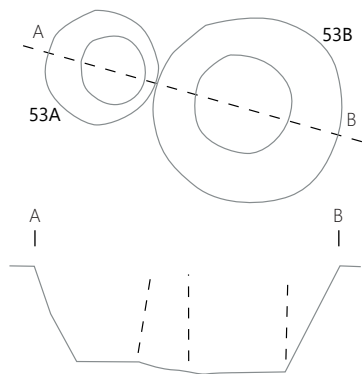

SE 53A – jama za stojko, sek. 1, P 35–P 36

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. $0,3$ m, gl. $0,25$ m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. $0,17$ m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcu oglja in redkimi drobcu ožganega ilovnatnega ometa.

SE 53B – dvojna jama za stojko, sek. 1, P 35–P 36

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. $0,5$ m, gl. $0,28$ m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. $0,26$ m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcu oglja in redkimi drobcu ožganega ilovnatnega ometa.

SE 135 – plast, sek. 1, P 35–P 36/P 37

Rumeno rjava plast s sivkasto zelenimi lisami, ki so posledica organskih in drugih elementov na prostoru prazgodovinskega objekta 7, vel. $6,2 \times 5,5$ m, db. do $0,04$ m v geološki osnovi SE 6.

Objekt 9, sek. 1, P 36–P 37

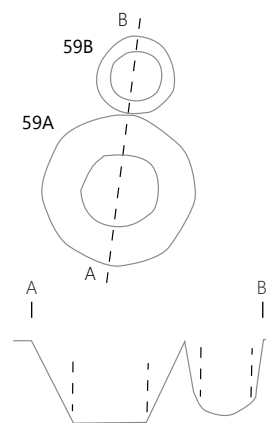
Objekt 9 so sestavljale jame za stojke SE 59 A, SE 59 B, SE 60, SE 61, SE 62, SE 63, SE 64, SE 65 A, SE 66, SE 67 in jarek SE 65 B. Glede na razporeditev jam za stojke, gre za stavbo pravokotne oblike tlorisa, vel. $7,5\text{--}7,9 \times 6,2$ m, postavljene v smeri severozahod–jugovzhod, s 5-stopinjskim odklikom vzhodnega vogala severne stene (SE 66) od vzhoda proti jugu. Vse ostaline stavbne konstrukcije niso bile zaznavne. K stavbni zasnovi je gotovo sodila jama za stojko SE 65, ki je bila v osi stavbe (z jama za stojko SE 61) pomaknjena za 2 m izven jugovzhodne stene (SE 64–SE 66) in katere steber je bil nosilec podaljšane dvokapne strehe ali dodaten opornik objekta.

SE 59A – jama za stojko, sek. 1, P 36–P 37

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. $0,4$ m, gl. $0,22$ m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. $0,2$ m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcu oglja in ožganega ilovnatnega ometa.

SE 59B – jama za stojko, sek. 1, P 36–P 37

Jama okrogle oblike v tlorisu, pr. $0,21$ m, gl. $0,2$ m, s poševnimi stenami in zaobljenim dnom v preseku. Tloris stojke – kola pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. $0,14$ m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcu oglja in ožganega ilovnatnega ometa.

SE 60 – jama za stojko, sek. 1, P 36–P 37

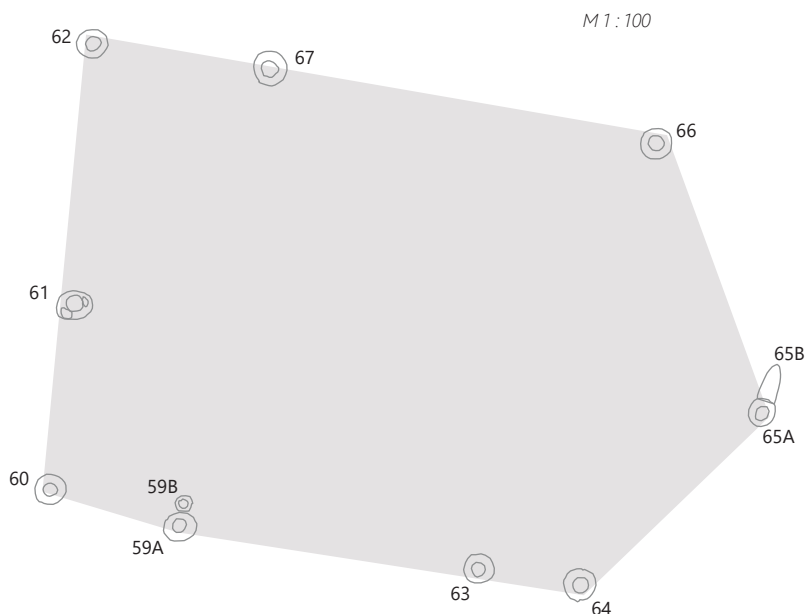
Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. $0,4$ m, gl. $0,2$ m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. $0,2$ m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcu oglja in ožganega ilovnatnega ometa.

SE 62 – jama za stojko, sek. 1, P 36–P 37

Jama ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in rahlo zaobljenim dnom v preseku, vel. $0,45 \times 0,4$ m, gl. $0,2$ m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. $0,22$ m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcu oglja in ožganega ilovnatnega ometa.

SE 61 – jama za stojko, sek. 1, P 36–P 37

Jama ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in rahlo zaobljenim dnom v preseku, vel. $0,42 \times 0,36$ m, gl. $0,15$ m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. $0,2$ m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z večjo koncentracijo oglja na mestu stojke in drobcu ožganega ilovnatnega ometa. Ob ostankih stebra sta ležala prodnika, vzhodno

manjši (vel. 8×5 cm) in jugozahodno večji (vel. 14×8 cm), ki sta steber v zasutju dodatno utrjevala.

SE 63 – jama za stojko, sek. 1, P 36–P 37

Jama ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, vel. $0,42 \times 0,4$ m, gl. $0,17$ m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. $0,2$ m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcami oglja in ožganega ilovnatnega ometa.

SE 64 – jama za stojko, sek. 1, P 36–P 37

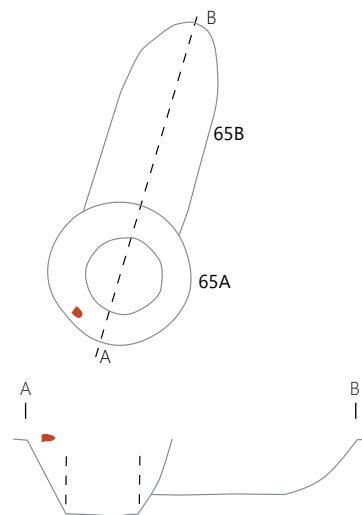
Jama ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, vel. $0,45 \times 0,42$ m, gl. $0,24$ m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. $0,21$ m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcami oglja in ožganega ilovnatnega ometa.

SE 65A – jama za stojko, sek. 1, P 36–P 37

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. $0,38$ m, gl. $0,2$ m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. $0,2$ m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcami oglja in ožganega ilovnatnega ometa. V polnilu so ležali drobcami živalskih kosti in majhen odlomek ostenja prazgodovinske posode.

SE 65B – jarek, sek. 1, P 36–P 37

Jarek severovzhodno ob jami za stojko SE 65 A, s poševnimi stenami in ravnim dnom, dl. $0,49$ – $0,53$ m, š. $0,24$ m, gl. $0,15$ m. Zapolnjevala ga je siva meljasta ilovica z drobcami oglja in ožganega ilovnatnega ometa.

SE 66 – jama za stojko, sek. 1, P 36–P 37

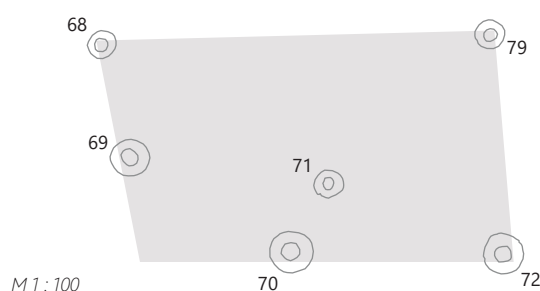
Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. $0,4$ m, gl. $0,2$ m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. $0,22$ m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcami oglja in ožganega ilovnatnega ometa. V polnilu je ležal odlomek prazgodovinske posode (G12).

SE 67 – jama za stojko, sek. 1, P 36–P 37

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. $0,45$ m, gl. $0,22$ m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. $0,21$ m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcami oglja in ožganega ilovnatnega ometa. V polnilu je ležal majhen odlomek ostenja prazgodovinske, bronzastodobne posode.

Objekt 10, sek. 1, P 36–P 37

Objekt 10 so sestavljale jame za stojke SE 68, SE 69, SE 70, SE 71, SE 72, SE 79. Glede na razporeditev jam za stojke gre za stavbo pravokotne oblike tlorisa, vel. $5,4 \times 3,2$ m, postavljene v smeri vzhod–zahod.

SE 68 – jama za stojko, sek. 1, P 36–P 37

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,4 m, gl. 0,28 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,2 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z večjo koncentracijo oglja.

SE 69 – jama za stojko, sek. 1, P 36–P 37

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,5 m, gl. 0,24 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,25 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z večjo koncentracijo oglja. V polnilu je ležal odlomek ostenja prazgodovinske, starejše-bakrenodobne posode.

SE 70 – jama za stojko, sek. 1, P 36–P 37

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,6 m, gl. 0,24 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,23 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcu oglja.

SE 71 – jama za stojko, sek. 1, P 36–P 37

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,4 m, gl. 0,22 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,18 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z večjo koncentracijo oglja.

SE 72 – jama za stojko,
sek. 1, P 36–P 37

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,55 m, gl. 0,28 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,22 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z večjo koncentracijo oglja. V polnilu je ležal odlomek ustja prazgodovinske posode (G13).

SE 79 – jama za stojko, sek. 1, P 36–P 37

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,4 m, gl. 0,23 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,18 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcu oglja. V polnilu je ležal odlomek ostenja prazgodovinske posode.

Posamezna jama**SE 123** – jama, sek. 1, P 39–P 40

Jama nepravilne okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, vel. 1,55 × 1,52 m, gl. 0,22 m.

Jamo je zapolnjevala siva ilovica z drobcu oglja in ožganega ilovnatga ometa (lepa). V polnilu so ležali trije odlomki treh prazgodovinskih posod (G14, G15, G16).

Prazgodovina, neopredeljeno**Objekt 8, sek. 1, P 35–P 36/P 37**

Objekt 8, ki je bil odkopan delno ob južnem robu izkopnega polja, so sestavljale jame za stojke SE 55, SE 56, SE 57, SE 58 (severozahodna stena) in jami za stojko SE 77, SE 78 (severovzhodna stena). Gre za ostaline stavbe pravokotne oblike tlorisa, dolžine vsaj 10 m, postavljene v smeri severovzhod–jugozahod. Južni del stavbe se neraziskan nadaljuje v polje proti jugovzhodu.

SE 55 – jama za stojko, sek. 1, P 35–P 36

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,5 m, gl. 0,22 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,2 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z večjo koncentracijo oglja.

SE 56 – jama za stojko, sek. 1, P 35–P 36

Jama ovalne oblike tlorisa, s poševno steno proti jugovzhodu in ravnim dnom v preseku, vel. 0,6 × 0,5 m, gl. 0,3 m. Tloris stojke, navpično postavljene na severozahodnem robu jame, je bil okrogle oblike, pr. 0,25 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcu oglja in redkimi drobcu ožganega ilovnatga ometa.

SE 57 – jama za stojko, sek. 1, P 35–P 36

Jama ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami proti jugovzhodu in ravnim dnom v preseku, vel. 0,6 × 0,5 m, gl. 0,26 m. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. 0,23 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcu oglja in redkimi drobcu ožganega ilovnatga ometa.

SE 58 – jama za stojko, sek. 1, P 36

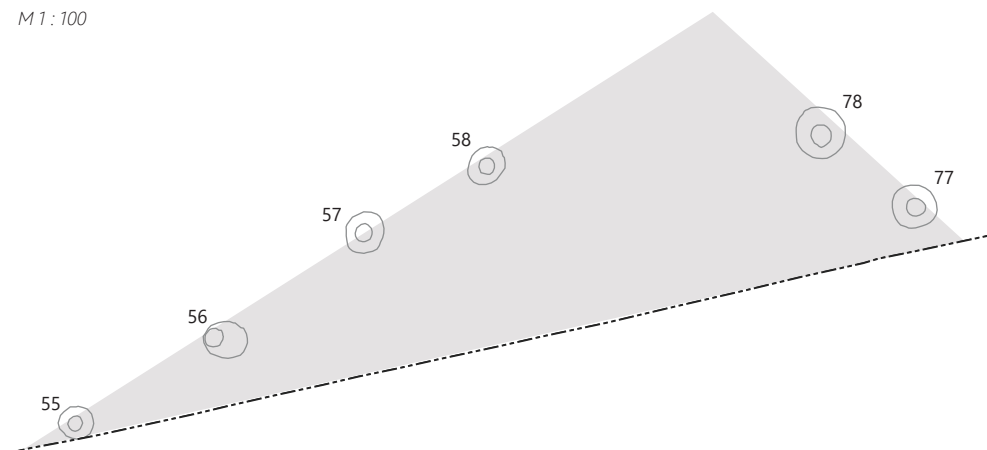
Jama ovalne oblike v tlorisu, vel. 0,55 × 0,5 m, gl. 0,3 m, s poševnimi stenami proti jugovzhodu in ravnim dnom v preseku. Tloris stojke pri dnu je bil okrogle oblike, pr. 0,24 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcu oglja in redkimi drobcu ožganega ilovnatga ometa.

SE 77 – jama za stojko, sek. 1, P 36–P 37

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,6 m, gl. 0,26 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,22 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z večjo koncentracijo oglja in redkimi drobcu ožganega ilovnatga ometa.

SE 78 – jama za stojko, sek. 1, P 36–P 37

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,7 m, gl. 0,3 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,26 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcu oglja in redkimi drobcu ožganega ilovnatga ometa.

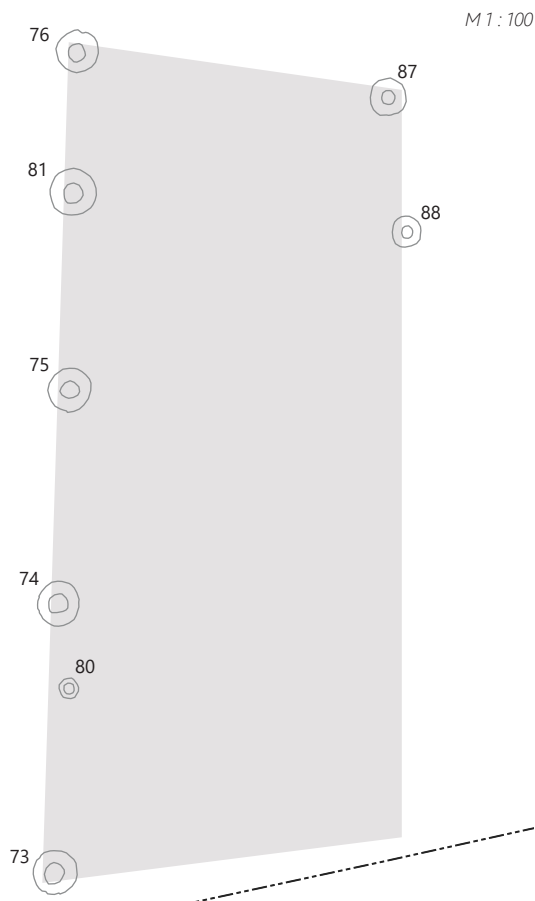

Objekt 11, sek. 1, P 36–P 37/P 38

Objekt 11 so sestavljale jame za stojke SE 73, SE 74, SE 75, SE 76, SE 80, SE 81, SE 87, SE 88. Glede na razporeditev jam za stojke, dobro razpoznavnih v zahodni in severni strani objekta, gre za stavbo pravokotne oblike v tlorisu, vel. $11,4 \times 4,4$ m, postavljene v smeri sever–jug. Ostalih stavbnih ostalin ni bilo zaznanih.

SE 73 – jama za stojko, sek. 1, P 36–P 37

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,6 m, gl. 0,35 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,26 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcami oglja.

SE 74 – jama za stojko, sek. 1, P 36–P 37

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,6 m, gl. 0,25 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,24 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z večjo koncentracijo drobcev oglja.

SE 75 – jama za stojko, sek. 1, P 36–P 37

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,6 m, gl. 0,23 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,24 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcami oglja.

SE 76 – jama za stojko, sek. 1, P 36–P 37

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,55 m, gl. 0,28 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,24 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcami oglja.

SE 80 – jama za stojko, sek. 1, P 36–P 37

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,2 m, gl. 0,26 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,14 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z večjo koncentracijo drobcev oglja.

SE 81 – jama za stojko, sek. 1, P 36–P 37

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,6 m, gl. 0,3 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,24 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z večjo koncentracijo drobcev oglja.

SE 87 – jama za stojko, sek. 1, P 37–P 38

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,5 m, gl. 0,12 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,18 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcami oglja.

SE 88 – jama za stojko, sek. 1, P 37–P 38

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,4 m, gl. 0,10 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,14 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcami oglja.

Posamezni prazgodovinski jami, ki nista povezani v tlorise objektov

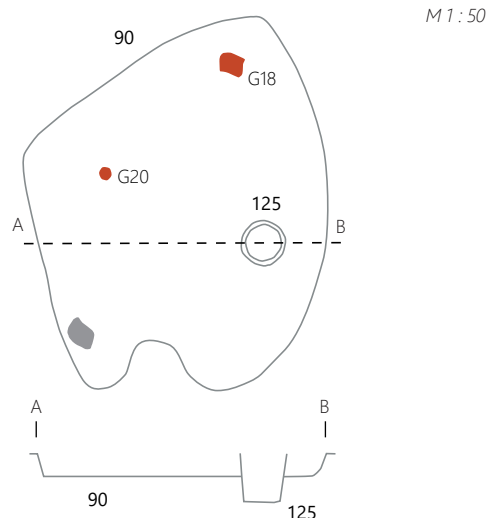
SE 115 – jama za stojko, sek. 1, P 40–P 41

Jama nepravilne ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in rahlo poševnim dnom v preseku, vel. 0,66 × 0,50 m, gl. 0,26–0,3 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,2 m. Jamo je zapolnjevala temno siva ilovica z drobcami oglja in ožganega ilovnatga ometa. V polnilu je ležal odlomek ostenja prazgodovinske, bronastodobne posode.

SE 116 – jama za stojko, sek. 1, P 40–P 41

Jama ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, vel. 0,31 × 0,27 m, gl. 0,16 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,12 m. Jamo je zapolnjevala temno siva ilovica z drobcami oglja. Ležala je južno ob jami za stojko SE 115.

zgodnjebronastodobnih posod in trije odlomki treh rimsko-dobnih posod (G18, G19, G20). Ob vzhodnem robu jame so bili ostanki vkopane stojke – stebra SE 125.

11.3 Rimska doba, rimska cesta

Objekt 14, sek. 1, P 38–P 39–P 40

Objekt 14 so sestavljale jame za stojke SE 91, SE 92, SE 94, SE 95, SE 124, SE 125 in jami SE 90, SE 93. Glede na razporeditev ohranjenih jam za stojke, gre za stavbo pravokotne oblike tlorisa z dvema prostoroma, dokum. vel. 5–6 × 4,2 m, postavljene v smeri sever–jug.

SE 90 – jama, sek. 1, P 38/P 39/P 40

Jama nepravilne ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, vel. 2,5 × 2 m, gl. 0,15 m. Jamo je zapolnjevala sivorjava ilovica z drobcami oglja, nekaj prodniki in odlomki kamenja (vel. 0,18 × 0,14 m). V polnilu so ležali dva odlomka ostenj dveh prazgodovinskih,

SE 91 – jama za stojko, sek. 1, P 38–P 39

Jama ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, vel. 0,45 × 0,4 m, gl. 0,35 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,22 m. Jamo je zapolnjevala sivorjava ilovica z drobcami oglja in drobcami ožganega ilovnatga ometa.

SE 92 – jama za stojko, sek. 1, P 38–P 39

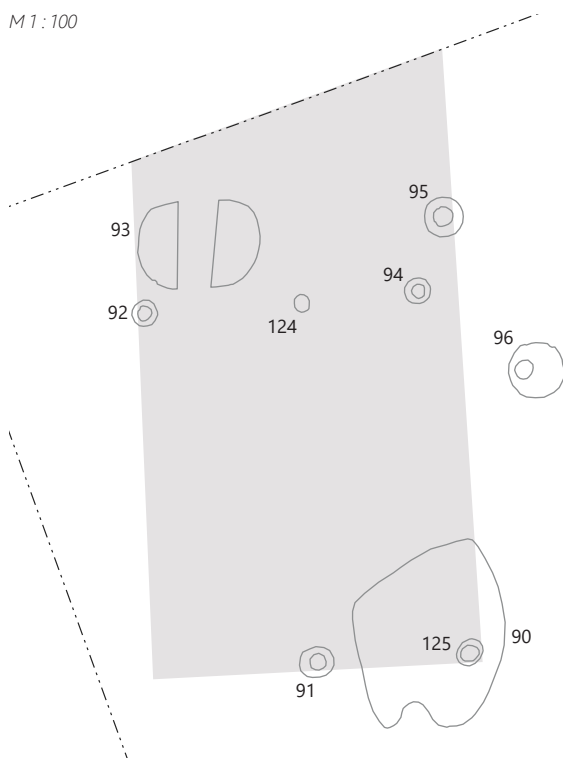
Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,3 m, gl. 0,13 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,18 m. Jamo je zapolnjevala sivorjava ilovica z drobcami oglja in drobcami ožganega ilovnatga ometa.

SE 93 – jama, sek. 1, P 38–P 39

Jama okroglasto ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, vel. 1,6 × 1,13 m, gl. 0,3 m. Jamo je zapolnjevala sivorjava ilovica z drobcami oglja in redkimi drobcami ožganega ilovnatga ometa. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,18 m. V polnilu sta ležala odlomek železnega predmeta (G21) in odlomek ostenja rimske kuhinjske posode, okrašene z glavničnim okrasom (G22). Jama je bila presekana z drenažnim jarkom SE 137 iz druge polovice 20. stoletja.

SE 94 – jama za stojko, sek. 1, P 39–P 40

Jama okroglasto ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in poševnim dnom v preseku, vel. 0,32 × 0,3 m, gl. 0,12–0,16 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,18 m. Jamo je zapolnjevala sivorjava ilovica z drobcami oglja in redkimi drobcami ožganega ilovnatga ometa. V polnilu sta ležala odlomek ostenja zgodnjebronastodobne posode in odlomek ostenja rimske kuhinjske posode, okrašene z glavničnim okrasom (G23).

SE 95 – jama za stojko, sek. 1, P 39–P 40

Jama okrogle oblike tloris, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,55 m, gl. 0,16 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,24 m. Jamo je zapolnjevala sivorjava ilovica z drobcu oglja in redkimi drobcu ožganega ilovnatga ometa. V polnilu sta ležala odlomek ostenja zgodnjebronastodobne posode in odlomek ostenja rimske kuhinjske posode.

SE 124 – jama stojko, sek. 1, P 38–P 39

Jama okrogle oblike tloris, s poševnimi stenami in koničastim dnom v preseku, pr. 0,19 m, gl. 0,16 m. Jamo je zapolnjevala sivorjava ilovica z drobcu oglja in redkimi drobcu ožganega ilovnatga ometa. V polnilu je ležal odlomek ostenja rimske kuhinjske posode (G24).

SE 125 – jama stojko, sek. 1, P 38–P 39

Ostanki stojke – stebra, vkopanega v jamo SE 90. Jama stojke je bila okrogle oblike tloris, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, zgoraj pr. 0,3 m, spodaj pr. 0,24 m, gl. 0,32 m. Jamo je zapolnjevala sivorjava ilovica z drobcu oglja in drobcu ožganega ilovnatga ometa

Posamezna rimskodobna jama za stojko

SE 96 – jama za stojko, sek. 1, P 39–P 40

Jama okrogle oblike tloris, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,55 m, gl. 0,18 m. Tloris stojke v zgornjem delu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,22 m, in v dnu jame pr. 0,19 m. Spodnji rob stojke je bil poševen in za 0,04 do 0,06 m nižji od dna jame, do gl. 0,24–0,26 m. Jamo je zapolnjevala sivorjava ilovica z drobcu oglja in redkimi drobcu ožganega ilovnatga ometa. V polnilu sta ležala prodnik in odlomek ostenja rimske namizne posode (G25).

Posamezna rimskodobna jama

SE 97 – jama, sek. 1, P 39–P 40

Jama ovalne oblike tloris, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, vel. 1,25 × 1,105 m, gl. 0,2 m. Jamo je zapolnjevala sivorjava ilovica z drobcu oglja in redkimi drobcu ožganega ilovnatga ometa. V polnilu so ležali odlomek ostenja domnevno zgodnjebronastodobne posode in trije odlomki rimskih kuhinjskih posod (G26, G27, G28).

Rimska cesta, sek. 2, sonda, presek P1

Ohranjena prodnata nasutja (N) cestišča so segala od 0,25/0,30 do 0,55/0,60 m pod površino polja. Velikost prodnikov je bila 0,5–5 cm, posameznih tudi 10–12 cm. Prvi dve plasti prod (N1, N2) sta bili nasuti na posebej prirejen rahlo vpet teren, ki so ga tvorile ostanke zbite plasti SE 004, plast SE 005 in SE 005A, dodatno utrjen z lesenimi piloti (K1–6). Prvotno cestišče širine 7,5 m sta omejevala obcestni jarek A na severni in jarek B na južni strani. Cestišče je bilo razširjeno z izgradnjo odcepa proti jugovzhodu z zbito prodnato plastjo N3 in bilo v celoti prekrito s plastmi prod N4, N4a ter kasneje s plastmi N5, N6. Na južni strani cestišča so prodnate

plasti pred obcestnim jarkom C utrjevali leseni piloti K9, K10, K11, na severni strani pa sta plasti prod pred obcestnim jarkom A zadrževala lesena pilota K7 in K8. Zgornja ohranjena plast prodnega nasutja N5 tik pod ornico, med pilotoma K8 in K9, nakazuje 9 metrov široko cestišče.

Prodna nasutja cestišča (N)

N1 – plast prod s sivorjavim (10YR5/2) peščenim meljem;

N2 – plast prod s sivim (10YR6/1) peščenim meljem;

N3 – plast rjavega (7,5YR5/6) peščenega melja s prodniki;

N4 – plast prod, svetlo rjavkasto siv (10YR6/2);

N4a – plast svetlo rjavega (7,5YR6/4) peščenega melja z drobnimi prodniki;

N5 – plast prod, svetlo siv (10YR 7/2);

N6 – plast svetlo rjavega (10YR6/3) peščenega melja z drobnimi prodniki.

Obcestni jarek A

Jarek A, š. 1,25–1,50 m, gl. 0,95 m oziroma od 0,4 do 1,35 m pod površino polja, ki je potekal ob severnem robu cestišča, je zapolnjevalo pet plasti (A1–5) melja s prodniki, vel. od 0,5 do 6 cm in plast peščenega melja (A6).

A1 – temno siv (10YR4/1) melj s prodniki, vel. 0,5–3 cm;

A2 – siv (10YR5/1) melj s prodniki, vel. 2–5 cm;

A3 – sivkasto rjav (10YR5/2) melj z drobnimi prodniki, vel. 1–3 cm;

A4 – siv (10YR6/1) melj s prodniki, vel. 0,5–3,5 cm;

A5 – svetlo rjavkasto siv (10YR6/2) melj s prodniki, vel. 0,5–3 cm.

Obcestni jarek B

Jarek B, š. 1,2 m, gl. 0,23 m, ki je potekal ob južnem robu prvotnega cestišča s prodnimi nasutji N1 in N2, sta zapolnjevali dve plasti melja s prodniki, vel. 0,5–2 cm.

B1 – temno siv (10YR4/1) melj s prodniki, vel. 0,5–2 cm;

B2 – sivkasto rjav (10YR5/2) melj s prodniki, vel. 0,5–1,5 cm.

Obcestni jarek C

Jarek C, š. 1,35–1,75 m, gl. 0,85 m oziroma od 0,4–1,25 m pod površino polja, ob južnem robu razširjenega cestišča z nasutji N3, N4, N4a, N6, je bil zapolnjen s štirimi plastmi (C1–4) melja in plastjo peščenega melja s prodniki, vel. 0,5–3 cm.

C1 – siv (10YR5/1) melj s prodniki;

C2 – sivkasto rjav (10YR5/2) melj in drobcu oglja;

C3 – rjav (10YR5/3) melj s prodniki;

C4 – siv (10YR 5/1) melj s prodniki;

C5 – siv (10YR6/1) peščen melj s prodniki.

Piloti K1–11

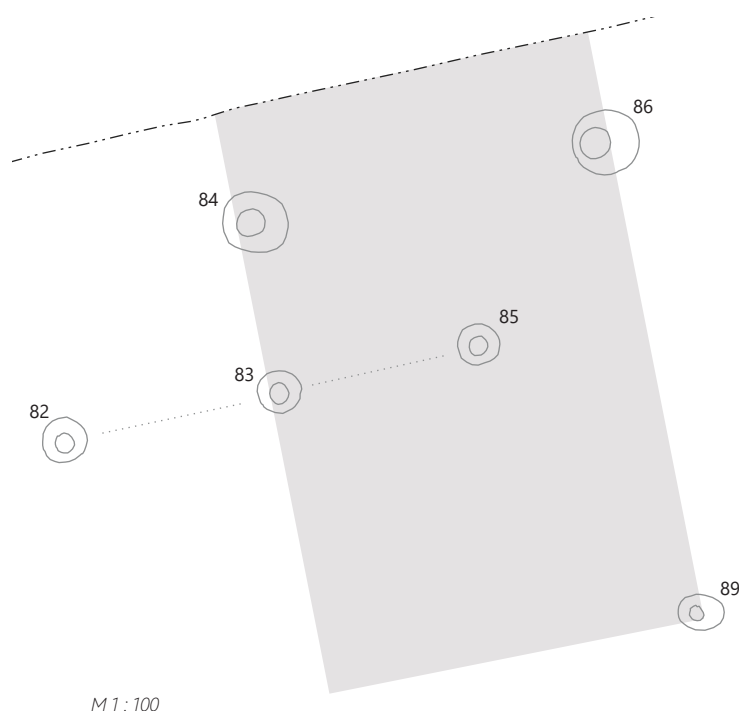
K1–6 – Polnilo pilotov je bil temno siv (10YR4/1) glinen melj s posameznimi drobnimi prodniki in drobci oglja. Sledovi kolov so bili različne velikosti, s kratko prisekanimi konci so bili zabiti navpično ali rahlo poševno v plasti SE 004 (K3, K4, K5) ali SE 005 (K1, K2, K6) in so segali, razen osrednjega (K4), v sivo geološko podlago (SE 007). Vel. K1: dl. 0,4 m, š. 0,1 m; K2: dl. 0,4 m, š. 0,8–10 m; K3: dl. 0,45 m, š. 0,25 m; K4: dl. 0,3 m, š. 0,25 m; K5: dl. 0,5 m, š. 0,24–28 m; K6: dl. 0,52 m, š. 0,22 m.

K7–11 – Polnilo pilotov je bil siv (10YR6/1) peščen melj z drobnimi prodniki in drobci oglja. Sledovi kolov so bili različne velikosti, z visoko prisekanimi konci so bili bolj ali manj poševno zabiti v nasipane prodnate plasti (N4, N6) in so segali v plasti SE 005 (K9, K11), SE 006 (K7) in SE 007 (K8, K10). Vel. K7: dl. 0,7 m, š. 0,2 m; K8: dl. 0,82 m, š. 0,3 m; K9: dl. 0,45 m, š. 0,2 m; K10: dl. 0,8 m, š. 0,25–30 m; K11: dl. 0,55 m, š. 0,25 m.

11.4 Zgodnji srednji vek

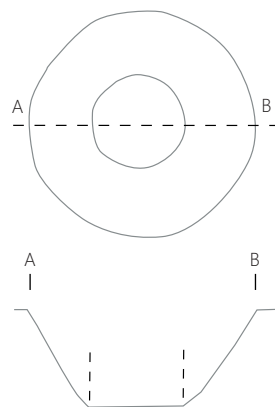
Objekt 15, sek. 1, P 37–P 38

Objekt 15 so sestavljale dobro zaznavne jame za stojke SE 83, SE 84, SE 85, SE 86, SE 89 in SE 82 kot verjetni preostanek starejše stavbne faze. Glede na razporeditev jam za stojke, gre za stavbo pravokotne oblike tlorisa, vel. 6,8 × 5,2 m, postavljeno v smeri severozahod–jugovzhod, z 2-stopinjskim odklikom vzdolžne osi stavbe od severa proti zahodu. Jama za stojko SE 82 je ležala zahodno od objekta 15, enakomerno oddaljena v vrsti jam za stojke SE 83 in SE 85.

SE 82 – jama za stojko, sek. 1, P 37–P 38

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,6 m, gl. 0,25 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,25 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobci oglja.

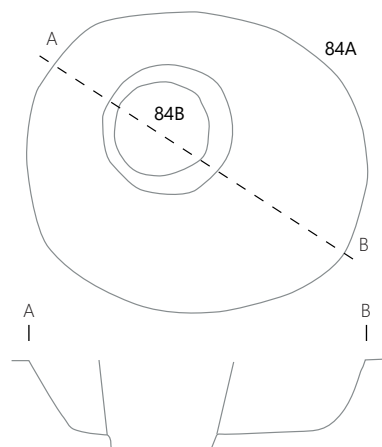

SE 83 – jama za stojko, sek. 1, P 37–P 38

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,6 m, gl. 0,25 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,25 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z večjo koncentracijo drobcov oglja.

SE 84 – jama za stojko, sek. 1, P 37–P 38

Jama okroglasto ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, vel. 0,9 × 0,8 m, gl. 0,2 m. Tloris stojke v zgornjem delu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,34 m, in v dnu jame pr. 0,26 m. Spodnji rob stojke je bil raven in za 0,04 m nižji od dna jame, do gl. 0,24 m. Jamo je zapolnjevala rjavosiva ilovica z drobci oglja, na mestu stojke pa je bila velika koncentracija oglja, katerega del smo vzeli za radiokarbonsko analizo. V polnilu jame so ležali odlomek ožganega ilovnatga ometa, odlomek pohorskega kamna (gnajs, glinenec s sljudo), majhen prodnik in 6 odlomkov lončenine: 3 odlomki ostenj prazgodovinskih posod, od katerih eden pripada domnevno bakrenodobni, druga dva pa srednjebronastodobni posodama (G29), in 3 odlomki treh zgodnjersrednjeveških posod (G30, G31). Radiokarbonska analiza vzorca oglja je pokazala časovni razpon od konca 9. oziroma od sredine 10. do sredine 11. stoletja oziroma do sredine 12. stoletja n. št.

SE 85 – jama za stojko, sek. 1, P 37–P 38

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,55 m, gl. 0,26 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,22 m. Jamo je zapolnjevala temno siva meljasta ilovica z drobcu oglja.

SE 86 – jama za stojko, sek. 1, P 37–P 38

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in poševnim, neravnim dnom v preseku, pr. 0,9 m, gl. 0,2 do 0,28 m. Tloris stojke v zgornjem delu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,4 m, in v dnu jame pr. 0,26 m. Spodnji rob stojke je bil raven in za 0,02 m nižji od dna jame, na gl. 0,3 m. Jamo je zapolnjevala rjavosiva ilovica z drobcu oglja, na mestu stojke pa je bila velika koncentracija oglja. V polnilu jame so ležali 3 odlomki lončenine: odlomek ostenja bronastodobne posode in 2 odlomka ostenj dveh zgodnjersrednjeveških posod (G32).

SE 89 – jama za stojko, sek. 1, P 37–P 38

Jama ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, vel. 0,5 × 0,37 m, gl. 0,25 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,18 m. Jamo je zapolnjevala rjavosiva meljasta ilovica z drobcu oglja. Polnilu jame sta ležala odlomek ostenja posode iz starejše bakrene dobe in odlomek ostenja posode iz zgodnjega srednjega veka (G33).

SE 117 – jama za stojko, sek. 1, P 39–P 40

Jama ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, vel. 0,73 × 0,4 m, gl. 0,2 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,24 m. Jamo je zapolnjevala rjavosiva peščena ilovica z drobcu oglja in rimske opeke. V polnilu jame je ležal odlomek ostenja zgodnjersrednjeveške posode (G34).

SE 118 – jama, sek. 1, P 39–P 40

Jama okroglasto-pravokotne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, vel. 1,24 × 1,14 m, gl. 0,26 m. Jamo je zapolnjevala temno siva ilovica z drobcu oglja. V polnilu jame so ležali: 2 odlomka ostenj dveh zgodnjersrednjeveških posod, odlomek ostenja namizne rimskodobne posode in odlomek dveh zgodnjersrednjeveških posod (G35, G36).

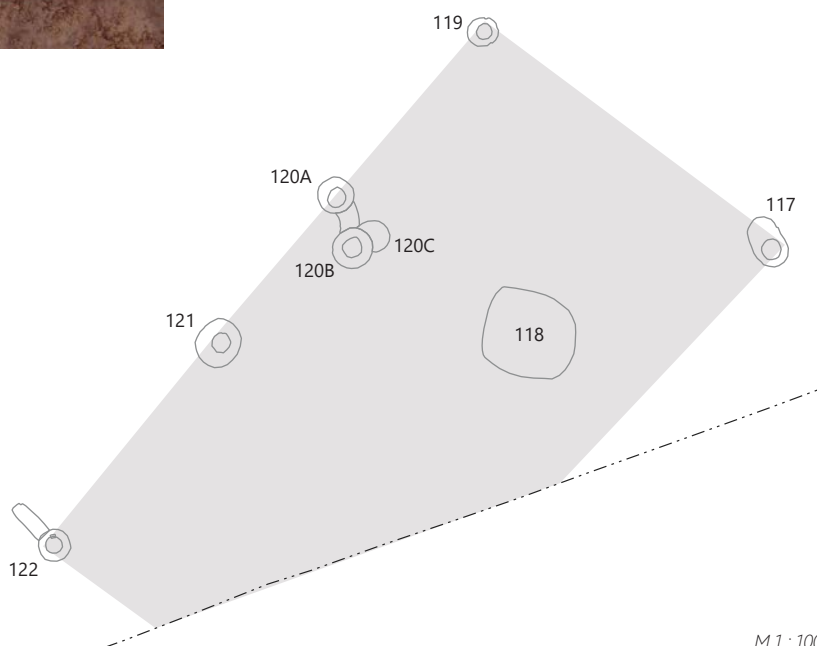

SE 119 – jama za stojko, sek. 1, P 39–P 40

Jama ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, vel. 0,4 × 0,38 m, gl. 0,26 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,2 m. Jamo je zapolnjevala temno siva ilovica z drobcu oglja. V polnilu jame je ležal odlomek ostenja namizne rimskodobne posode.

Objekt 16, sek. 1, P 39–P 40

Objekt 16 so sestavljale jame za stojke SE 117, SE 119, SE 120A, SE 121, SE 122 in jama SE 118. Glede na razporeditev jam za stojke gre za ostanke stavbe pravokotne oblike tlorisa, vel. 9 × 5 m, postavljene v smeri severovzhod–jugozahod. Južni del stavbnih ostalin se je nadaljeval v polje proti jugu, izven izkopnega polja za novo cesto.

M 1 : 100

SE 120 – jama, sek. 1, P 39–P 40

Jama ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, vel. 1,28 × 0,54 m, gl. 0,22 m. Zapolnjena je bila s temno sivo ilovico z drobcji oglja in rimske opeke. Vanjo so bile vkopane jame za stojke SE 120A, SE 120B, SE 120C.

SE 120A – jama za stojko, sek. 1, P 39–P 40

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in rahlo zaobljenim dnom v preseku, pr. 0,45 m, gl. 0,24 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,21 m. Jamo je zapolnjevala temno siva ilovica z drobcji oglja. V polnilu jame je ležal odlomek ostenja zgodnj srednjeveške posode (G37).

SE 120B – jama za stojko, sek. 1, P 39–P 40

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,5 m, gl. 0,24 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,24 m. Jamo je zapolnjevala temno siva ilovica z drobcji oglja. V polnilu jame je ležal odlomek ostenja rimskodobne namizne posode.

SE 120C – jama za stojko, sek. 1, P 39–P 40

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,4 m, gl. 0,23 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,16 m. Jamo je zapolnjevala temno siva ilovica z drobcji oglja.

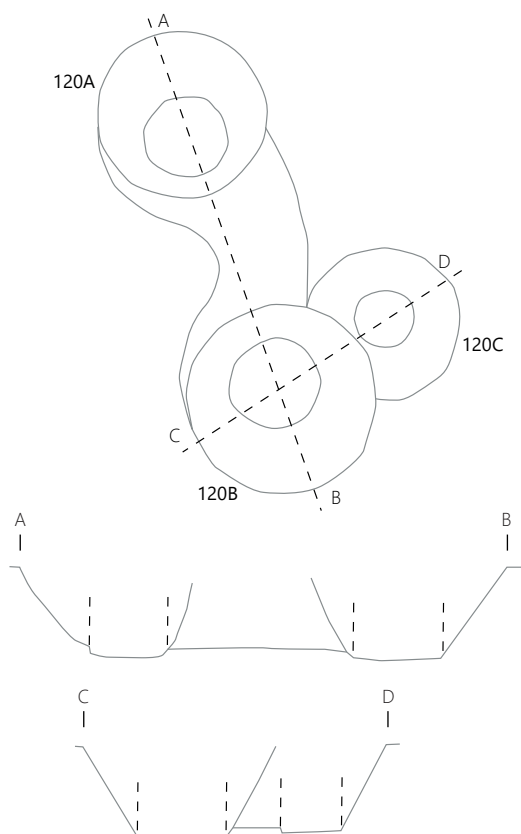
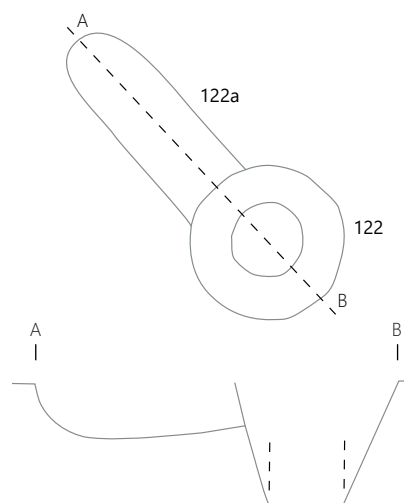
SE 121 – jama za stojko, sek. 1, P 39–P 40

Jama ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,63 × 0,55 m, gl. 0,22 m. Tloris stojke

pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,23 m. Jamo je zapolnjevala temno siva ilovica z drobcji oglja. V polnilu je ležal majhen odlomek rimskodobne kuhinjske posode.

SE 122 – jama za stojko s podaljškom SE 122A, sek. 1, P 39–P 40

Jama za stojko s podolgovatim podaljškom, dl. 0,95 m. Jama je okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,42 m, gl. 0,32 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,2 m. Severozahodno ob jami je bil podolgovat podaljšek jame v obliki jarka, dl. 0,53 m, š. 0,2 m, gl. 0,14 m. Oba je zapolnjevala temno siva ilovica z drobcji oglja. V zgornjem delu polnila jame je ležal odlomek ostenja zgodnj srednjeveške posode (G38).

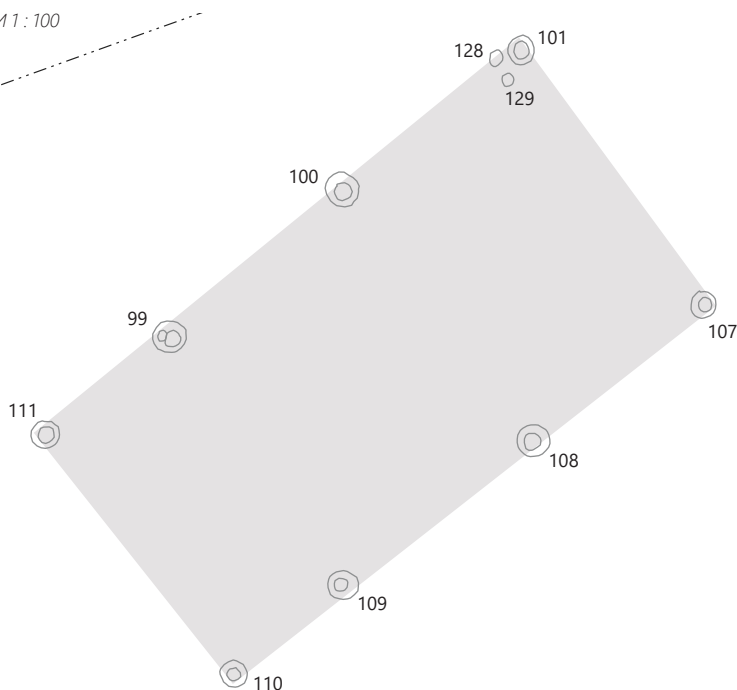
Objekt 17, sek. 1, P 39–P 40

Objekt 17 so sestavljale jame za stojke SE 99, SE 100, SE 101, SE 107, SE 108, SE 109, SE 110, SE 111, SE 128, SE 129. Glede na razporeditev jam za stojke gre za ostanke stavbe pravokotne oblike tlorisa, vel. 8,3 × 4,3 m, postavljene v smeri severovzhod–jugozahod.

SE 99 – jama za stojki A in B, sek. 1, P 39–P 40

Jama ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, vel. 0,47 × 0,4 m, gl. 0,16 m. V njej so bile dobro razpoznavne ostaline dveh stojk oziroma kola (B) in stebra (A) z večjo koncentracijo oglja, katerega del smo vzeli za radiokarbonsko analizo. Tloris stebra (A) je bil okrogle oblike, z rahlo zaobljenim spodnjim robom, pr. 0,22 m, ki je segal 8 cm nižje od dna jame, do gl. 0,24 m. Tloris kola (B) je bil okrogle oblike tlorisa, pr. 0,12 m, s konično oblikovanim spodnjim delom, ki je segal 4 cm nižje od dna jame, do gl. 0,20 m. Jamo je zapolnjevala temno siva ilovica z drobcji oglja. V polnilu sta ležala odlomka dveh zgodnj srednjeveških posod. Radiokarbonska analiza oglja je pokazala časovni razpon od zadnje četrtine 7. do konca 9. stoletja oziroma sredine 10. stoletja n. št.

M 1 : 100

SE 109 – jama za stojko, sek. 1, P 39–P 40

Jama ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, vel. $0,42 \times 0,37$ m, gl. 0,2 m. Tloris stojke v zgornjem delu in pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,18 m. Jamo je zapolnjevala temno siva ilovica z drobcji oglja in redkimi drobcji ilovnatga ometa (lepa).

SE 100 – jama za stojko, sek. 1, P 39–P 40

Jama okroglasto ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, vel. $0,50 \times 0,48$ m, gl. 0,2 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,22 m. Jamo je zapolnjevala temno siva ilovica z drobcji oglja.

SE 101 – jama za stojko, sek. 1, P 39–P 40

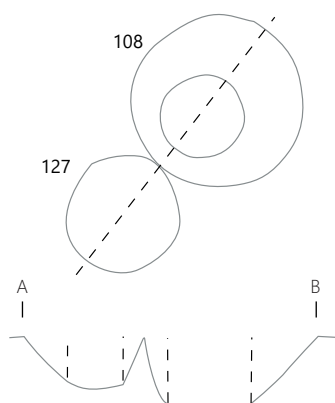
Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 34 m, gl. 0,2 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,22 m. Jamo je zapolnjevala temno siva ilovica z drobcji oglja. V njej je ležal odlomek ostenja prazgodovinske posode.

SE 107 – jama za stojko, sek. 1, P 39–P 40

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,35 m, gl. 0,15 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,2 m. Jamo je zapolnjevala temno siva ilovica z drobcji oglja.

SE 108 – jama za stojko, sek. 1, P 39–P 40

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,45 m, gl. 0,18 m. Tloris stojke v zgornjem delu in pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,22 m. Jamo je zapolnjevala temno siva ilovica z drobcji oglja.

SE 110 – jama za stojko, sek. 1, P 39–P 40

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in rahlo zaobljenim dnom v preseku, pr. 0,35 m, gl. 0,2 do 0,22 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,2 m. Jamo je zapolnjevala temno siva ilovica z drobcji oglja in nekaj drobcji ožganega ilovnatga ometa (lepa). V polnilu je ležal odlomek ostenja zgodnjebronastodobne posode (G39).

SE 111 – jama za stojko, sek. 1, P 39–P 40

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, pr. 0,38 m, gl. 0,23 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,2 m. Jamo je zapolnjevala temno siva ilovica z drobcji oglja. V polnilu je ležalo 6 odlomkov ostenja zgodnjebronastodobne posode (G40) in odlomek ostenja zgodnjiesrednjeveške posode (G41).

SE 128 – stojka, sek. 1, P 39–P 40

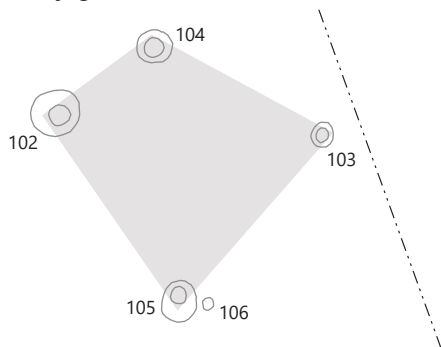
Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in konično oblikovanim dnom v preseku, pr. 0,18 m, gl. 0,23 m. Jamo je zapolnjevala temno siva ilovica z drobcji oglja. Ostaline kažejo, da je bila stojka s poševno obsekanim koncem neposredno zabita v tla.

SE 129 – stojka, sek. 1, P 39–P 40

Jama okrogle oblike tlorisa, s poševnimi stenami in konično oblikovanim spodnjim delom v preseku, pr. 0,16 m, gl. 0,22 m. Jamo je zapolnjevala temno siva ilovica z drobcji oglja. Ostaline kažejo, da je bila stojka s poševno obsekanim koncem neposredno zabita v tla.

Objekt 18, sek. 1, P 40–P 41

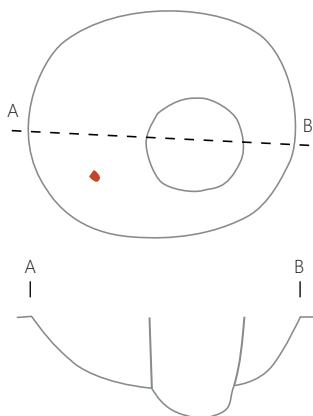
Objekt sestavljajo jame za stojke SE 102, SE 103, SE 104, SE 105, SE 106. Glede na njihovo razporeditev gre za tlorisno zasnovo objekta v obliki trapezoida s stranicami/stenami vel. $3 \times 2,7 \times 1,8 \times 3,1$ m, postavljenega v smeri severozahod–jugovzhod.

M 1 : 100

SE 102 – jama za stojko, sek. 1, P 40–P 41

Jama okroglasto ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in rahlo zaobljenim dnom v preseku, vel. $0,7 \times 0,6$ m, gl. 0,18 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,25 m. Stojka z zoženim in zaobljenim spodnjim robom je bila zabita 9 cm globlje od dna jame oziroma do gl. 0,27 m. Jama je zapolnjevala temno siva ilovica z drobcami oglja, ki so bili zgoščeni v predelu stojke. V zgornjem delu polnila je ležal odlomek ostenja zgodnjese-
dnejske posode (G42).

SE 103 – jama za stojko, sek. 1, P 40–P 41

Jama ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in ravnim dnom v preseku, vel. $0,35 \times 0,3$ m, gl. 0,23 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,2 m. Jama je zapolnjevala siva ilovica z drobcami oglja in nekaj drobcami ilovnatga ometa (lepa).

SE 104 – jama za stojko, sek. 1, P 40–P 41

Jama ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in rahlo zaobljenim dnom v preseku, vel. $0,5 \times 0,45$ m, gl. 0,28 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,22 m. Jama je zapolnjevala temno siva ilovica z drobcami oglja in redkimi drobcami ilovnatga ometa (lepa).

SE 105 – jama za stojko, sek. 1, P 40–P 41

Jama ovalne oblike tlorisa, s poševnimi stenami in rahlo zaobljenim dnom v preseku, vel. $0,55 \times 0,5$ m, gl. 0,19 m. Tloris stojke pri dnu jame je bil okrogle oblike, pr. 0,20 m, gl. 0,2 m. Jama je zapolnjevala temno siva ilovica z drobcami oglja. V polnilu je ležal odlomek ostenja zgodnjese-
dnejske posode.

SE 106 – stojka, sek. 1, P 40–P 41

Jama okrogle oblike tlorisa, s konično oblikovanim dnom, pr. 0,16 m, gl. 0,16 m. Zapolnjena je bila s temno sivo ilovico z drobcami oglja. Ostaline kažejo, da je bila stojka v spodnjem robu poševno prisekana in zabita v dno, morda kot dodatni opornik stebra (SE 105) stavbne konstrukcije ali z drugim namenom.

11.5 Moderno obdobje

SE 136 – jarek, sek. 1, P 33/P 34 – P 35/P36

Jarek, dokum. dl. 18 m, š. 0,85–1,5 m, je potekal v smeri jugovzhod–severozahod (Pragersko – Pragerski dvorec) na zahodnem delu izkopnega polja v sektorju 1. Pod plastjo ornice je bil zapolnjen z enotno plastjo svetlo rjave mivke (10YR7/3). Jarek ni bil odkopan v celoti do dna.

SE 137 – drenažni jarek, sek. 1, P 38–P 39

Jarek, dokum. dl. 4,80 m, š. 0,2–0,3 m, je potekal v smeri sever–jug v vzhodnem delu izkopnega polja v sektorju 1. Zapolnjen je bil s svetlo rjavim (10YR6/3) peščenim meljem in prodrom. Jarek ni bil odkopan v celoti do dna.

SE 139, sek. 2, sonda, presek P1

Jama, polkrožne oblike v tlorisu sonde in preseku P1, dokum. vel. $0,8 \times 1,8$ m, gl. 0,35 m. Vkopana je bila v plast SE 002 in je segala 0,3–0,65 m pod površino ornice. Zapolnjena je bila s štirimi polnili: na dnu je bil siv (7,5YR6/1) peščen melj z redkimi prodniki, prekrivala ga je tenka plast oglja (7,5YR4/1), na katerem je ležala plast rdečkasto sivega (7,5YR6/2) peščenega melja s pepelom in do vrha jame rdečkasto rumen (7,5YR6/6) peščen melj. Delno odkopana jama ni vsebovala najdb.

12 Katalog gradiva

Monika Arh

V katalogu je gradivo predstavljeno kronološko, po zaporedju stratigrafskih enot (SE), objektih in z najdiščnimi podatki (sektorji, kvadranti oziroma gradbeni profili P – P). Znotraj SE je gradivo predstavljeno kronološko, glede na material, iz katerega so bili predmeti izdelani, in tipološke značilnosti. Opis keramičnih predmetov zajema podatke o načinu izdelave, sestavi lončarske mase, načinu žganja, barvi površine ter opis okrasa in drugih posebnosti. Pri opisu predmetov iz kovine sta navedena material, iz katerega so izdelani, in kratek opis. Pri vseh predmetih so navedeni merski podatki, podani v centimetrih (cm). Predmeti so prikazani opisno in v risbi v merilu 1 : 2, izjemoma 1 : 3. Nekateri predmeti so prikazani tudi s fotografijo, ki pa ni v merilu.

Gradivo je v začasni hrambi na ZVKDS, CPA, ter bo predano v stalno hrambo pristojnemu Pokrajinskemu muzeju Maribor.

Okrajšave

SE	stratigrafska enota
kv.	kvadrant
sek.	sektor
pr.	premer
vel.	velikost
u.	ustje
d.	dno
odl.	odlomek
db.	debelina
dl.	dolžina
v.	višina
š.	širina
o.	obseg
rek.	rekonstruiran (–a)
ohr.	ohranjen (–a)
najv.	največji (–a)

1 SE 005, sek. 1, kv. P 39–P 40

Odlomek ustja in ostenja sklede; prostoročna izdelava; zelo finožrnata lončarska masa s primesmi kremena, sljude in železovih oksidov; nepopolno oksidacijsko žganje; gladki zunanja in notranja površina svetlo rdečkasto rumeni; rek. pr. u. 12,4 cm, ohr. v. 3,5 cm, vel. odl. 3,5 × 3,8 cm, db. 0,8 cm.

2 SE 005, sek. 1, kv. P 39–P 40

Odlomek ostenja posode; prostoročna izdelava; finožrnata lončarska masa s primesmi kremena, sljude in železovih oksidov; nepopolno oksidacijsko žganje; gladka zunanja površina svetlo rdečkasto rjava, gladka notranja površina črna; vel. odl. 4,1 × 4,5 cm, db. 0,7 cm.

3 SE 005, sek. 1, kv. P 39–P 40

Odlomek dna in ostenja posode; prostoročna izdelava; drobožrnata lončarska masa s primesmi kremena, sljude, železovih oksidov in keramike; redukcijsko žganje; gladka zunanja površina zelo temno siva, gladka notranja površina temno sivkasto rjava do zelo temno siva; rek. pr. d. 6,8 cm, ohr. v. 2,4 cm, vel. odl. 2,4 × 8 cm, db. 0,7–1,2 cm.

4 SE 005, sek. 1, kv. P 35–P 36

Odlomek ostenja posode z delno ohranjenim držajem; prostoročna izdelava; grobožrnata lončarska masa s primesmi kremena, sljude, železovih oksidov, glinenih delcev in keramike; nepopolno oksidacijsko žganje; gladka zunanja površina svetlo rdeča, gladka notranja površina svetlo rdečkasto rjava; vel. odl. 7,7 × 7,6 cm, db. 1,1 cm.

5 SE 16, objekt 1, sek. 1, kv. P 34–P 35

Odlomek ostenja posode; prostoročna izdelava; grobožrnata lončarska masa s primesmi kremena, sljude, železovih oksidov in keramike; prežgana; poškodovana površina; delno ohranjeni gladki poševni rebri; vel. odl. 4,2 × 6,2 cm, db. 1,5 cm.

6 SE 23, objekt 2, sek. 1, kv. P 34–P 35

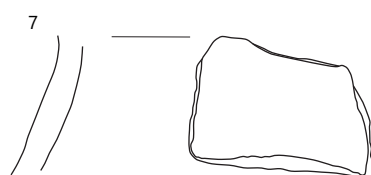
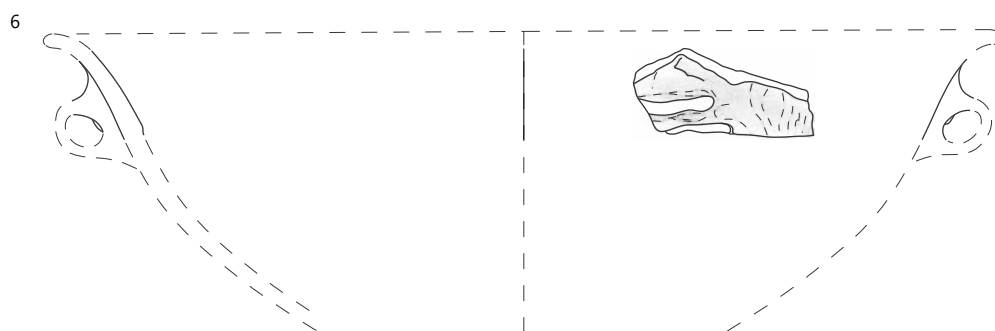
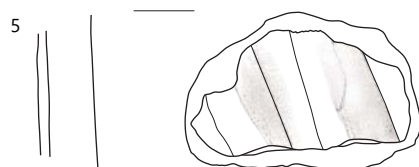
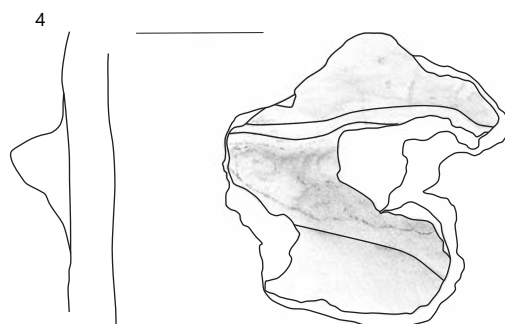
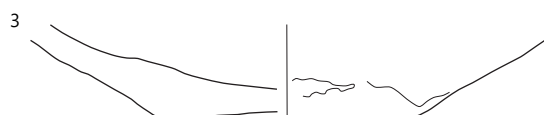
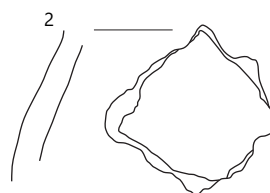
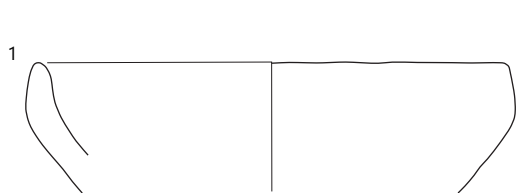
Odlomek ostenja sklede z delno ohranjenim ročajem; prostoročna izdelava; finožrnata lončarska masa s primesmi kremena, sljude, železovih oksidov, glinenih delcev in keramike; nepopolno oksidacijsko žganje; gladki zunanja in notranja površina rdečkasto rjavi; vel. odl. 3,6 × 7,2 cm, db. 0,7 cm.

7 SE 27, objekt 3, sek. 1, kv. P 34–P 35

Odlomek ostenja posode; prostoročna izdelava; zelo finožrnata lončarska masa s primesmi kremena, sljude in železovih oksidov; nepopolno oksidacijsko žganje; gladki zunanja in notranja površina svetlo sivkasto rjavi do sivi; vel. odl. 3,4 × 5 cm, db. 0,7 cm.

1–4 SE 005, 5 SE 16 – objekt 1, 6 SE 23 – objekt 2, 7 SE 27 – objekt 3; 6 merilo 1 : 3, ostalo merilo 1 : 2.

8 SE 35, objekt 4, sek. 1, kv. P 34–P 35

Odlomek stožčaste uteži z delno ohranjeno luknjo in ovalnim dnom; prostoročna izdelava; grobozrnata lončarska masa s primesmi kremena, sljude, železovih oksidov in glinenih delcev; nepopolna oksidacija; rahlo hrapava površina rjavkasto rumena; ohr. v. 7,3 cm, ohr. vel. d. 7,7 × 7 cm.

9 SE 36, objekt 4, sek. 1, kv. P 34–P 35

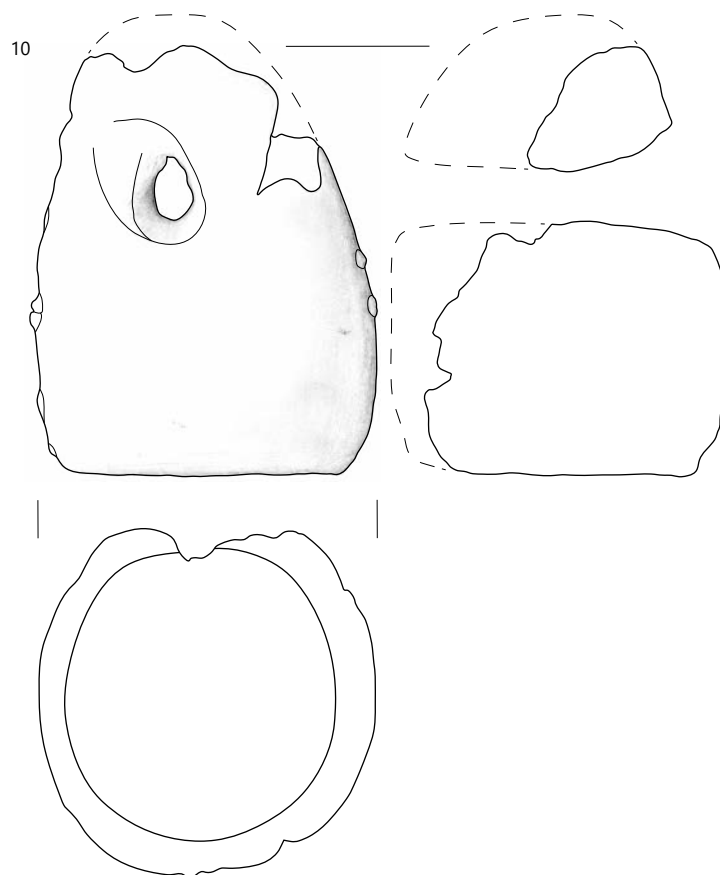
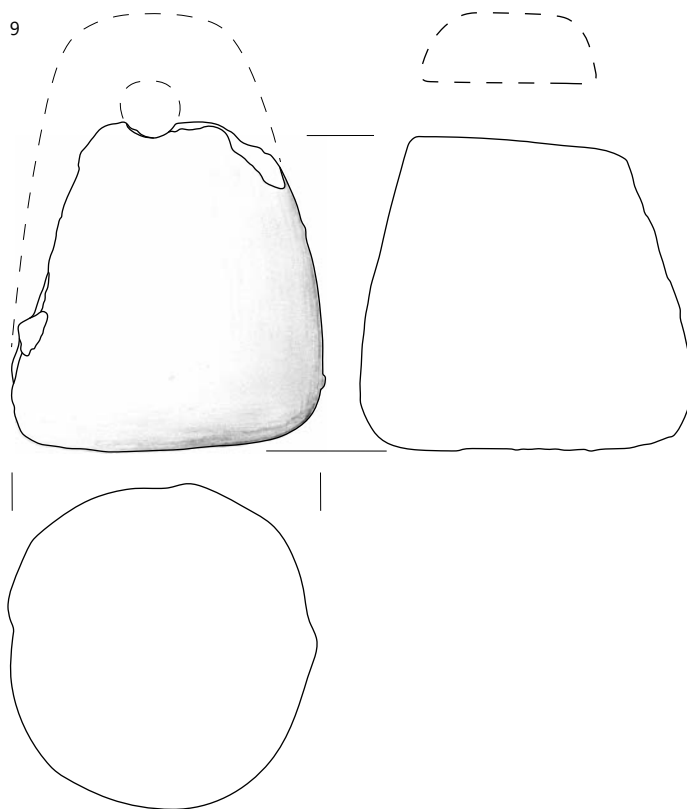
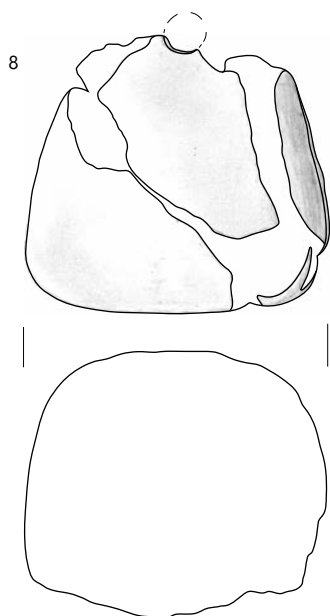
Odlomek stožčaste uteži z delno ohranjeno luknjo in okroglim dnom; prostoročna izdelava; grobozrnata lončarska masa s primesmi kremena, sljude, železovih oksidov, glinenih delcev in keramike; nepopolna oksidacija; rahlo hrapava površina rdečkasto rumena do siva; ohr. v. 8,6 cm, pr. d. 8,5 cm.

10 SE 36, objekt 4, sek. 1, kv. P 34–P 35

Odlomek stožčaste uteži z ohranjeno luknjo in ovalnim dnom; prostoročna izdelava; grobozrnata lončarska masa s primesmi kremena, sljude, železovih oksidov, glinenih delcev in keramike; nepopolna oksidacija; rahlo hrapava površina rdečkasto rumena; ohr. v. 11,4 cm, vel. d. 7,7 × 7,2 cm, najv. o. 9 × 8,8 cm.

8 SE 35 – objekt 4, 9–10 SE 36 – objekt 4; merilo 1 : 2.

11 SE 42, objekt 6, sek. 1, kv. P 35–P 36

Odlomek ostenja posode; prostoročna izdelava; groboznata lončarska masa s primesmi kremena, sljude, železovih oksidov in keramike; nepopolno oksidacijsko žganje; površina poškodovana in hrapava; zunanja površina poškodovana, hrapava notranja površina siva; metličenje; vel. odl. 3,4 × 4,2 cm, db. 0,9 cm.

12 SE 66, objekt 9, sek. 1, kv. P 36–P 37

Odlomek ostenja posode; prostoročna izdelava; finožrnata lončarska masa s primesmi kremena, sljude in železovih oksidov; redukcijsko žganje; gladka zunanja površina črna, gladka notranja površina temno siva; trije vzporedni vodoravni vrezi, dva poševna vreza in dva okrogla vtisa; vel. odl. 3,5 × 2,1 cm, db. 0,7 cm.

13 SE 72, objekt 10, sek. 1, kv. P 36–P 37

Odlomek ustja in ostenja posode; prostoročna izdelava; finožrnata lončarska masa s primesmi kremena, sljude in železovih oksidov; nepopolno oksidacijsko žganje; gladka zunanja površina zelo svetlo rdečkasto rumena, gladka notranja površina zelo svetlo rdečkasto rumena do siva; vel. odl. 2,1 × 4 cm, db. 0,6 cm.

14 SE 123, sek. 1, kv. P 39–P 40

Odlomek ostenja posode; prostoročna izdelava; drobnožrnata lončarska masa s primesmi kremena, sljude in železovih oksidov; nepopolno oksidacijsko žganje; površina poškodovana in hrapava; zunanja površina svetlo rjavkasto siva do zelo temno siva, notranja površina zelo temno siva; vel. odl. 2,4 × 2,5 cm, db. 0,5 cm.

15 SE 123, sek. 1, kv. P 39–P 40

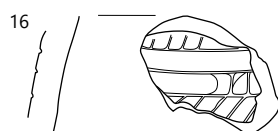
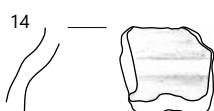
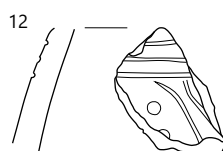
Odlomek ostenja posode; prostoročna izdelava; groboznata lončarska masa s primesmi kremena, sljude in železovih oksidov; nepopolno oksidacijsko žganje; delno poškodovani hrapavi zunanja in notranja površina rdečkasto rjavi; metličenje; vel. odl. 2,5 × 3,1 cm, db. 0,7 cm.

16 SE 123, sek. 1, kv. P 39–P 40

Odlomek ostenja posode; prostoročna izdelava; zelo finožrnata lončarska masa s primesmi kremena, sljude in železovih oksidov; nepopolno oksidacijsko žganje; gladka zunanja površina sivkasto rjava, gladka notranja površina temno sivkasto rjava; vzporedni horizontalni vrezi, med njimi poševni vrezi; vel. odl. 3,1 × 3,7 cm, db. 0,7 cm.

11 SE 42 – objekt 6, 12 SE 66 – objekt 9, 13 SE 72 – objekt 10, 14–16 SE 123; merilo 1 : 2.

17 SE 003, sek. 1, kv. P 35–P 36

Odlomek močno korodiranega železnega predmeta s trikotnim presekom; ohr. dl. 7,1 cm, š. 3 cm.

Po primarni konservaciji predmeta je ohr. dl. 6 cm; zaobljeni zaključek predmeta s trikotnim presekom, dl. 6,2 cm, š. 2,2 cm, najv. db. 1,1 cm.

18 SE 90, objekt 14, sek. 1, kv. P 38–P 39/P 40

Odlomek ostenja lonca; počasno vreteno, sledovi ročne dodelave notranje površine;

grobnozrnata lončarska masa s primesmi kremena in sljude; nepopolno oksidacijsko žganje; delno poškodovana hrapava zunanja površina svetlo rdeča, hrapava notranja površina svetlo rdečkasto rjava; metličenje; vel.

odl. 8,5 × 9,2 cm, db. 0,7 cm, db. 1–1,3 cm.

19 SE 90, objekt 14, sek. 1, kv. P 37–P 38

Odlomek ustja in ostenja čaše; vreteno; zelo fino zrnata lončarska masa s primesmi sljude in rjavosivih okroglastih delcev (fabrikat F8 po Istenič 1999); uničeni zunanja in notranja površina; vel. odl. 3,3 × 2,4 cm, db. 0,3 cm.

20 SE 90, sek. 1, objekt 14, kv. P 38–P 39/P 40

Odlomek dna posode, verjetno vrča; vreteno; zelo fino zrnata lončarska masa s primesmi sljude in redkih rdečerjavih okroglih delcev (fabrikat F7 po Istenič 1999); oksidacijsko žganje; uničeni zunanja in notranja površina; pr. d. 6 cm, ohr. v. 1,5 cm, db. 0,8–1,3 cm.

21 SE 93, objekt 14, sek. 1, kv. P 38–P 39

Odlomek močno korodiranega železnega predmeta (žebnja?) z ovalnim presekom; ohr. dl. 4,1 cm, š. 0,8 cm.

22 SE 93, objekt 14, sek. 1, kv. P 38–P 39

Odlomek ostenja lonca; počasno vreteno, sledi ročne dodelave notranje površine; drobnozrnata lončarska masa s primesmi kremena, sljude in organskih snovi; nepopolno oksidacijsko žganje; luknjičava in rahlo hrapava zunanja površina svetlo rdečkasto rjava, rahlo hrapava notranja površina sivkasto rjava; navpično glavničenje; vel. odl. 5,5 × 4,8 cm, db. 1,1 cm.

23 SE 94, objekt 14, sek. 1, kv. P 39–P 40

Odlomek ostenja lonca; počasno vreteno, sledovi ročne dodelave notranje površine; fino zrnata lončarska masa s primesmi sljude in železovih oksidov; nepopolno oksidacijsko žganje; luknjičava in rahlo hrapava zunanja površina rdečkasto rjava do temno rjavkasto siva, rahlo hrapava notranja površina temno siva; poševno glavničenje; vel. odl. 3,8 × 4,3 cm, db. 0,7 cm.

24 SE 124, objekt 14, sek. 1, kv. P 38–P 39

Odlomek ostenja posode, verjetno lonca; počasno vreteno, sledovi ročne dodelave notranje površine; fino zrnata lončarska masa s primesmi sljude in železovih oksidov; nepopolno oksidacijsko žganje; luknjičava in rahlo hrapava zunanja površina svetlo rumenkasto rjava, rahlo hrapava notranja površina sivkasto rjava; poševno glavničenje; vel. odl. 2,3 × 3 cm, db. 0,7 cm.

25 SE 96, objekt 14, sek. 1, kv. P 39–P 40

Odlomek ustja in vratu vrča ali lonca; vreteno; zelo fino zrnata lončarska masa s primesmi sljude in železovih oksidov (fabrikat F7 po Istenič 1999); oksidacijsko žganje; uničena površina; rek. pr. u. 7,9 cm, ohr. v. 2,5 cm, db. 0,4 cm.

26 SE 97, sek. 1, kv. P 39–P 40

Odlomka ustja lonca; vreteno; drobnozrnata lončarska masa s primesmi kremena in sljude; redukcijsko žganje; luknjičava in rahlo hrapava zunanja površina zelo temno rjavkasto siva, rahlo hrapava notranja površina temno rdečkasto rjava do zelo temno rjavkasto siva; vel. odl. 1,3 × 3 cm, db. 0,7 cm.

27 SE 97, sek. 1, kv. P 39–P 40

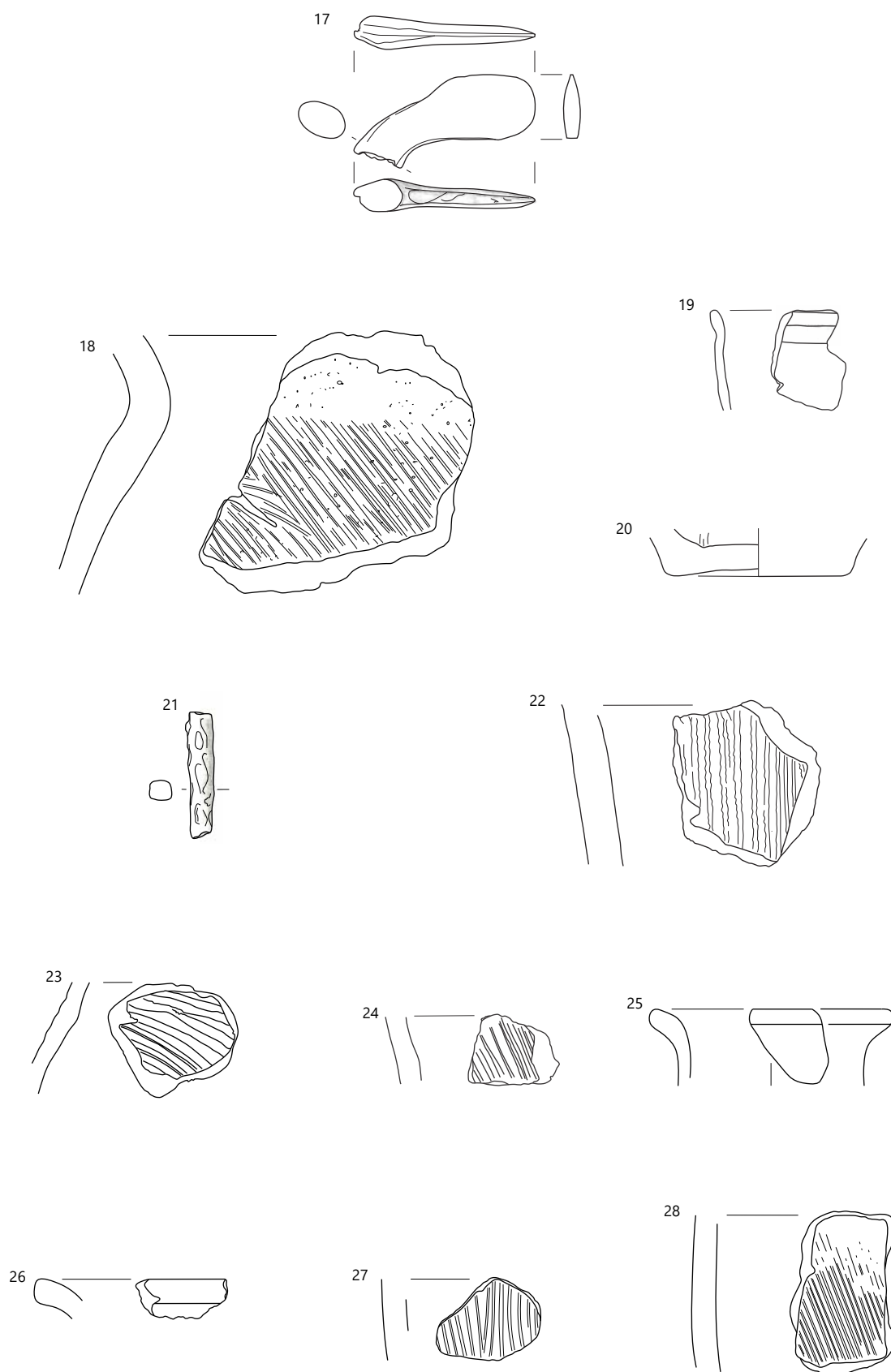
Odlomek ostenja posode; počasno vreteno, sledovi ročne dodelave notranje površine; drobnozrnata lončarska masa s primesmi kremena, sljude in železovih oksidov; nepopolno oksidacijsko žganje; luknjičava in rahlo hrapava zunanja površina rdečkasto rjava, rahlo hrapava notranja površina siva; navpično glavničenje; vel. odl. 2,7 × 3,4 cm, db. 0,8 cm.

28 SE 97, sek. 1, kv. P 39–P 40

Odlomek ostenja posode; počasno vreteno, sledovi ročne dodelave notranje površine; drobnozrnata lončarska masa s primesmi kremena, sljude in železovih oksidov; nepopolno oksidacijsko žganje; luknjičavi in rahlo hrapavi zunanja in notranja površina svetlo rumenkasto rdeči; poševno metličenje; vel. odl. 5,4 × 3,4 cm, db. 0,8 cm.

17 SE 003, 18–20 SE 90 – objekt 14, 21–22 SE 93 – objekt 14, 23 SE 94 – objekt 14, 24 SE 124 – objekt 14, 25 SE 96 – objekt 14, 26–28 SE 97; merilo 1 : 2.

29 SE 84, objekt 15, sek. 1, kv. P 37–P 38

Odlomek ostenja posode; prostoročna izdelava; fino zrna lončarska masa s primesmi kremena, sljude, glinenih delcev in keramike; nepopolno oksidacijsko žganje; gladka zunanja in notranja rjava; šrafirana trikotnika; vel. odl. 2,5 × 3,6 cm, db. 0,7 cm.

30 SE 84, objekt 15, sek. 1, kv. P 37–P 38

Odlomek ustja lonca; vreteno; drobnozrnata lončarska masa s primesmi kremena, sljude in organskih snovi; nepopolno oksidacijsko žganje; luknjičava in rahlo hrapava zunanja površina svetlo rumenkasto rdeča, rahlo hrapava notranja površina sivkasto rjava; vel. odl. 1,6 × 2,9 cm, db. 0,7 cm.

31 SE 84, objekt 15, sek. 1, kv. P 37–P 38

Odlomek ustja lonca; vreteno; drobnozrnata lončarska masa s primesmi kremena, sljude in organskih snovi; nepopolno oksidacijsko žganje; luknjičava in rahlo hrapava zunanja površina svetlo rjava do siva, rahlo hrapava notranja površina temno siva; vel. odl. 2 × 3,1 cm, db. 0,7 cm.

32 SE 86, objekt 15, sek. 1, kv. P 37–P 38

Odlomek ostenja posode; vreteno; drobnozrnata lončarska masa s primesmi kremena, sljude in organskih snovi; nepopolno oksidacijsko žganje; luknjičava in rahlo hrapava zunanja površina zelo svetlo rjava, rahlo hrapava notranja površina temno siva; trojna valovnica; vel. odl. 3,5 × 2,7 cm, db. 0,6–0,7 cm.

33 SE 89, objekt 15, sek. 1, kv. P 37–P 38

Odlomek ostenja posode; vreteno; drobnozrnata lončarska masa s primesmi kremena, sljude in organskih snovi; nepopolno oksidacijsko žganje; luknjičavi in rahlo hrapavi zunanja in notranja površina svetlo rjavi do sivi; valovnica; vel. odl. 3,2 × 2,3 cm, db. 0,5 cm.

34 SE 117, objekt 16, sek. 1, kv. P 39–P 40

Odlomek ostenja posode; vreteno; drobnozrnata lončarska masa s primesmi kremena, sljude, organskih snovi in železovih oksidov; nepopolno oksidacijsko žganje; luknjičava in rahlo hrapava zunanja površina rumenkasto rjava, rahlo hrapava notranja površina sivkasto rjava; večkratna valovnica; vel. odl. 2,3 × 5,9 cm, db. 1 cm.

35 SE 118, objekt 16, sek. 1, kv. P 39–P 40

Odlomek ustja lonca; vreteno; drobnozrnata lončarska masa s primesmi kremena, sljude, organskih snovi in železovih oksidov; redukcijsko žganje; luknjičavi in rahlo hrapavi zunanja in notranja površina sivkasto rjavi; vel. odl. 1,9 × 3,5 cm, db. 0,8 cm.

36 SE 118, objekt 16, sek. 1, kv. P 39–P 40

Odlomek ostenja posode; vreteno; drobnozrnata lončarska masa s primesmi kremena, sljude in organskih snovi; nepopolno oksidacijsko žganje; luknjičava in rahlo hrapava zunanja površina rjava, rahlo hrapava notranja površina zelo temno sivkasto rjava; valovnica; vel. odl. 1,5 × 1,7 cm, db. 0,6 cm.

37 SE 120A, objekt 16, sek. 1, kv. P 39–P 40

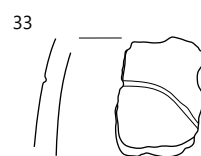
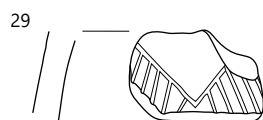
Odlomek ostenja posode; vreteno; drobnozrnata lončarska masa s primesmi kremena, sljude in organskih snovi; redukcijsko žganje; luknjičavi in rahlo hrapavi zunanja in notranja površina zelo temno rjavkasto sivi; valovnica; vel. odl. 1,5 × 1,9 cm, db. 0,6 cm.

38 SE 122, objekt 16, sek. 1, kv. P 39–P 40

Odlomek ostenja posode; vreteno; drobnozrnata lončarska masa s primesmi kremena, sljude in organskih snovi; nepopolno oksidacijsko žganje; luknjičava in rahlo hrapava zunanja površina svetlo sivkasto rjava, rahlo hrapava notranja površina sivkasto rjava; dvojna valovnica; vel. odl. 2,5 × 2 cm, db. 0,5–0,6 cm.

29–31 SE 84 – objekt 15, 32 SE 86 – objekt 15, 33 SE 89 – objekt 15; 34 SE 117 – objekt 16, 35–36 SE 118 – objekt 16, 37 SE 120A – objekt 16, 38 SE 122 – objekt 16; merilo 1 : 2.

39 SE 110, objekt 17, sek. 1, kv. P 39–P 40

Odlomek ostenja posode; prostoročna izdelava; grobozrnata lončarska masa s primesmi kremena, sljude in železovih oksidov; nepopolno oksidacijsko žganje; hrapava zunanja površina svetlo rumenkasto rjava, hrapava notranja površina temno siva; metličenje; vel. odl. 2,5 × 3,6 cm, db. 0,9 cm.

40 SE 111, objekt 17, sek. 1, kv. P 39–P 40

Odlomek ostenja posode; prostoročna izdelava; grobozrnata lončarska masa s primesmi kremena, sljude in železovih oksidov; nepopolno oksidacijsko žganje; hrapava zunanja površina rdečkasto rjava do črna, hrapava notranja površina črna; glavničenje; vel. odl. 5,1 × 6,7 cm, db. 0,8 cm.

44 SE 005, sek. 2, kv. P 7–P 8

Odlomek ostenja posode; prostoročna izdelava; drobnazrnata lončarska masa s primesmi kremena, sljude in železovih oksidov; nepopolno oksidacijsko žganje; gladka zunanja površina svetlo rdečkasto rjava, gladka notranja površina temno siva; trije vzporedni poševni vrezi; vel. odl. 2,1 × 2,9 cm, db. 0,8 cm.

45 SE 138, sek. 2, kv. P 6–P 7

Odlomka ostenja vrča ali lonca; vreteno; fino zrnata lončarska masa s primesmi kremena, sljude in rdečerrjavih okroglastih delcev (fabrikat F7 po Istenič 1999); oksidacijsko žganje; uničena površina; vel. odl. A 4,1 × 9,2 cm, vel. odl. B 3,9 × 10 cm, db. 0,3–0,5 cm.

41 SE 111, objekt 17, sek. 1, kv. P 39–P 40

Odlomek ostenja posode; vreteno; drobnazrnata lončarska masa s primesmi kremena, sljude in organskih snovi; nepopolno oksidacijsko žganje; luknjičava in rahlo hrapava zunanja površina svetlo rjava, rahlo hrapava notranja površina temno siva; dvojna valovnica; vel. odl. 2,7 × 2,6 cm, db. 0,5 cm.

42 SE 102, objekt 18, sek. 1, kv. P 40–P 41

Odlomek ostenja posode; vreteno; grobozrnata lončarska masa s primesmi kremena, sljude in organskih snovi; nepopolno oksidacijsko žganje; luknjičava in rahlo hrapava zunanja površina svetlo rumenkasto rjava, rahlo hrapava notranja površina svetlo rjava do temno siva; dvojna valovnica; vel. odl. 3,1 × 2,6 cm, db. 0,4–0,6 cm.

43 SE 001, sek. 1, kv. P 40–P 41/novi vek

Odlomek dna posode; vreteno; zelo fino zrnata lončarska masa s primesjo sljude; oksidacijsko žganje; na zunanji površini bleščeč temno rjav lošč, na notranji površini rdečkasto rumen lošč; rek. pr. d. 4 cm, ohr. v. 1,6 cm, db. 0,5–1 cm.

39 SE 110 – objekt 17, 40–41 SE 111 – objekt 17; 42 SE 102 – objekt 18; 43 SE 001, 44 SE 005, 45 SE 138; merilo 1 : 2.

46 SE 003, sek. 2, kv. P 5–P 6

Odlomek železnega žeblička z ovalno glavico; ohr. dl. 1,6 cm, vel. glavice 1 × 0,8 cm.

47 SE 003, sek. 2, kv. P 5–P 6

Odlomek železnega predmeta z okroglim presekom; ohr. dl. 1,9 cm, pr. 0,7 cm.

48 SE 003, sek. 2, kv. P 6–P 7

Odlomek ustja in ostenja vrča; vreteno; fino-zrnata lončarska masa s primesmi kremena, sljude in rdečerjavih okroglih delcev (fabrikat F7 po Istenič 1999); oksidacijsko žganje; uničena površina; vel. odl. 3,8 × 5,7 cm, db. ostenja 0,3–0,4 cm.

49 SE 003, sek. 2, kv. P 7–P 8, sek. 2

Odlomka roba in ostenja pokrova amfore; vreteno; fino-zrnata lončarska masa s primesmi kremena, sljude in železovih oksidov; nepopolno oksidacijsko žganje; poškodovana površina; vel. odl. 7,4 × 4,7 cm, najv. db. 1 cm.

50 SE 003, sek. 2, kv. P 7–P 8

Odlomka roba in ostenja pokrova; vreteno; drobnnozrnata lončarska masa s primesmi kremena, sljude in keramike; prežgana; površina poškodovana in luknjičava; vel. odl. A 1,8 × 4,4 cm, vel. odl. B 2,2 × 3 cm, db. 0,4–0,5 cm.

51 SE 003, sek. 2, kv. P 7–P 8

Odlomek ustja in ostenja krožnika; vreteno; drobnnozrnata lončarska masa s primesmi kremena, sljude in keramike; delno prežgana; uničena površina; vel. odl. 4 × 3,2 cm, db. 0,8 cm.

52 SE 003, sek. 2, kv. P 8–P 9

Odlomka dna in ostenja vrča; vreteno; fino-zrnata lončarska masa s primesmi kremena, sljude in rdečerjavih okroglih delcev (fabrikat F7 po Istenič 1999); oksidacijsko žganje; uničena površina; rek. pr. d. 6,2 cm, ohr. v. 2,1 cm, db. 0,7–1 cm.

53 SE 001, sek. 2, kv. P 6–P 7 /novi vek

Odlomek dna sklede; vreteno; zelo fino-zrnata lončarska masa s primesmi sljude in keramike; oksidacijsko žganje; gladka zunanja površina rdečkasto rumena, na notranji površini rjav lošč s temno rjavimi lisami; rek. pr. d. 17 cm, ohr. v. 2 cm, db. 0,5–0,7 cm.

